

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1125

ЗАБАВНИК

3
динара

20. VII 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIV

СЛАВАН КАО ЏЕСИ ЏЕМС

СТРАНЕ 44-45

Ripley

Веровати или не!

"ПРЕСТУПНА" ПОРОДИЦА

ЖОЗЕ ЕТА (1816-1890) ИЗ ПАРИЗА И ЊЕГОВ СИН АРМАН ЖИВЕЛИ СУ УКУПНО 144 ГОДИНЕ А ПРОСЛАВИЛИ СУ СВЕГА 34 РОЂЕНДАНА. ОТАЦ ЈЕ РОЂЕН 29. ФЕБРУАРА 1816, А СИН 29. ФЕБРУАРА 1840. ГОДИНЕ.

ЗВОНИК

ЦРКВЕ У ЕРИСОНУ, У ФРАНЦУСКОЈ, СТОЈИ И ДАНАС ИАКО ЈЕ ОСТАЛИ ДЕО ЗГРАДЕ ОДАВНО СРУШЕН И КРОЗ ЊЕГА САДА ПРОЛАЗИ ЈЕДНА УЛИЦА.

МОРСКА ГЛИСТА

ARENICOLA ГУТА МУЉ И ПЕСАК ДА БИ ДОШЛА ДО СИГУШНИХ ОРГАНИЗАМА КОЈИМА СЕ ХРАНИ.

میر محمود

НАЈНЕОБИЧНИЈЕ ПОТПИСИВАЊЕ У ИСТОРИЈИ

3 БОГ ТОГА ШТО ЈЕ СТУПИО НА ПРЕСТО У 22. ГОДИНИ, ПЕРСИЈСКИ ВЛАДАР МИР МАХМУД (1670-1725) ПОТПИСИВАО ЈЕ СВАКИ ДОКУМЕНТ И СВАКО ПИСМО 22 ПУТА.

СТАБЛО ДРВЕТА

ЧИЈИ ЈЕ ДОЊИ ДЕО ПРИРОДА ОБЛИКОВАЛА КАО ЧИНОВСКО ЛУДСКО УВО, РАСТЕ НА ОСТРВУ ВАРГАС У БРИТАНСКОЈ КОЛУМБИЈИ.

КАРТЕ ЗА ИГРАЊЕ

НАЗИВАЈУ СЕ У КИНИ ШТАПИКИ ЗА БОРБУ. ПО НЕКИМ ИЗВОРИМА ОНЕ СУ И НАСТАЛЕ У КИНИ И ТО ЈОШ У 12. ВЕКУ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

у Холандији сваки уметник старији од 25 година бесплатно добија од општине стан и сликарски прибор. Једини услов је да у одређено време покаже чла-

новима жирија шта је урадио. Уколико они оцене да уметник није направио ништа од вредности предлажу му да се окане уметности и прихвати реалнијег занимања.

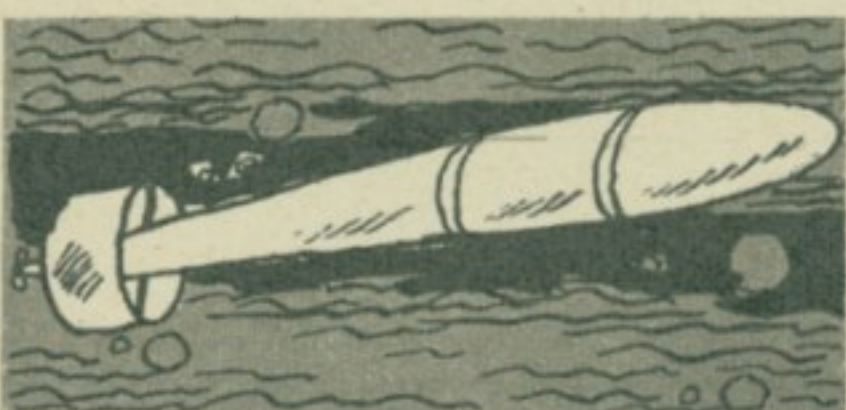
зоолошки врт Ст. Албанс први је у Енглеској који је забра- нио улазак женама у бундама од

крзна животиња које ишчезава- ју. На улазу стоји велика табла с натписом: „ЗАБРАЊЕН ПРИ- СТУП СВИМ ОСОБАМА КОЈЕ НОСЕ КРЗНО ЛЕОПАРДА ИЛИ ПАНТЕРА“.

пored осталих познатих дела, Виктор Иго написао је и књигу „Вештина бити деда“.

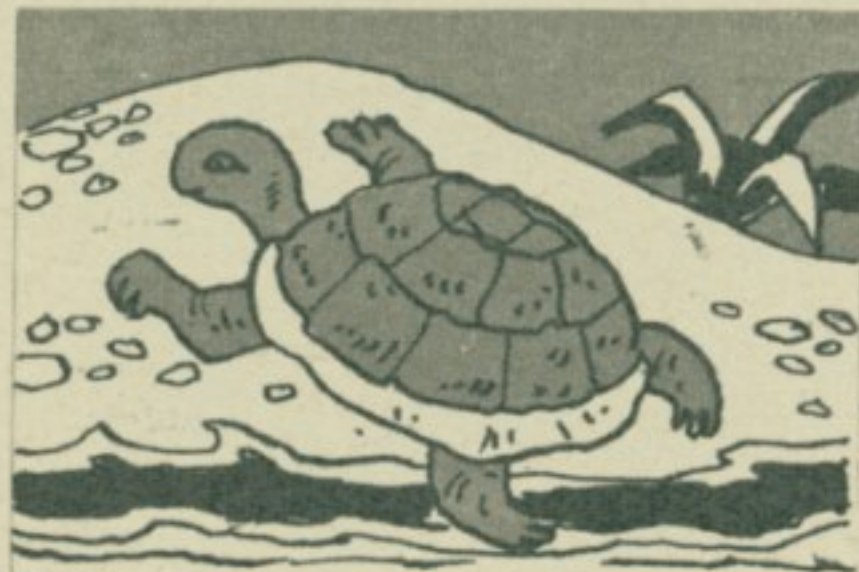
торпедо и подморница први пут су употребљени у америч- ком грађанском рату (1861-1865).

Београд, римски Сингидунум, проглашен је за град за време владавине Септима Севера (193-211). Дотле је Београд сматран за село.

једна зелена морска корњача из Суринама у североисточном делу Јужне Америке, коју су природњаци обележили и пусти- ли у море пронађена је испред афричке обале, недалеко од Га-

не, што значи да је препливала 6000 километара. Ово је досад најдуже забележено „путовање“ једне морске корњаче.

птица фазан зове се код нас још и гњетео.

прво у историји познато хе- мијско средство за гашење пожа- ра употребили су Римљани 83. године пре наше ере. Био је то раствор стипсе.

Американка Рута Петерс про- глашена је за најбољег возача године. Она је досад својим ко- лима превалила 200.000 километа- ра и за то време није направила ниједан саобраћајни прекршај. Приликом проглашавања за по- бедницу, Рута је изјавила нови- нарима да је увек возила тако као да сви остали, и возачи и пе- шаци, имају предност.

Кристофор Колумбо био је по занимању ткач.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Чамац је тихо клизио Дунавом кроз летњу ноћ. Два граничара нечујно су веслала, а њихов старешина брзо је посматрао необичног путника који је седео на прамцу загладан у другу обалу. Знао је какву важну и опасну личност превози и, право говорећи, једва је чекао да га искрца. Најзад су пристали. Путник је извукао кесу и сваком веслачу дао по пет дуката, а старешини страже Остојићу десет. Кад се нашао на чврстом тлу видело се да је узбуђен: после четири године изгнанства опет је у својој земљи!

Било је то 11. јула 1817. године: вођа првог српског устанка с једним јединим пратиоцем допутовао је у земљу да поново дигне народ против Турака. Био се вешто прерушио и чак обојио кошу у црно, не без разлога. Морао је свој долазак да држи у тајности јер су сви будно пратили његово кретање: и Турци, и руски двор, и Аустријанци, па и сам српски кнез Милош Обреновић.

И нико од њих није желео да Карађорђе дође у Србију.

НИКО НЕЋЕ ГУЖВУ

Цар руски Александар I примио је Карађорђа, кад је дошао у Петроград да тражи помоћ за свој народ, са свим знацима поштовања. Представљен је и царици која га је задржала на ручку. Уопште, сви су у престоници желели да виде у свом дому Черног Георгија, како су га звали. Петроградске даме дивиле су се његовој мужевној лепоти, дворски сликар начинио је портрет „горштачког хероја“, али све то није могло ни издалека да развесели Карађорђа. Главно није успео.

Од оног злосрећног часа 1813. кад је пред јаком навалом Турака морао да напусти земљу, мислио је само једно: како да се врати у Србију и поново поведе свој народ у борбу. Руски цар је на његову молбу љубазно одговорио да сад није тренутак, Русија се још није опоравила од рата с Наполеоном, европски савезници биће незадовољни ако удари на Порту. Нека иде на праг у Хотин и чека. А Карађорђу је било доста чекања. Решио је да се сам врати у Србију. Узео је са сош као да ће у неку аустријску бању на лечење, прерушио се и са својим верним секретаром Наумом Канаром кришом ноћу прешао границу.

Ни у самој Србији тог часа Карађорђе није био пожељан.

Милош Обреновић само што је после својих победа код Палежа, на Љубићу и Дубљу, склопио мир с Марашли Али-пашом. Успео је да постигне какву-такву самосталност Београдског пашалука и с великим смислом за реалност стално је спретним преговорима проширивао. Сад му је био потребан мир, а Карађорђе је тражио беспштедну борбу с

СТРАШИНА

Турцима до коначног ослобођења. И лично Милош је имао разлога да се боји. Турци су њега признали за кнеза и он није хтео ни с ким да дели власт. А Карађорђе је у народу био веома популаран. Истина, јавно је Милош позвао Карађорђа да се врати у земљу изражавајући жељу да „старог војда види у новим победама“, али је истовремено тајно слао изасланике на руски двор с молбама да Карађорђа никако не пуштају.

Херој I устанка био је збуњен овим интригама, али жеља за домовином је превагннула. За свој живот није страховао: имао је поверење у Милоша који му је био кум, а кумство је у њиховом народу било светиња!

Али, већ на првом кораку видео је да се преварио.

САСТАНАК НА ГРОБЉУ

Кад је стигао у Велику Плану, преваливши огроман пут, и срео старог познаника кмета Стојадина, повео га је у страну и упитао:

— Можеш ли ме негде саkritи?

Уплашени човек, много боље знајући расположење у земљи, искрено је одговорио:

— Могу, али куда ћу онда ја.

Карађорђе је одмах схватио колико се све променило од оног времена кад се свака његова реч слушала без поговора. Наставио је нестрпљиво да се распитује ко је сад господар у овом крају и кад је чуо име Вујице Вулићевића, истински се обрадовао.

— Вујица је мој кум и пријатељ. Он ме неће издати Турцима. Само, можеш ли га наћи?

Кмет Стојадин скупио је последњу храброст и сакрио Карађорђа у свој подрум а сам отишао да тражи Вујицу...

Кад се спустила ноћ и сокаци опустели, Карађорђе се упутио на уговорени састанак са Вујицом. Нашли су се на гробљу. Вујица је био преплашен и то није успевао да сакрије.

— Зашто си дошао у ову ватру, господару? — било

је његово прво питање после поздрава. — Карађорђе, и иначе плах човек, ражестио се.

— А ти као не знаш зашто сам стигао! — И имао је право да се љути. Зар му тај исти Вујица који се сад ишчуђава није лично до нег Милошеву поруку да се врати у Србију. Схватио је да му овде у домовини Турци нису једини непријатељи.

Ту ноћ провели су њих двојица на гробљу. Нико не зна о чему су разговарали, али мора да је речито Вујица, журећи да се бе скине одговорност, убедио наивног Карађорђа да ће најбоље бити да се повеже с Милошем и с њим договори шта даље да се ради. У сам освит растали су се. Карађорђе је с Наумом, по Вујичином савету, кренуо у планинско село Ра-

довање где ће у колиби неког пчелара сачекати одговор, а Вујица је, уплашен за своју кожу, пожурио у Велику Плану одакле је смео ста по свом секретару Антонију Протићу послао поверљиву поруку Милошу. Бојао се да кнез пре тога не сазна нешто о њему, а код њега су и за много мање ствари летеле главе.

Антоније је у галопу одјурио према Београду.

НИЈЕ ОДРЖАО РЕЧ!

Чим је уграбио прилику да с Милошем остане насамом, а то није било лако јер се око њега увек мувала многобројна пратња, Анто није је навукао резу на вра-

НОЋ РАДОВАЊСКОМ ЛУГУ

УБИЦЕ СУ ИЗАБРАЛЕ УСАМЉЕНУ КОЛИБУ УСРЕД ГУСТЕ ШУМЕ ГДЕ НА КИЛОМЕТРЕ НИЈЕ БИЛО ЖИВЕ ДУШЕ А ИПАК СЕ НИСУ УСУДИЛЕ ДА НАПАДНУ ЂОРЂА СВЕ ДОК ГА САН НИЈЕ САВЛАДАО.

много наговарати. Једини му је проблем био како то извести. И, после краћег размишљања донео је лукаву одлуку.

Избор је пао на Вујицу. Ако хоће да му глава остане тамо где јој је место, мора уклонити Карађорђа и послати доказе. Њему је то најлакше: он му је пријатељ и кум, примио га је на веру, па у њега овај најмање сумња!

Завера за мучко убиство у којој су главни били Карађорђеви кумови била је окована.

ПАША ЈЕ ЗАДОВОЉАН

Милош не само да је својим људима открио тајну, него је из истих стопа, чим је послао наређење Вујици, кренуо београдском паши. Марашлија Али-паша узнемиро се кад је чуо ову новост.

— Ако је Карађорђе дошао са знањем руског двора — одговорио је дипломатски — онда треба мени да се јави, а ако је дошао разбојнички, ја те опомињем, Милоше, да будеш веран султану и држиш мир у народу. Ако ти треба војска, дајем ти 50.000 турских војника под командом!

Али, Милош је био сигуран у своју снагу и слабост Вујичину, па је одговорио да може и сам изаћи на крај с Карађорђем. Узео је само 1000 турских коњаника и кренути да осигура успешан крај свог плана. Паша је, наравно, био задовољан. Ако Карађорђа убију, биће то за њега још један поен више код султана.

Вујица је примио Милошев крвав налог 19. јула из руку Павла Стефановића. У Велику Плану стигли су заједно са њим Милошеви телохранитељи, кабадахије скупљене с коца и конопца, страх и трепет за народ. Они ће остати у Плани да виде хоће ли Вујица извршити заповест, а ако не, ступиће на сцену и убити и једног и другог. Показало се да Милош добро познаје Вујицу: престрављен одмах је обећао да ће извршити кнежеву заповест!

За то време Карађорђе се сакривао у околини Плани и не сањајући шта му се спрема. Првог дана боравио је у Радовањском лугу где је власника колибе Драгића затекао како коси са сином,

дечаком, па је заједно са њим радио све до подне. Увече га је Вујица преместио у друго село где је остао два дана, али чим је примио Милошеву поруку, поново га је вратио у Радовање јер је усамљена колиба у планини, окружена густом шумом, била као створена за мучко убиство.

За Карађорђа је ово место било тихо и лепо. Свуда наоколо стара шума, а на малом пропланку колиба од проштаца оплетена пругама наслоњена на три велика стабла. Доле испод колибе стајале су Драгићеве кошнице, нешто испод извор и поточић. Домаћин, добар и сиромашан човек, трудио се да му угоди колико је могао, нудио га медом који овај четири године није окусио, али Карађорђе никако да се смири. Зашто тако дуго нема одговора? Нервозан, изашао је у сумрак 24. јула и шетао испред колибе кад је угледао кнеза Вујицу како наилази са својом пратњом.

ВЕРОЛОМНИ ПРИЈАТЕЉ

Ушли су у колибу али кум Вујица причао је све неке неважне ствари не гледајући вожда у очи. Тек када је Карађорђе упитао за исход разговора, овај му кратко одговорио да ће „све бити у реду“.

Чим су они нестали из врата колибе, Вујичин момак, неки Никола Новаковић, грубо је најурио сељака Драгића са сином и наредио им да се губе где знају, што даље одавде. Сведоци им нису били потребни! Тај Никола није случајно био овде. Његов брат је за време Карађорђевог управе због разних злочина био погубљен и сад је кућну час за освету. Са тешком секиром сакрио се иза колибе и чекао...

У колиби је Вујица стално наваливао на пријатеља да једе и нуткао га ракијом. Међутим, Карађорђе као да је нешто предосећао, узео је само залогај-два а пиће није ни окусио. Касно у ноћ Вујица се изговорио да је уморан, легао и тобоже за спао, а у ствари вирио кроз широк рукав на огртачу којим се био покрио. Чекао је да му кум заспи. Али, Карађорђу се није спавало. Пре седео је с Наумом све до зоре у разговору. Већ је поче

ло да свиће кад је, наслоњен на дебло, прошаптао Науму да бди док он мало одспава.

УБИЦА СЕ ПЛАШИ

Никола је само чекао овај тренутак. Могао је и раније да заврши свој крвав посао, али се није усуђивао да пуца из пушке јер се у народу веровало да Карађорђу зрно ништа не може. Такође се плашио да крене на будног Карађорђа. Сад је дошао час! И таман се он спремао да крене кад је, вирећи кроз прошће, приметио да Наум излази из колибе. Не слутећи ништа, верни секретар пошао је да се умије на потоку и натоци хладне воде за господара. Никола је коракнуо. Али, колико се плашио није смео да уђе на врата већ је извалио неколико тањих проштаца који су се лабаво држали и ушуњао се у колибу.

Карађорђе је дубоко дишао. Стојећи над беспомоћним човеком Никола је замахнуо тешком секиром и погодио спаваца у врат, изнад самог рамена. Оштро се чинило дубоко се зарило у тело, а убица видећи овај приказ од страха испусти држаље и истрча напоље. Карађорђе је покушао да извуче своју сабљу и устане, али је клонуо и пао на месту мртав.

Тек после извесног времена када се из колибе више није чуо никакав шум, Никола се вратио и јатаганом одсекао главу Карађорђу. То му није било доста већ је излетео напоље и из дугачке пушке опалио на несрећног Наума Канака који се умивао. Човек је пао у воду. И њему је одрубил главу.

НЕМА ВИШЕ БУНТОВНИКА

За све време док се одигравао овај крвави злочин, Вујица Вулићевих мирно је лежао у колиби претварајући се да спава. Никола је чак морао да га дрмуса док се није јавио. Напољу, испред колибе, видео је да му је огртач сав попрскан крвљу човека коме је дао реч да ће га чувати. Али, он сад о томе није имао времена да мисли. Требало

је што пре обавестити Милоша да је наређење извршио и спасти властити живот. Скочио је у седло и одјурio у Паланку да обавести Павла Стефановића како је свој задатак извршио. Ни коли је наредио да дојаше за њим.

Павле је примио бисаге у којима је нађено 4000 дука та — сума коју је Карађорђе наменио за куповину оружја — ордење које је добио у Русији, неколико старих застава, планови за ратовање и разна писма, међу њима и оно којим га Милош позива да се врати у земљу! Убрзо је стигао убица који је са мртвих скинуо све осим доњег рубља. Сви су се радознали окупили и гледали Карађорђеву сабљу, поклон цара Александра I са посветом. Ту су и Карађорђеви пиштољи, сат, прстен. Све је то Вујица заједно са крвавим главама тајно послао Милошу у Београд уз кратко писмо.

И сад су главе кренуле из руке у руку, упућиване увек вишем господару.

Кнез је однео главе београдском паши, одатле су ускоро послате за Цариград где су 7 дана биле изложене пред султановим двором, да би на крају биле пренете у цариградски музеј одакле су их касније украли неки Грци, међу којима је Карађорђе имао много пријатеља с којима се спремао да заједнички диже устанак против Турака.

ЦРКВА ПОКАЈНИЦА

Сељак Драгић са сином сахрањивао је сутрадан обезглављена тела испод једног бреста и обележио стабло крстом, а две године касније лешеве су пренети у Тополу.

Касније је на месту убиства Вујица, морен грижом савести, подигао цркву покајницу. Али, народ му никад није опростио издајство, мржња се чак пренела и на његовог сина Петра. Ни Милош га није ценио. Зазирао је од њега и никад није престао да га сматра — Карађорђевићем човеком! Кад га је послао у Цариград на преговоре, сумњајући да Вујица тамо прави комбинације с Турцима како да га сруши, оставио га је без сваке власти.

Умро је презрен и у великој беди.

ДИКАН и туристичка звер

ОБЛАК ИДЕ НА ЈУГ

Док је читав свет уживао у дивном пролећном јутру, фрегата „Еуридика“ Британске краљевске морнарице пловила је пуним једрима према Портсмаут Харбуру у јужној Енглеској. Била је недеља, небо без иједног облачка. Посада „Еуридики“ бројала је више од 350 људи, официра, морнара и ученика.

Фрегата је преваљивала последњу етапу пута враћајући се са далеких Бермуда. На броду је владало свечано расположење, сви су били узбуђени и пресрећни што ће се најзад, после читави четири месеца пловидбе, наћи код својих кућа.

Ништа под капом небеском није наговештавало да ће „Еуридика“ имати уз пут било каквих неприлика. Она је мирно пловила према Спитхеду где су је очекивали исте вечери. Наравно, пролаз између Вентнора и Шенклина на острву Вајт у Ламаншу могао је да буде незгодан и захтевао је савршену навигацију, али ко би се узнемиравао по оваквом мору, глатком као уље? Понајмање млада екипа школске лађе каква је била „Еуридика“.

Међутим, и дан-данас, после скоро сто година, понеко из јужне Енглеске присећа се да су му причали како су људи на обали осећали да тог дивног пролећног јутра нешто није било у реду. Да ли је то било обично предосећање или нешто у ваздуху, није познато.

ЦИНОВСКА СЕНКА

Све је почело у Клифтону, пред грађу биртанског града Бристола, где је на чувеном Брунеловом висећем мосту многобројне каруце изненада зауставио необјашњив циновски облак чија је огромна сенка у облику цигаре одједном замрачила тло. У ствари, то је личило на облак, али с правим обичним облаком није имало ничег заједничког.

Црн облак деловао је претеће. Кретао се небом као торпедо, касније је процењено да му је брзина износила око 48 километара на час. Долазио је са северозапада, био је дугачак око 40 километара, широк око 800 метара.

У Малверн, градић недалеко Бристола дубље у унутрашњости Енглеске, облак је стигао у подне, баш у време ручка. Када је огромна сенка покрила околна брда, људи су истрчали из кућа да би га боље видели, а када је отишао даље, сви су одахнули. Око пола четири после подне „Еуридика“ је стигла до Даноз Хеда на острву Вајт, истовремено кад и црн облак који се спуштао према југу.

Све до тог момента ова необична природна појава, мада сасвим не објашњива, није изазвала неко веће узбуђење и страх. Око облака, који је личио на огромну мрљу црног мастила на златастој свиленој позадини, Сунце као да је постало још пламеније, дан још топлији. Са мо је облак био све црнији.

Невоље су почеле са грмљавином снажном као да се све живо лом

и тресе. Одмах затим подигао се јак ветар који се убрзо претворио у ужасан торнадо. Људи су морали да се хватају једни за друге да их не би однео са собом. Потом, као да је неко проклетство погодило земљу, небеса се отворише и сручише снежну олују.

Када су људи на обали острва Вајт, за тренутак заслепљени снегом, поново могли да погледају на пучину, од „Еуридики“ није било ни трага ни гласа. У први мах учинило им се као да су сањали да се брод отиснуо од Даноз Хеда. Чим су се освестили, дигли су узбуну.

Кад су се таласи мало смирили, капетан „Еме“, теретног брода који је преносио угаљ, а налазио се у близини, окренуо је кљун према оближњем вртлогу. Ту је плутало прозорско окно бродске палубе, а на њему, грчевито се држећи, бродо-

КАДА СУ ЉУДИ НА ОБАЛИ, ЗА ТРЕНУТАК ЗАСЛЕПЉЕНИ СНЕЖНОМ ОЛУЈОМ, ПОНОВО МОГЛИ ДА ПОГЛЕДАЈУ НА ПУЧИНУ, ОД „ЕУРИДИКЕ“ НИЈЕ БИЛО ТРАГА. ОДМАХ ЈЕ ДИГНУТА УЗБУНА

Један од спасених, морнар прве класе Кадифорд, испричао је шта се догађало на броду.

ПРЕЖИВЕЛА СУ ТРОЈИЦА

У 15 часова и 30 минута „Еуридика“ је напустила Даноз Хед пловећи нормално брзином од 8 чворова. Одједном, море се отворило и почело да баца фрегату час на једну час на другу страну као да је орахова љуска. Али, то је била само невинна предигра јер се за њом појавио циновски облак и ветар који је ускоро постао прави торнадо.

Одмах је издато наређење да се

дала већина чланова посаде, сви они који су се ту нашли. Неки су се подавили, неке су убиле бродске греде и делови који су се откидали од фрегате као да је начињена од картона.

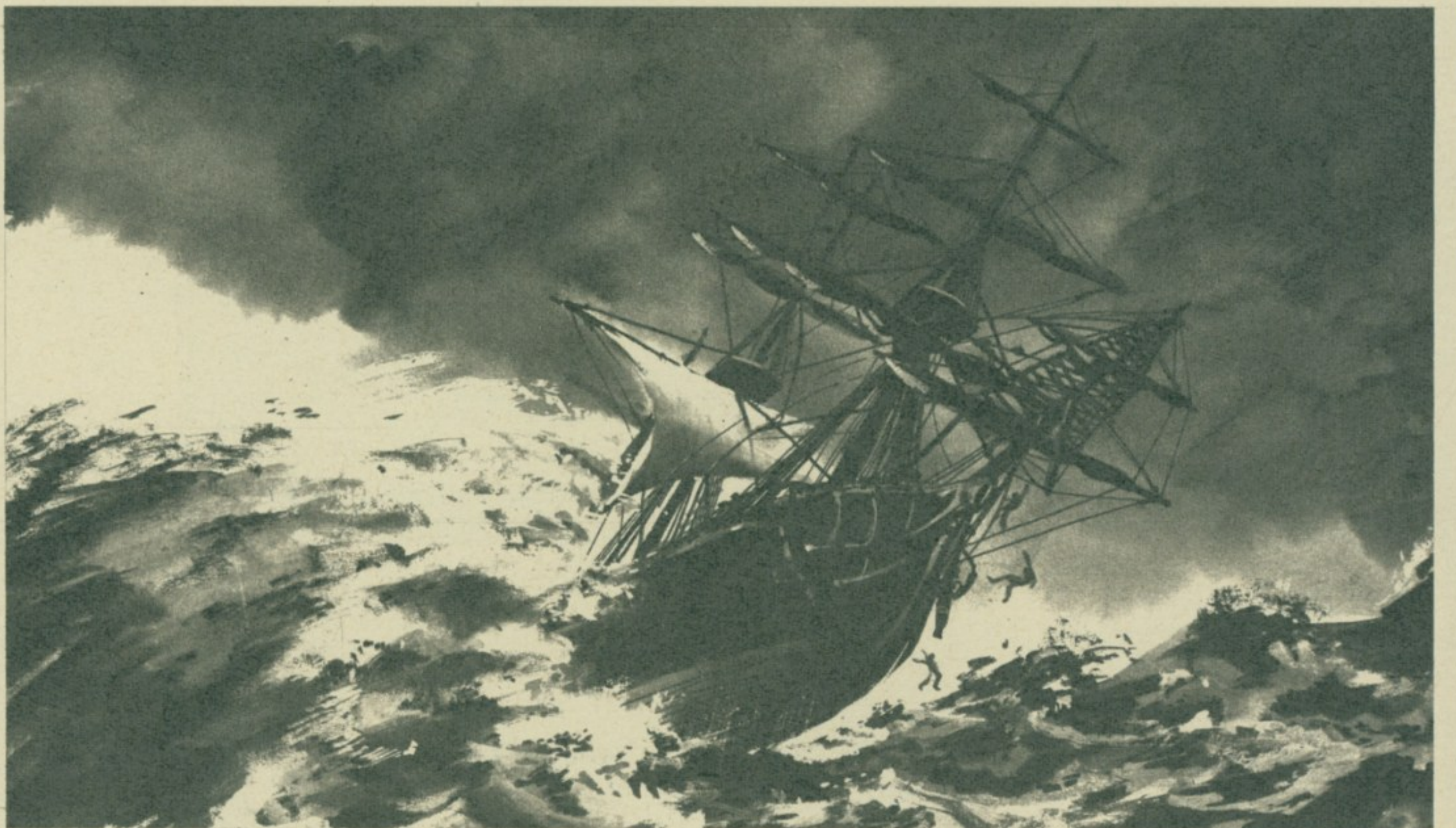
То је била Кадифордова тужна прича.

Контраадмирал Фоли, командант портсмаутске луке, одређен је да спроведе истрагу о удесу „Еуридики“. Али, располагало се са тако мало елемената који би могли да баце неку светлост на ову трагедију! Истрага је почела на броду „Војвода од Велингтона“ у луци Портсмаут. Закључак који су донели експерти био је тачно онакав какав се и очекивао:

„У недељу после подне 24. марта 1878. године, после снажног ветра, брод Британског краљевског ваздухопловства „Еуридика“ потонуо је у снежној олуји. До олује је дошло изненада, а посада није могла да примети њено приближавање јер ју је сакривала оближња висока облака“.

Операција вађења „Еуридики“ из мора била је веома тешка јер се олупина заглавила у муљевито дно, али је адмирал Фоли захтевао да, упркос свим компликацијама, брод буде дозвучен у луку. И тако је, три месеца после трагедије, реморкер „Грајндер“ довукао „Еуридику“ у луку Портсмаут. Пошто је вукао мртав брод реморкер је истакао црну заставу.

„Еуридика“ је дочекана у свечаној тужној тишини коју су прекидали само јецаји рођака погинулих. Како морнари спадају међу најсујеверније људе на свету „Еуридика“ је морала бити уништена јер се сматра да потонули брод доноси несрећу. Чим се гомила разишла, лучким радницима издато је наређење

ломник са појасом за спасавање. Са „Еме“ одмах спустише велики чамцац и успеше да извуку четири члана „Еуридикине“ посаде од којих је један већ био мртав.

Сатима је „Еме“ кружила око тог места, али није пронашла друге преживеле бродоломнике. „Еуридика“ је брзо тонула. Најзад се мало пропела, још једном показала своја три јарбола и нестала у мору остављајући за собом дугачку бразду олупине и лешева.

спусте једра, но неколико морнара који су се попели на катарке нису стигли да сиђу. Ветар их је избацио из корпи попут катапулта и неки су пали у море, а други се разбили о палубу. Вода је јурнула на мостове и провалила кроз отворене прозоре подавивши све оне који су се нашли у потпалубљу.

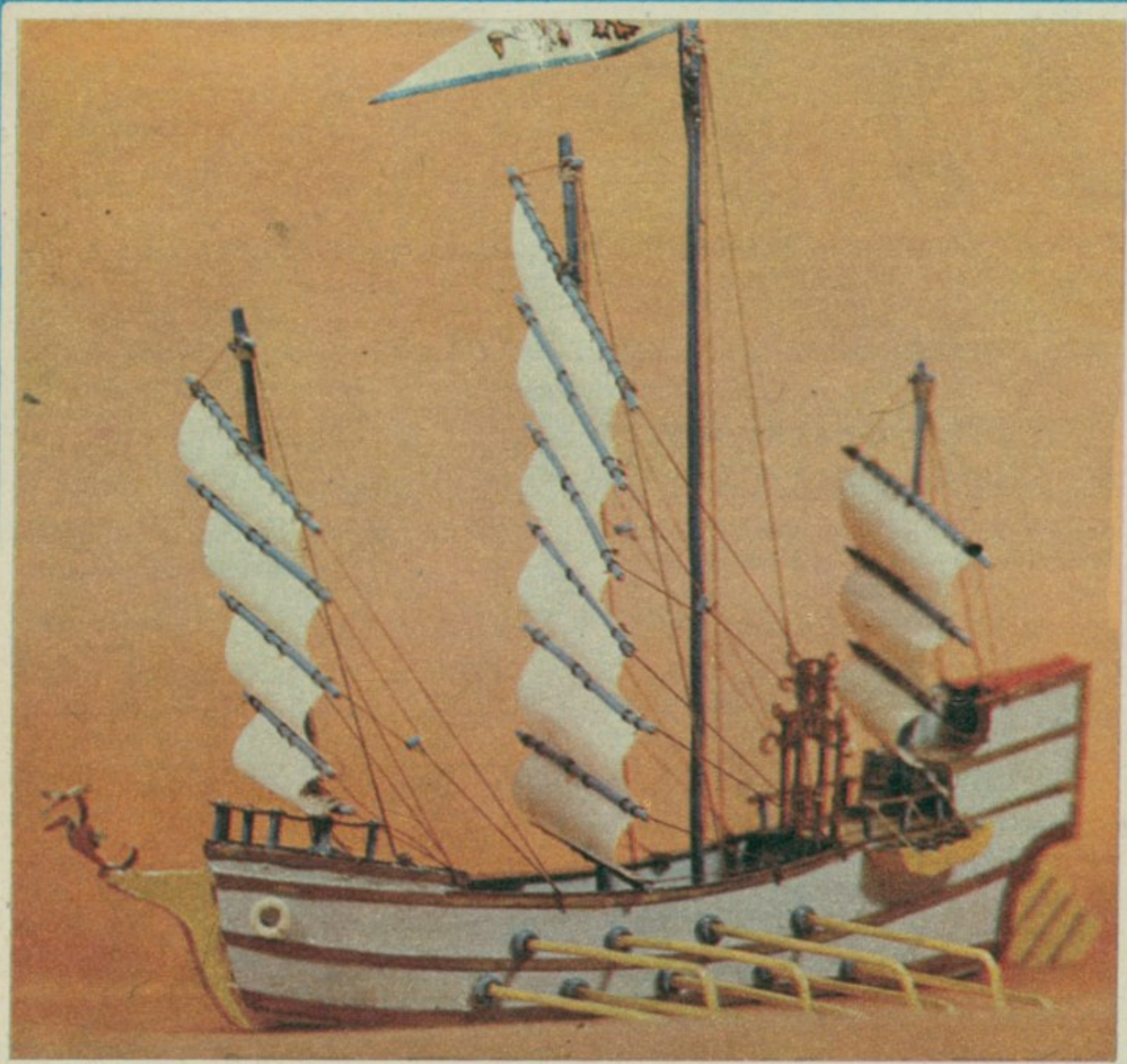
Изгледало је као да су се све природне силе завериле да што пре униште „Еуридику“. Ураган ју је преврнуо на један бок и тада је стра-

да „Еуридику“ исеку у делове и униште их како од брода не би остало ни најмањег прага. Метални делови су истопљени.

Већ више од једног века метеоролози се враћају на оне малобројне познате чињенице које су довели до пропасти „Еуридики“, но једино објашњење до кога су успели да дођу је — „атмосферска чудноватост“. Тако људи нису добили одговор на питање шта је у ствари био црни циновски облак. Б. Д.

КУПИЛИ ЗАДАР 3

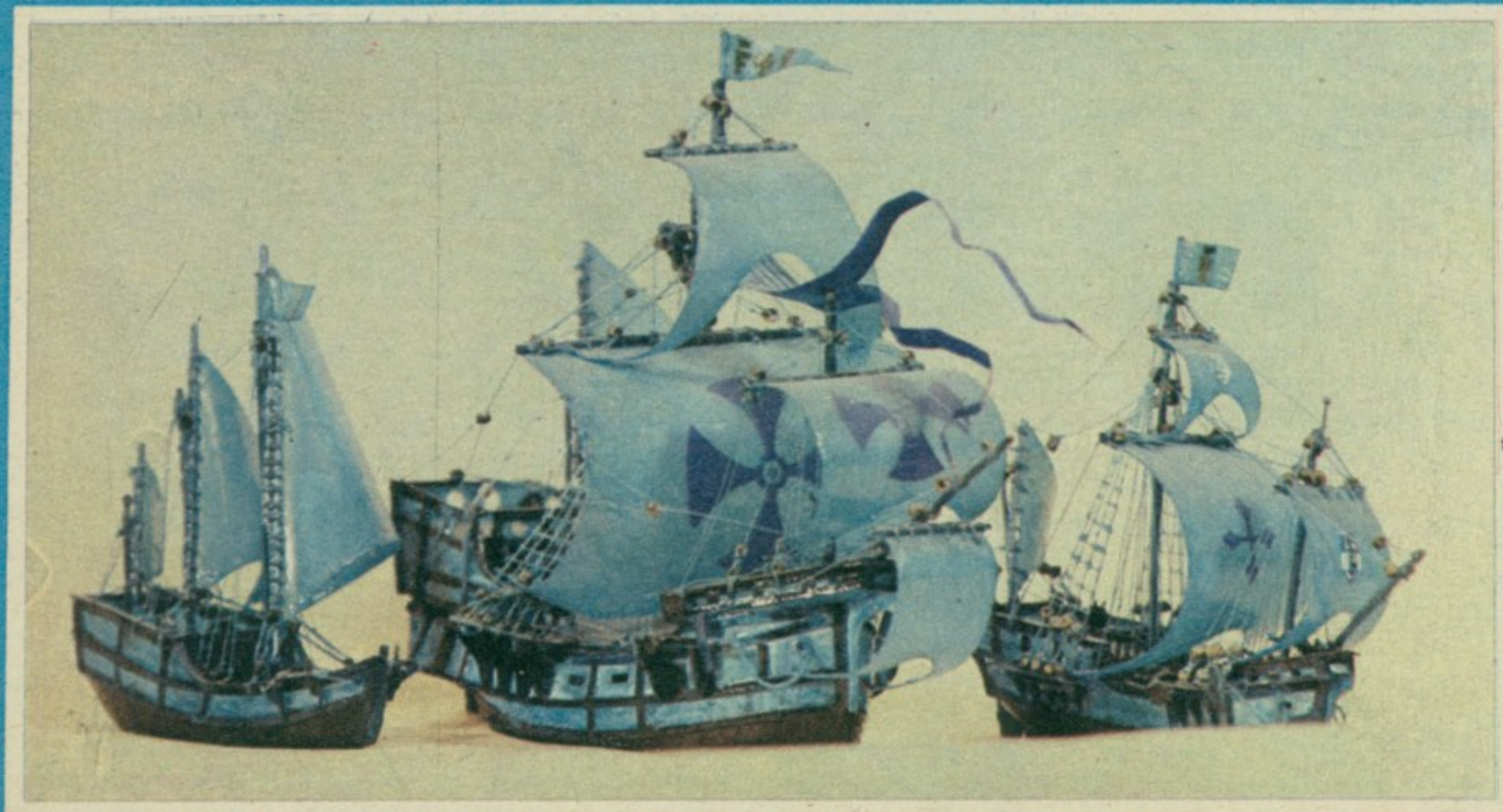

БИТКА КОД КОРЧУЛЕ — Шеснаестог септембра 1289. године нашле су се у близини Корчуле две флоте — ђеновљанска и млетачка. У бици која је отпочела рано следећег јутра Ђеновљани су незадрживо налетели на Млетке и најзад их присилили да се предају. Иако су млетачке галије биле веће од противничких, а могле су да приме и до 250 људи, Венеција је изгубила ову битку код Корчуле. У заробљеништво је, поред осталих, пао и Марко Поло који је управљао једним од млетачких бродова. Али, већ следеће године, кад је постигнут споразум између зараћених страна, заробљеници су пуштени. На слици једрењак којим су Млечани пловили у доба Марка Пола, највећег светског путника тога времена.

ЛАВ НА ЛЕ МАТАРУ — Најбољи шпански једрењак познат пре пет стотина година имао је готово све одлике тадашњих атлантских трговачких бродова — нава. Прамац му је био оштар а задњи, крмени део четвороугласт. На средини брода стајао је јарбол са великим богато украшеним једром. Испред троугластог утврђења на прамцу — каштела имао је уграђену фигуру лава. Занимљиво је да Ле Матаро није био наоружан па је служио искључиво за трговину. Посаду је сачињавало свега 8 — 12 људи. На слици шпански једрењак Ле Матаро саграђен пре готово пет векова.

ТРИ СЛАВНА ЈЕДРЕЊАКА — Брод којим је Кристофор Колумбо 13. октобра 1492. године пристао уз обале Америке звао се „Санта Марија“ а припадао типу једрењака каравела. Овај адмиралски брод славног Колумба био је дугачак 22,60 метара, највећа ширина, на средини, износила је 7,80 а висина 4,10 метра. На њему су се налазила три јарбола са четвороугаоним једрима. Од наоружања је имао само две лумбарде и неколико прангија што је заиста мало у односу на наоружање осталих великих бродова тога времена. Колумбова „Санта Марија“ није била највећи брод XV века али није била ни орахова љуска како многи мисле о броду који је открио Америку. На слици Колумбова ескадра: највећи једрењак „Санта Марија“, нешто мања „Пинта“ и најмања „Ниња“.

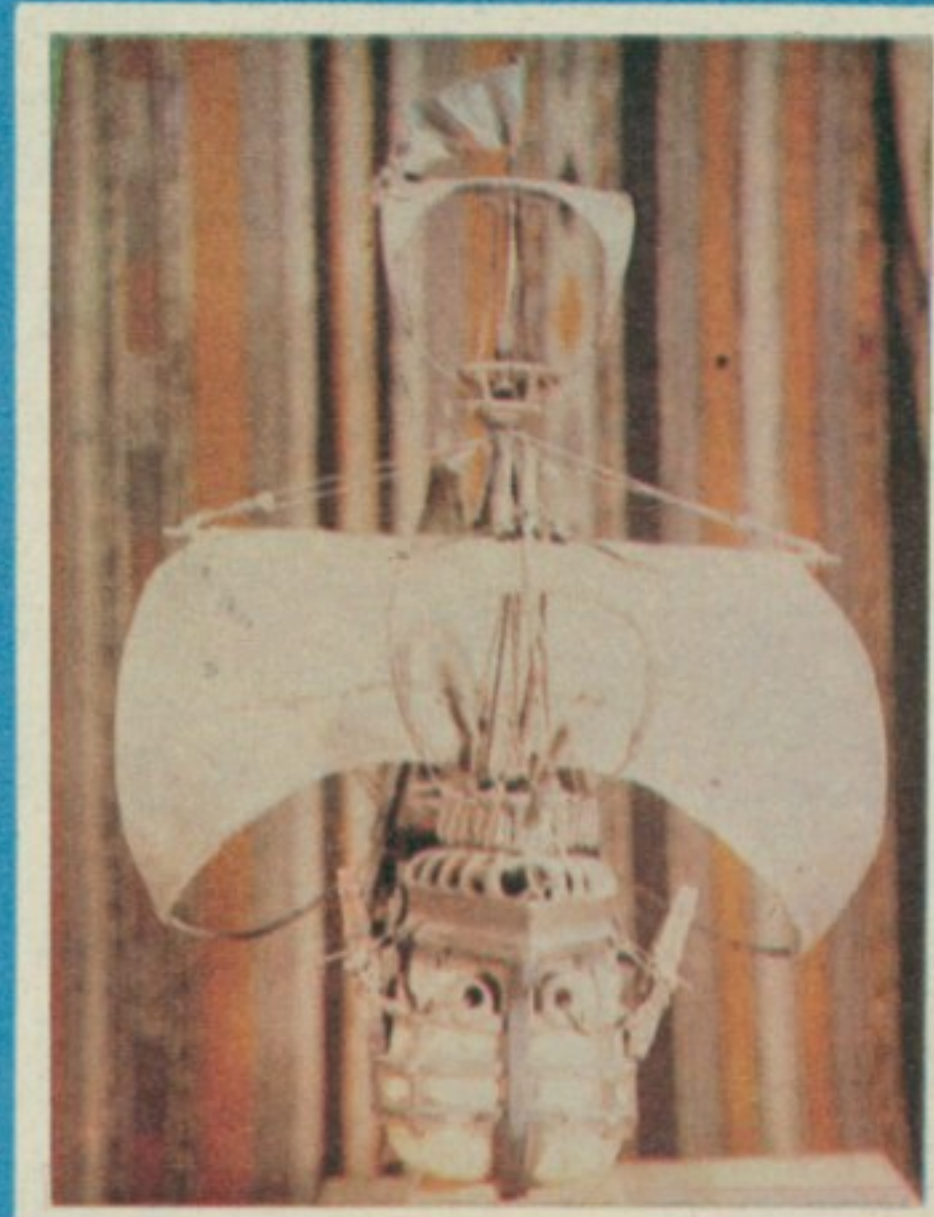

МОГЛИ СУ ДА СЕ ПРОДУЖУЈУ — Пре 1500 година каравеле су биле чамци и мали бродови. Касније су тим именом названи бродови нарочитог облика: труп им је био кратак а бочкови високи. Најчувенија каравела у историји је Колумбов једрењак „Санта Марија“. Једрењаци овог типа су носили два, три или четири јарбола. На прамчаном јарболу разапињано је велико четвороугаоно једро а на средњем и крменом јарболу троугласта једра. Већи једрењаци овог типа имали су косник — продужетак који је уграђиван на прамцу и на њега постављена додатна једра. На слици каравела, XV век.

ВЕНЕЦИЈА — ГОСПОДАРИЦА ЈАДРАНА

Венеција је пре готово хиљаду година држала све значајније луке на нашој обали Јадранског мора. Али, 1352. године, кад је изгубила битку с Ђеновљанима, изгубила је и читав Јадран од Кварнера на северу до Драча на обали Албаније. Тридесет година касније Венеција је поново господарица Јадрана и највећа поморска сила на свету. Године 1409. купила је од Ладислава Напуљског Задар за 100.000 дуката а с њим и сва права на Далмацију! Већ исте године у њеним су рукама сва околна места и острва око Задра. Шибеник је освојила 1412. а осам година касније Трогир, Сплит, Хвар, Корчулу и Котор. Превласт Млечана на Јадранском мору трајала је све док турска војска није 1474. провалила у Албанију, заузела млетачки Скадар а затим почела

да надире и према северу. Да не би изгубила позиције на мору, Венеција сада покушава да побољша своје једрењаче. Најважније је било да се ратним бродовима повећа брзина па се због тога уграђује већи број јарбола и једара. На сликама лево и десно једрењак који је пре више од 400 година у Венецији служио и за трговину и за рат.

САВЕЗ ПРОТИВ ГУСАРА — У време кад су готово сви поморски трговачки путеви били опседнути гусарима и разним пљачкашима у Немачкој је створена Ханза — савез који је требало да се бори против њих. Био је то у почетку трговачки а касније и политички савез градова у северозападној Немачкој и балтичким земљама. Године 1241. Ханза се јавила као савез Либeka и Хамбурга а после једног века у њој је било око деведесет градова. Ханза градова је у почетку, под одређеним условима, само осигуравала робу која је пловним путем пребацивана из једног града у други. Касније Ханза почиње да присиљава све стране трговце да се у промету робе с ханзеатским градовима служе искључиво њеним бродовима. Тако овај савез, створен првенствено за борбу против напастика, постепено узима трговину у своје руке: у XIV веку Ханза градова је довољно јака да оружјем брани своје интересе. Она сад

може да свргава и поставља краљеве, склапа савезе са немачким и страним градовима и уопште у политичком погледу наступа као самостална власт. Ханза је прва увела и учврстила трговину с Русијом. У поморској трговини користила је једрењаче познате под именом ханзеатске наве и коге. Били су то широки теретни бродови опремљени за пловидбу по отвореном мору. Могли су да понесу 200—700 тона терета а били су наоружани лаким топовима на прамцу и крми. Према потреби могли су да послуже и у ратне сврхе и у том случају су имали посаду 200—300 људи. На сликама, лево: Ханзеатски брод типа нава, горе: океанска нава.

БЕКСТВО ОД КУЋЕ

Приметила сам да тата и мама тог јутра нешто тихо разговарају. Мене нису ни погледали, а по лицу им се видело да су љути. Склонила сам се за сваки случај у собу и почела да размишљајам шта би то могло бити. Пребирала сам по глави све своје „грехе“ последњих дана, али баш сам била доста мирна. Таман кад ми је пало на памет да би то могло бити због школе, у собу уђе мама смркнута лица.

ЧЕКАЈ САМО ДОК ТИ СЕ ОТАЦ ВРАТИ!

— Тако значи! — поче она још са врата. — Целе године добро, добро, а сад на крају две јединице!

Одмах сам почела да се браним мада сам знала да је то истина. То је само због неке мале грешчице, наставници су били љути и ја за то нисам ништа крива. Али, мајка се није дала убедити.

— Знам ја добро због чега си добила и једну и другу, знам! Ништа ти не учиш него само да се седиш ту у соби. Чекај само док ти се отац врати, па ћеш добити своје! Сад је отишао у школу да провери оно што је чуо од твоје другарице. Теби више ни реч не верујемо!

Само је то рекла, окренула се и изашла. Промрмљала сам нешто на рачун те моје назови другарице, а онда ме је спопао грдан страх јер сам поред јединица имала још и две двојке. Шта да радим? Једно је било јасно: отац који је био строг нисам смела да сачекам. Одлучила сам да бежим!

На брзину сам нешто појела и почела да тражим новац за пут. Завиравала сам свуда где је дотада стајао новац, али нигде ни динара. Ништа, бежаћу пешице, за то ми нико неће наплаћити.

Обула сам бабине опанке јер сам слушала да се у њима лакше пешачи него у ципелама и потрчала преко шљивика који се налази одмах до нашег дворишта. До најближег села требало је ићи 7—8 километара и то у супротном правцу од оног којим сам ја кренула. Ипак сам, не размишљајући, одлучила да наставим како сам пошла, па где стигнем. Тек сам се касније сетила да у близини Рековца имамо хектар шуме. Тамо ћу, а после, видећу већ.

САМА, ГЛАДНА, ЖЕДНА

Мрак се већ спуштао кад сам стигла на циљ. Али, тек су тада настале невоље: мучила ме жеђ, а била сам и гладна. Оно прво решила сам доста лако, напила сам се добро на извору у близини шума, али за храну није било ама баш ничега.

Свуда око мене само шума и непрозиран мрак. Одлучила сам да ту останем па макар ме нешто и појело кад заспим. Чак сам то и прижељкивала!

ДВЕ ЈЕДИНИЦЕ

Легла сам на суво лишће и заплакала. Шумом је одјекивао мој глас и кроз крошње ми се поново, као каква сабласт, враћао. Обузео ме још већи страх. Ипак, уморна од силног пешачења, убрзо сам заспала.

Пробудио ме цвркул птица. Мени, гладној, свој изломљеној и чулавој није било до њихове песме. Доста је било бежања, враћам се кући — донела сам одлуку.

га прогутала не жваћући. А шта сад? Поново ме ухватила страв.

ЗАЈЕДНИЧКИМ СНАГАМА

Не знајући ништа паметније упутила сам се према стаји и кад сам пришла ближе зачула сам плач! Погледала сам кроз решеткаста врата и угледала бабу. Седела је поред јасала, мило

вала теле и кукала понављајући моје име. Како сам мрзела себе у том тренутку! Одшкринула сам врата и ту застала као окамењена док ми се срце цепало од жалости. Нисам се усуђивала да јој се јавим, али баба је одмах осетила да сам ту мада није гледала у том правцу. Скочила је лако као девојчица и полетела ми у загрљај тепајући ми и плачући, сада од среће.

Кад се мало смирила, испричала ми је да су отац и мајка целу ноћ пробдели и сад су отишли у Крагујевац да ме траже. Тешко мени! — помислила сам. За ово ћу посебно платити.

Мама и тата стигли су негде око подне. Кад су ме угледали, знам да су били срећни, али ми то нису хтели да покажу. Заједничким снагама поштено су ме истукли.

Од тада никад више нисам ни помишљала на нешто слично.

Драгана Стевановић,
ученица II раз. гимназије,
Бунар
(Хонорар: 250,00 динара)

Кроз решеткаста врата угледала сам бабу како милује теле и плаче стално понављајући моје име.

Смрачило се сасвим. Свуда око мене само шума, дрвеће и грање чудног облика. Од саме помисли на ноћ која долази крв ми се ледила у жилама. Изборила међутим, није било. Одлучила сам да ту останем, па макар ме нешто и појело. Чак сам то и прижељкивала: кад заспим да дође нешто и поједе ме и то ће бити крај свих мојих мука јер даље нисам знала куда ћу, а кући нисам смела.

Целим путем мислила сам само једно, стрепела сам шта ће ми родитељи рећи за глупост коју сам учинила. Али, кад сам се приближила дворишту, нисам осећала ни страх, ни кајање, само глад, огромну глад за какву до тада нисам знала.

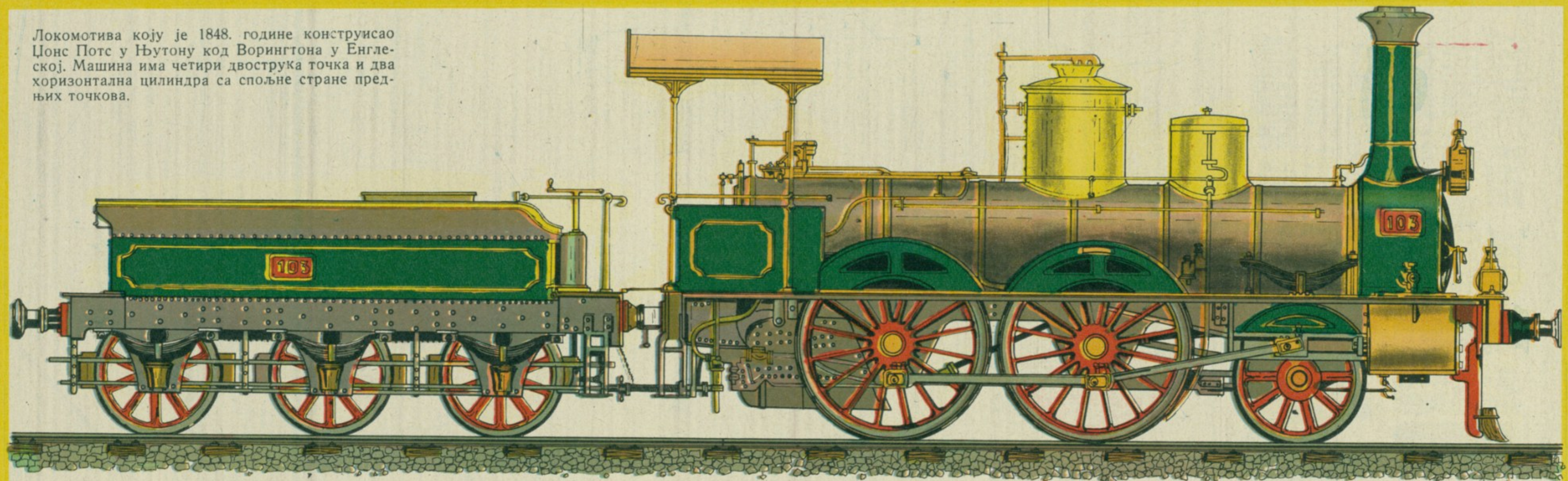
Опрезно сам погледала околу и кад сам видела да нема никога, полако отворих улазна врата и право у — кухињу. Зграбила сам парче сувог хлеба и просто

АКО СТЕ БЕЖАЛИ ОД КУЋЕ

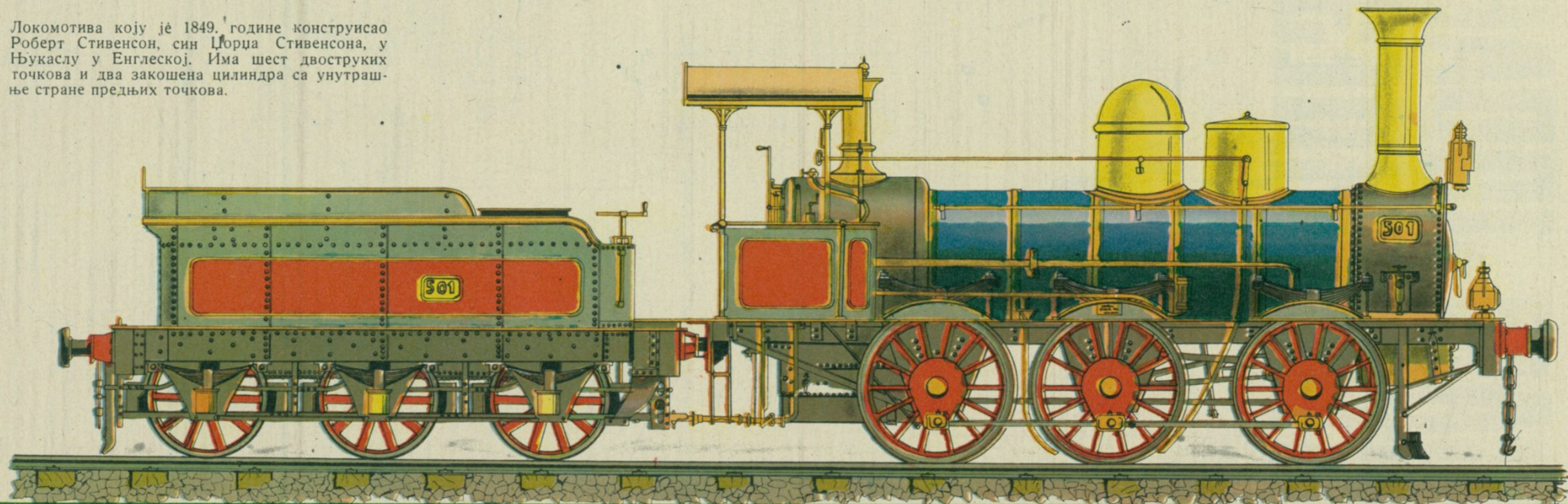
Опишите Забавнику кад и зашто сте бежали од куће и како се бекство одиграло. Бекства која буду занимљива објавићемо и хонорисати. Не заборавите да опишете и бригу родитеља! И старији читаоци који описују бекство од куће нека се присете појединости (време, место, имена и презимена лица) а нека не забораве да уз потпис ставе и своје данашње занимање.

ПАЖЊА: Рукописе не враћамо!

Локомотива коју је 1848. године конструисао Џонс Потс у Њутону код Ворингтона у Енглеској. Машина има четири двострука точка и два хоризонтална цилиндра са спољне стране предњих точкова.

Локомотива коју је 1849. године конструисао Роберт Стивенсон, син Џорџа Стивенсона, у Њукаслу у Енглеској. Има шест двоструких точкова и два закошена цилиндра са унутрашње стране предњих точкова.

СТАРЕ ЛОКОМОТИВЕ

ЗА ЗАБАВНИКОВЕ КОЛЕКЦИОНАРЕ

Да би заинтересовао свет за свој изум Џорџ Стивенсон, творац прве локомотиве на свету назване „Блucher“, изјавио је 1814. године: „Доћи ће дан када ће људима бити једтиније да иду возом него пешке!“

ЈА САМ ЈОВАНОВА ШТИТНА ЖЛЕЗДА

НЕКА ВОДИ РАЧУНА
О МЕНИ! МОГУ НАПРА-
ВИТИ ОД ЊЕГА ТРОМОГ,
ПРИГЛУПОГ ДЕБЕЉ-
КА ИЛИ НЕРВОЗНОГ,
ИЗНУРЕНОГ МРШАВКА

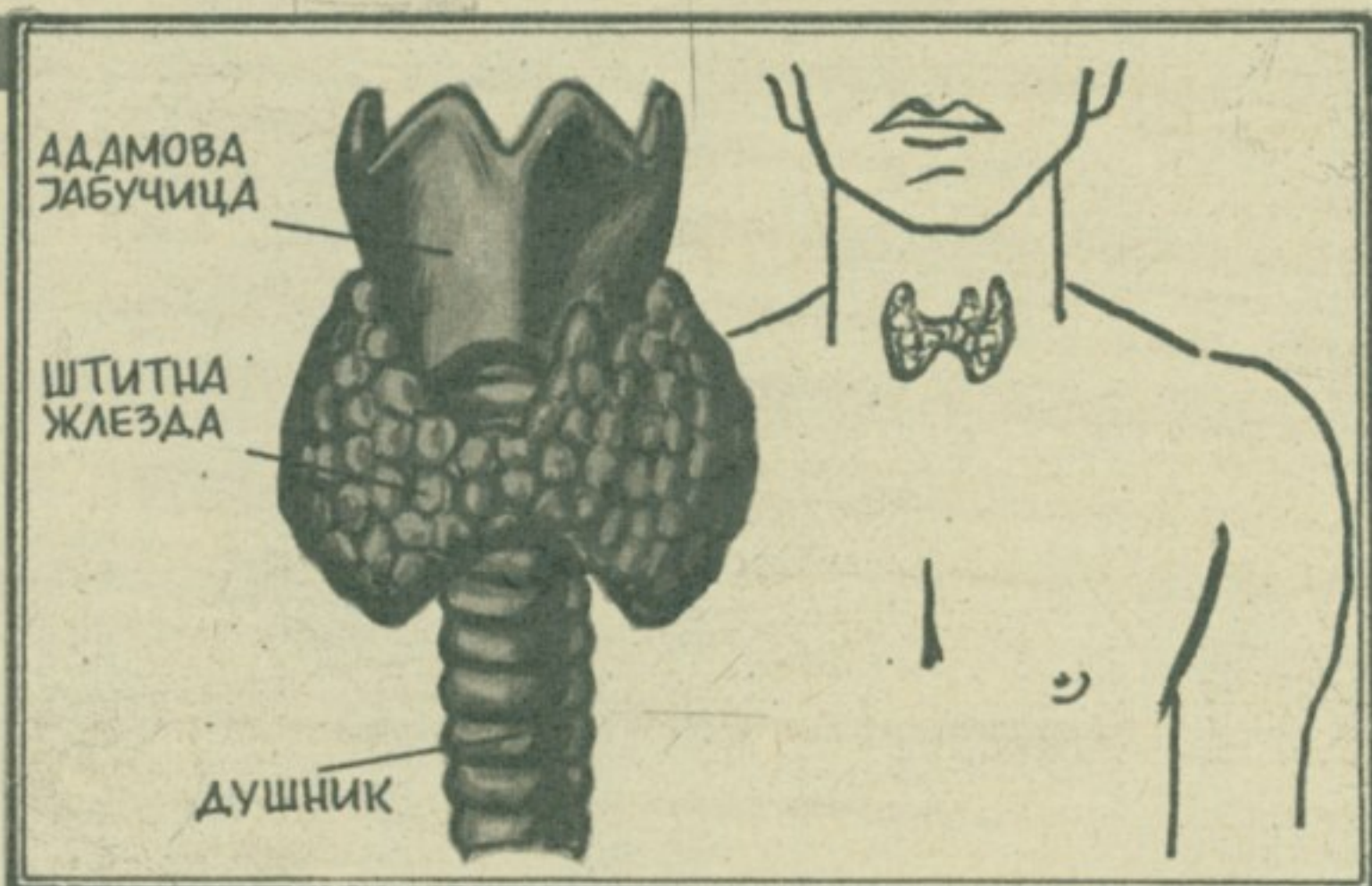
Ја сам она ружичаста жлезда у облику лептира која је обгрлила Јованов душник одмах испод Адамове јабучице. Тешка сам свега 30 до 50 грама, код жена сам нешто већа него код мушкараца. Дневно производим мање од 0,00028 грама хормона. По мојој величини и продуктивности могли бисте помислити да нисам баш нарочито важна. У ствари, ја сам оличење моћи. Ја сам Јованова штитна или, како се још називам, тироидна жлезда.

Да моји хормони нису били присутни у време када се Јован родио, он би постао кепец дебелих усана, равнотроста — имбецил или кретен. Међутим, главни посао који данас обављам за Јована јесте одређивање брзине којом живи: да ли, када је реч о размени материја у организму, то чини споро као пуж или хитро као зец.

МАЛА ХЕМИЈСКА ФАБРИКА

Претпостављам да ме можете упоредити са ковачким мехом. Расплавам ва тру живота, одређујем брзину којом милијарде Јованових ћелија сагоревају храну у енергију. Могу да пригушим ватру или да је разбуктим. Ако бих производила само тун мање хормона, Јован би вероватно имао поднадуло лице, постао би гојазан, тром, приглас. С друге стране, ако бих сувише производила, Јован би јео као нилски коњ и био би мршав као мотка, јер би храна сувише брзо сагоревала. Очи би му искочиле чак и толико да ни капке не би могао да спусти преко њих. Постао би нервозан, срце би му убрзано куцало, све брже и брже, до изнурености и смрти.

Као и друге Јованове жлезде са унутрашњим лучењем, ја сам мала хемијска фабрика која узима материјале из његовог крвотока и од њих прави хормоне. Моја два главна хормона састоје се од две трећине од јода. Моје дневне потребе јода износе око једну седмину милиграма. А ипак, та тунка представља разлику између виталности и трости у животу одраслог човека. Имам и неколико ен-

цима који извршавају различите задатке.

Снага мојих хормона је невероватна. Пуноглавац без тироидних хормона неће постати жаба. Моји хормони подстичу дословно све ћелије у Јовановом телу. И баш због тога морају бити под чврстом контролом како би обезбеђивали само онолико енергије колико је потребно. Када Јован спава његове потребе за енергијом су минималне. Али, до вољно је да само седне у кревету и већ му треба више енергије, још више ако устане, а тек ако подиже неки терет... Умни напори ретко захтевају повећање енергије. Пола кикирикија на сат било би Јовану довољно док попуњава пореску пријаву.

Две жлезде ми помажу да одржавам неопходну контролу производње мојих хормона. Хипоталамус, парченце ткива у Јовановом мозгу, и хипофиза која се налази одмах испод мозга. Хипоталамус подстиче хипофизу која онда ствара хормон тиротропин. А тај хормон опет тера мене да радим када је енергија потребна. Када произведем сувише хормона, хипофиза престаје да ме подстиче.

Психичка напетост и бриге могу проузроковати да стварам сувише хормона — а то је довољно да Јован постаје толико нервозан да мора отићи у болницу. Смрт у породици, пословни неуспех, тешка аутомобилска несрећа, операција, брачне невоље: једно на друго се нагомилава у току месеци или година и настаје ланчана реакција. Забринути мозак може нагнати хипоталамус да сувише подстиче хипофизу која, опет, нагони мене да радим. И онда почињем да терам Јована бр-

золи са јодом задовољава све моје потребе. Међутим, у планинама тло и вода не садрже јод, а до соли са јодом тешко је доћи.

ЛЕКАРИ ЗНАЈУ МНОГО О МЕНИ

Кад осећам глад за јодом постајем све већа, додајем милионе нових ћелија како бих се домогла сваке тунке јода. Тако настаје гушавост, која није лепа али је ретко опасна по здравље, сем када жлезда толико нарасте да притискује душник. Нека наследна болест, извесни лекови или стечене болести могу ме натерати да успорим свој рад. Или, из још непознатих узрока, једноставно одлучим да више не радим. А и Јованова хипофиза се може олењити и престати да ствара довољно хормона који ме подстичу. Многи су разлози који ме могу натерати на прете-

рану активност и онда се ис то тако могу повећати као и када немам довољно јода. Та гушавост услед сувише јода је опасна. И рак ме може напасти, али је то једна од доброћуднијих врста. Обично се не шири и хирург га може одстранити, а има и пилула које коче његов даљи раст.

Срећом, лекари знају много о мени и мојим болестима, вероватно више него и о једној другој Јовановој жлезди са унутрашњим лучењем. Ако се олењим, лекари ће дати Јовану хормоне у облику пилула. А ако опет стварам више хормона него што је потребно, даће му лекове који ће кочити рад мојих ензима и самим тим моју производњу хормона. Или, даће Јовану да попије коктел радиоактивног јода и радијација ће почети да пригушује моје претерано вредне ћелије. У неким случајевима се прибегава и хируршком захвату.

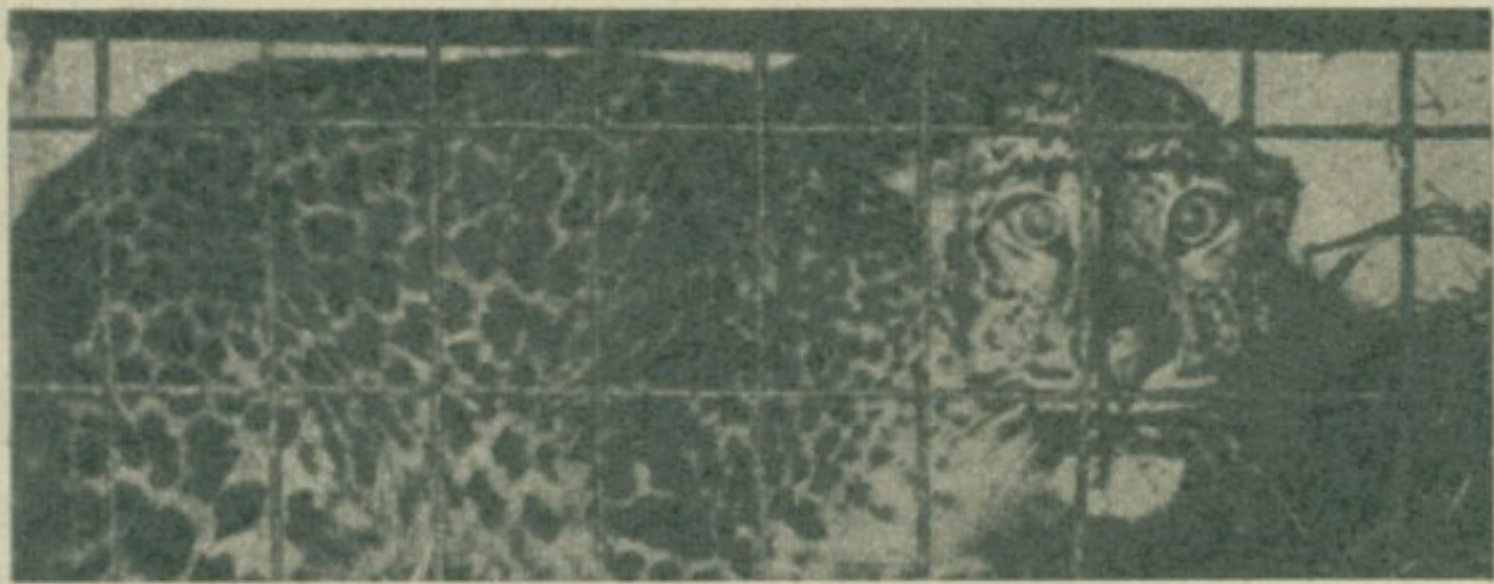
А како лекар зна да се ја не понашам пристojно? Ако Јованови прсти дрхте када испружи шаку, ако је нервозан, пати од несанице, добро једе а губи на тежини, сваки лекар ће посумњати да сам сувише активна. Ако је Јовану лице под надуло и ако је тром, лекар ће претпоставити да ни сам довољно вредна. Разуме се, постоје и разне анализе којима се то у болницама утврђује.

Мислим да још нисам открила све своје тајне. Научници су прошле деценије открили хормон калцитонин и уверавам вас да му предстоји велика будућност. Калцитонин је један од главних минерала у телу — главни састојак костију и зуба. Хормон који производе паратироидне жлезде, моји суседи и сарадници, има особину да повећава количину калцијума у Јовановој крви, углавном извлачећи га из његових костију. Када у томе претера, кости слабе. Мој калцитонин то спречава и одржава здраву равнотежу.

Када се сазна више података о калцитонину можда ће лекари моћи да спрече да кости у старијих људи постану крте и лако ломљиве. Пошто то не спада у мој делокруг, не могу ништа да обећавам, али та могућност постоји. На крају, мислим да мирно могу рећи да нисте још све сазнали о мени.

УБИЋЕ МЕ ЛЕОПАРД!

Леопард који је напао Еву Халбритер

Велика мачка сањиво је лежала у углу свог кавеза када је Ева Халбритер ушла у брвнару са оброком сировог меса. На звук отварања врата зевнула је, подигла главу и оњушила ваздух, а онда лењо стала на ноге и почела да хода горе-доле крај решетака. Откако се овај једногодишњи вијетнамски леопард налазио у Евином приватном зоолошком врту у Штасдорфу, 25 километара далеко од Беча, увек је тако реаговао када би му донели храну.

Ева је знала да у дивљини леопард често убија задовољства ради, убија више него што може појести. А не осећа ни одвратност према људском месу. Колико год питом изгледао у кавезу, човек увек мора бити на опрезу када му прилази. Јер, само тренутак неопрезности може му донети смрт. Такође је знала да је овај леопард нарочито опасан и зато никада није приказиван.

УДАРАЦ ШАПОМ О ВРАТА

Леопард се налазио у засебном кавезу, подигнутом мало изнад пода. А кавез је стајао у брвнари, која је такође увек била закључана.

Тог дана, 28. децембра прошле године, Ева је била уморна. Од како је годину дана раније умро њен муж од срчаног напада, она се сама старала о зоолошком врту који је он основао пре 15 година. Њена деца, једанаестогодишња Еви и 4 године млађи Амброз, волела су животиње, али била су још мала да јој помогну.

Ева је откључала врата на кавезу и отворила их тек толико да убади месо. Али, уместо да дограби месо као и обично леопард је шапом ударио врата и она су се широм отворила.

Уз урлик животиња је скочила на престрашену жену, њене канџе су јој раздирале главу и месо на левом рамену. Осетила је дах леопарда који је покушавао канџама да ухвати њен врат.

Вриснула је и ударила песницом леопарда по њушци. Тај ударац, у који је унела сву своју снагу, нагнао је животињу да мало одмакне главу, али њене канџе су и даље биле на њој када су обоје пали на под и почели да се котрљају по њему.

Ева је знала да су изгледи за њен спас веома мали. Морала је надвладати животињу или умрети. Била је то колико борба физичке снаге, толико и борба воље. Треба

да натера леопарда да схвати како га својим ударцима кажњава.

Покушавајући да не покаже ужасан страх који је осећала, ударала је леопарда свом снагом по вилицама и врату и ти њени удари задавали су му бол.

Загрљај леопардових канџи је ослабио. Први пут је Ева осетила мало наде. Осетила је да и леопардова жеља да убија слаби.

Имала је још снаге да виче у помоћ, али то не би имало никакве сврхе. Брвнара је била сувише далеко од куће и нико је не може чути.

СТРАХ ЈОЈ ЈЕ УЛИО СНАГУ

За тренутак, леопард као да је одустао од напада и био спреман да се одрекне своје жртве. Окренуо је главу ка сировом месу које је лежало у кавезу.

Врата брвнаре су била отворена и помисао да би леопард могао по-

бећи и стићи до њене деце, улила је Еви нову снагу. У том тренутку, огромна глава разјапљених чељусту, у којима су се белили оштри зуби, поново се окренула према њој.

Наде је нестало. Мислила је да ће је леопард убити.

Није више могла да издржи. Од бола и губитка крви постојала је све слабија. Леопард је поново урликнуо и... пустио је.

Еви је било потребно неколико секунди да схвати да је добила бит

Уместо да дограби месо звер је шапом ударила врата кавеза и искочила.

ку. Имала је још толико снаге да леопарда поново затвори у кавез и закључа врата кавеза и брвнаре.

Онда се, остављајући за собом крвав траг, отетурала до куће и на самом прагу онесвестила пред ногама своје кћерке.

Мала Еви одмах је телефоном позвала хитну помоћ и чекајући да лекар стигне помогла је мајци колико је знала и умела.

С тешким повредама на глави, грудима и рукама Ева је пренета у болницу. Два дана је лебдела између живота и смрти, а онда је њено здравље однело победу.

Трећег дана њено име је скинуто са листе најтежих болесника а петог је већ могла да седи у кревету и прича о ономе што јој се догодило.

— Страх мора да ми је улио натчовечанску снагу — рекла је. — Иначе, никада не бих могла учинити оно што сам урадила.

А онда се насмешила и додала: — Он је био добар леопард. Само је лапама мислио да је све.

М. Ј.

ЦРНА БРАДА И КОМАНДОСИ

ЗАБАВНИКОВ МОТО ТЕСТ

НАЈЛЕПША ИГРАЧКА

Хонда 350-4 припада најновијој врсти мотора код којих удобност и сигурност нису мање важне од сирове снаге машине

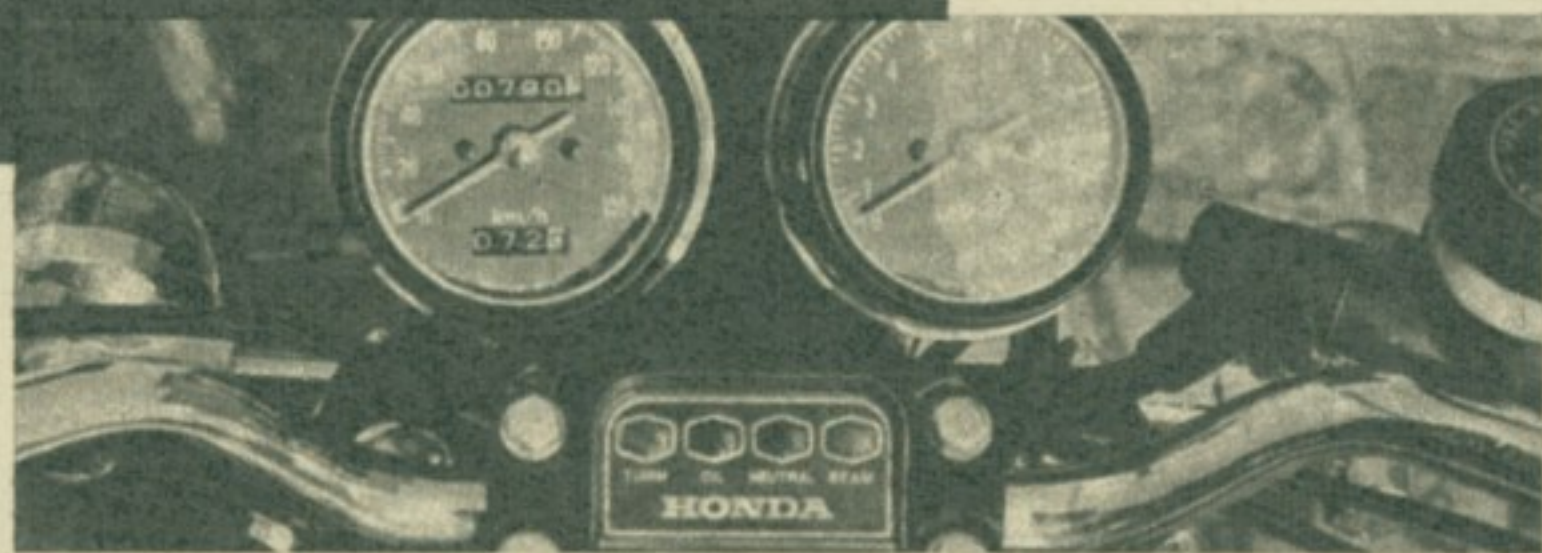
У први мах може изгледати нејасно зашто је Европа оберучке прихватила нови „Хондин“ модел. Он делује веома незграпно, мотор му је величине шиваће машине, а клипови као — лоптице за пинг-понг! Међутим, познаваоци механике брзо ће увидети да овај мотоцикл, који не осваја својим изгледом, представља савршен пример већ пословичне вештине „Хондиних“ конструктора.

О моделу 350/4 једва да се може рећи нешто лоше. По лакоћи управљања пре подсећа на тротинет него на четвороцилиндричну машину. Прилично велика тежина (177 килограма) у вожњи се готово не осећа, осим при највећем гасу. Квачило је послушно, а мењач необично прецизан. Све иде тако глатко да то у граду чак представља опасност: лако се може догодити да возач, понет уживањем, претера у брзини и примора пешаке на „зебри“ на панично бекство, тим пре што је мотор каткад нечујан као мачка!

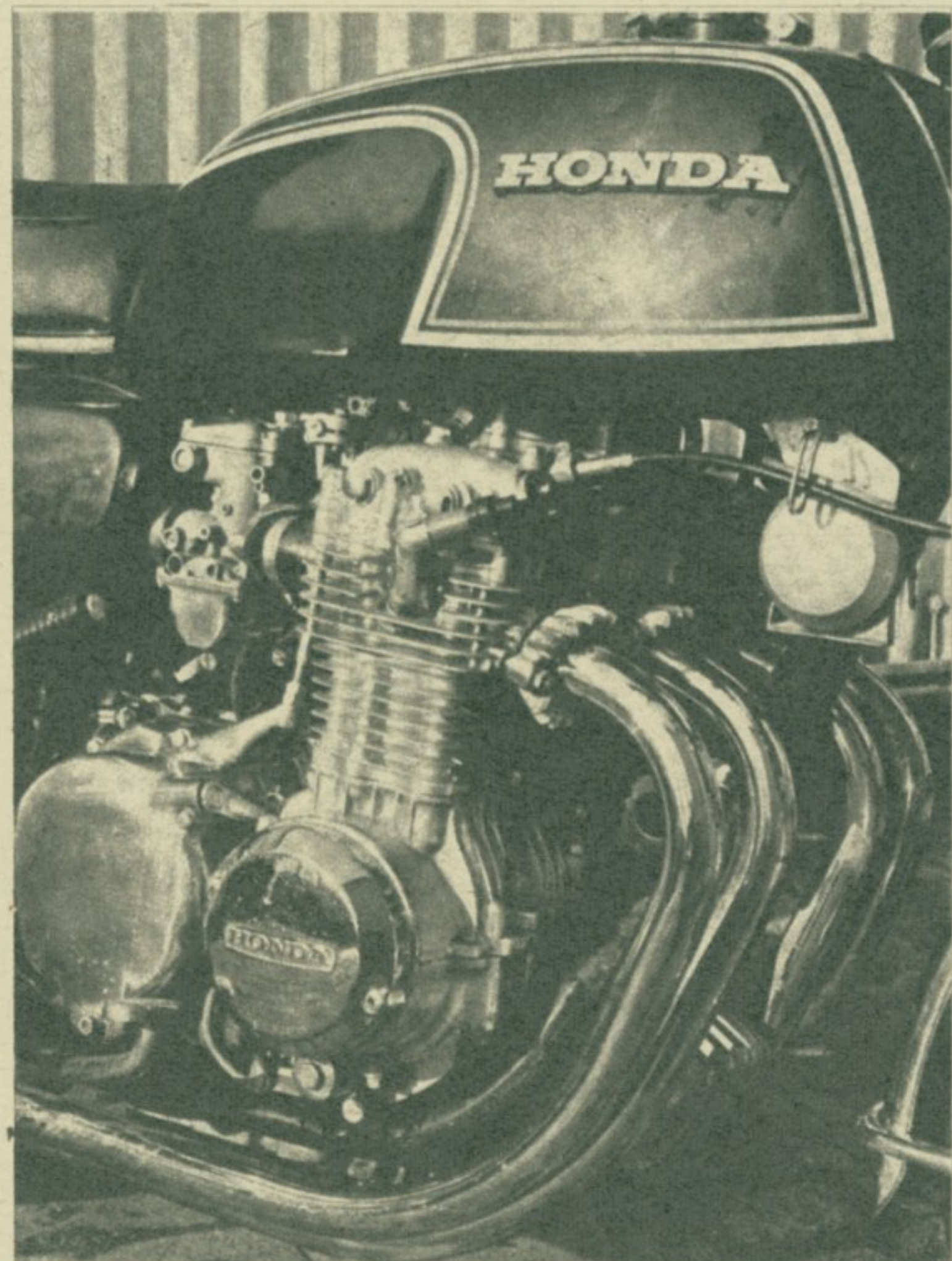
Кочење је без премца. Оно је сигурно чак и кад пада киша, чему је разлог свакако и лакоћа мотора у односу на друге четвороцилиндричне. За разлику од већине мотоцикала код хонде не треба чинити натчовечанске напоре да би се постигло добро успоравање.

Следеће бројке поворе о изванредној снази машине: при брзини од 130 километара на час, бројач показује 8.300 обртаја у минуту! Ове перформансе су заиста ретке, али не представљају изненађење за оне који прате „Хондину“ производњу. Треба се сетити да је још модел 250/6 од пре шест година био у пуном напону тек са — 18.000 обртаја! Па ипак, није свакоме лако да се навикне на ту суперсоничну музику која почиње још од 6.000 обртаја у минуту. За утеху онима који имају осетљив слух треба рећи да се испод те границе код хонде 350/4 не чује ништа осим шуштања гума, и то — само на влажној калдрми.

Све остало срачунато је да

Инструмент-табла је иста као код ХОНДЕ 500 и 750. Лево је брзиномер, десно бројач обртаја, а доле су разнобојне контролне лампице за мигавце, уље, неутралан положај мењача и фар.

Ова четвороцилиндрична машина изненађује лакоћом рада и високим перформансама. Обрадоваће јој се сви љубитељи добре механике.

обезбеди савршену удобност чак и при највећим брзинама: седиште и управљач су широки, само возило довољно ниско, а испусти за ноге налазе се тачно где треба. Брзина је задовољавајућа (157 километара на час) а потрошња сасвим мала (4,1 литра на 100 километара).

Хонда је пријатно и забавно возило. Тих мотор, добро подешена мењачка кутија, безбедно кочење, снага, све то заједно звучи као безрезервна дозвола за брзу вожњу. Осим тога, ако се не устручавамо да употребимо до пуштених 10.000 обртаја у минуту, постижемо убрзање каквом нема премца.

Али, похвале су умереније на лошем путу и поledenци. Док је предње вешање меко и добро „упија“ потрес, задње — као да и не постоји! Ово, пре свега, представља непријатност за возача, али и мотор негодује на свој начин: потрошња му се пење до 5,8 литара на 100 километара.

Ипак, у сваком злу има и доброд. Возач ће осетити благодет великог резервоара, јер ће и при оваквој потрошњи моћи да пређе 220 километара без доливања горива.

☆☆☆

Кад се све сабере, утисак је без сумње изванредан. Хонда 350/4 је мотоцикл са којим нема главоболе. Наменен је онима за које вожња представља забаву, а љубитељи су лепе и добро урађене механике. Није погодан за вежбе будућим тркачким асовима, мада ће га и они у свако доба прихватити — као дивну играчку.

ЛИЧНА КАРТА ХОНДЕ 350-4

Мотор	4-тактни, 4 цилиндра у линији
Ход клипа и пречник стублине	47 x 50 мм
Запремина	347 цм³
Снага	32 КС при 9.500 о/мин.
Мењач	5 степена преноса
Предње вешање	телескопска виљушка
Задње вешање	хидраулични амортизери (подешавање у 3 положаја)
Кочнице	напред хидраулична са диском, позади добош
Резервоар за гориво	12 литара
Резервоар за уље	3,5 литара
Максимална брзина	157 км на час (у полегнутом ставу)
Потрошња	4,1 л на 100 км (миним.) 5,8 л на 100 км (максим.)
Тежина	177 кг

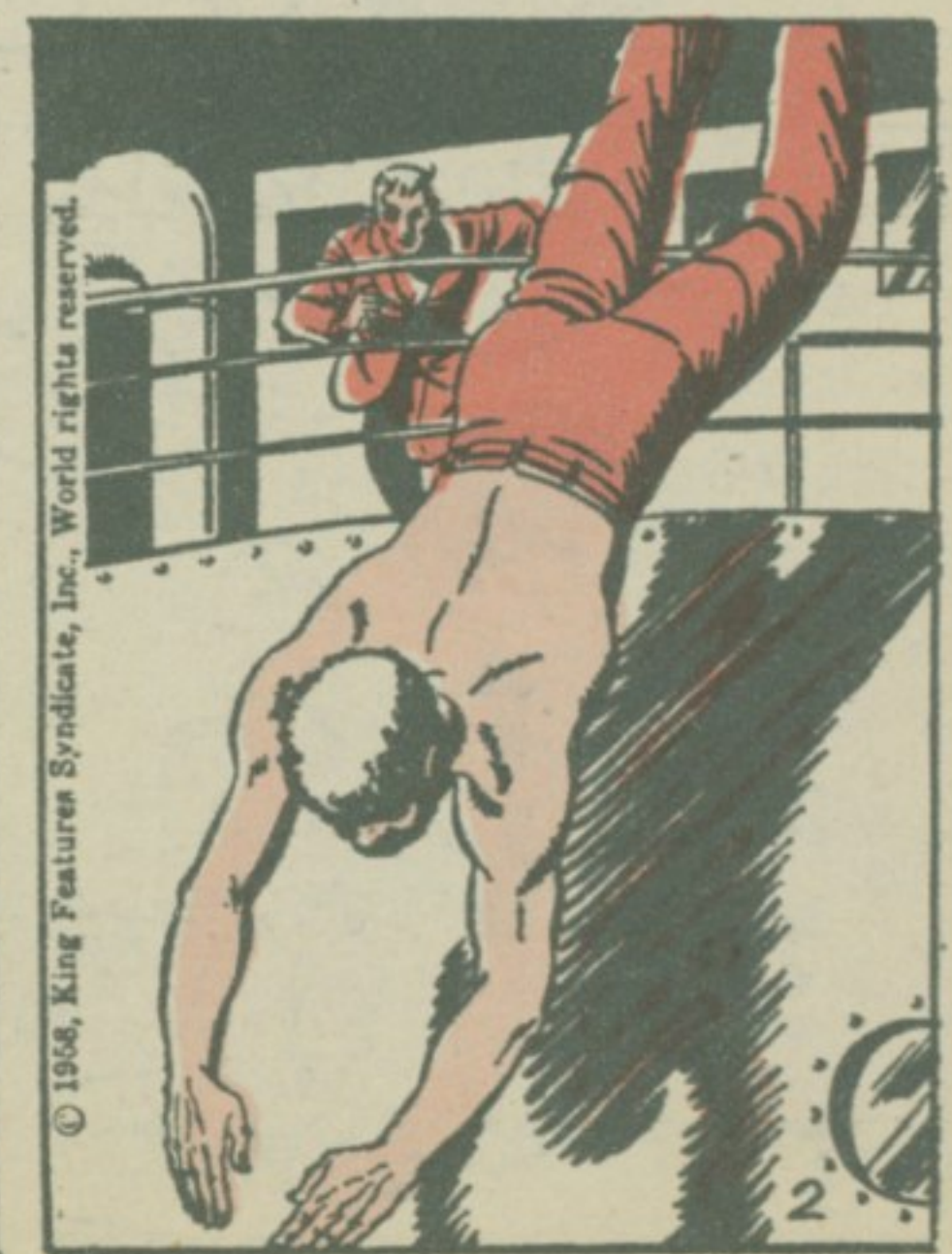
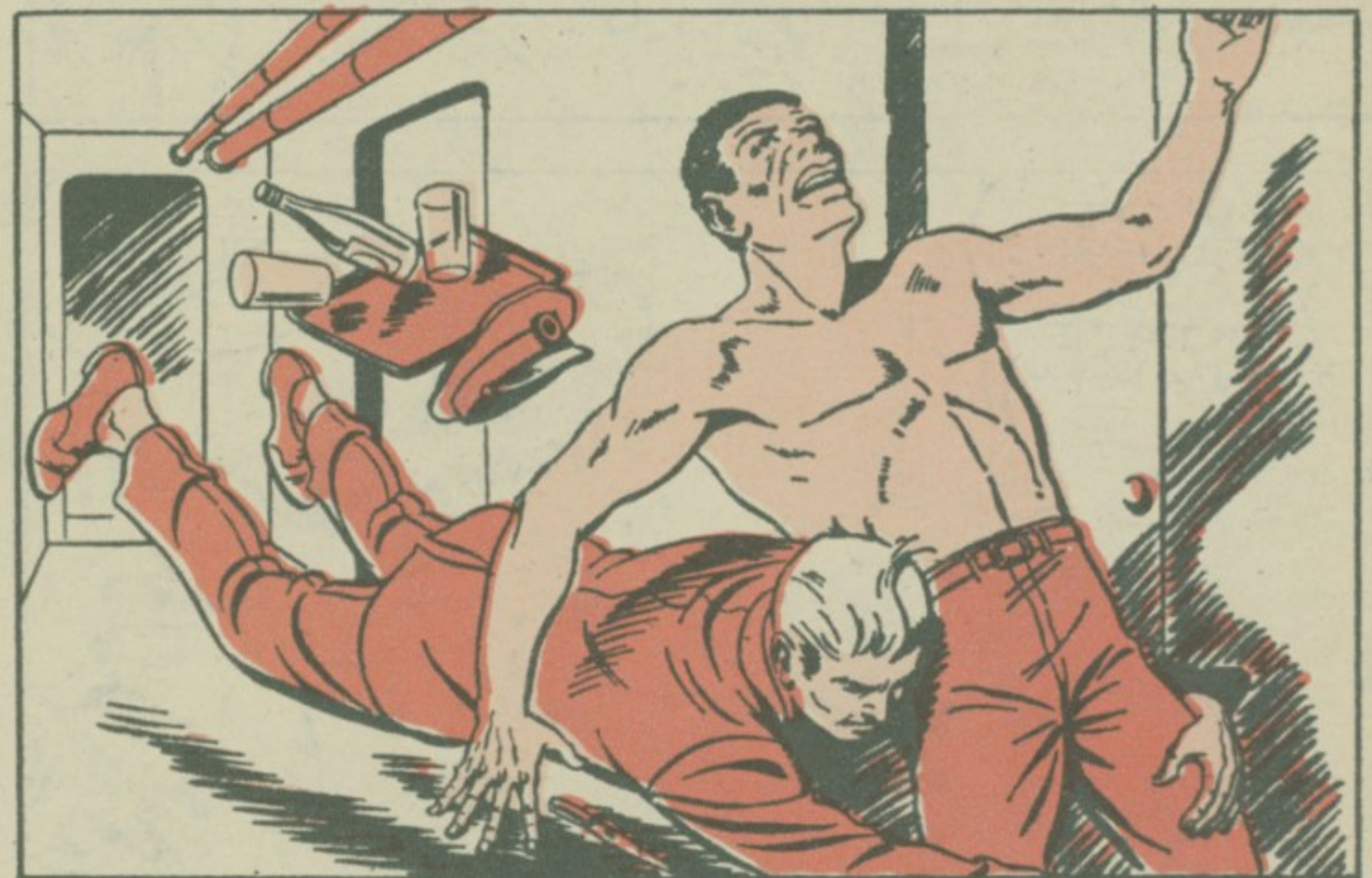

ШАРКО

МАНДРАК: ТАЈНА ДРВЕНОГ ИДОЛА

© 1958, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

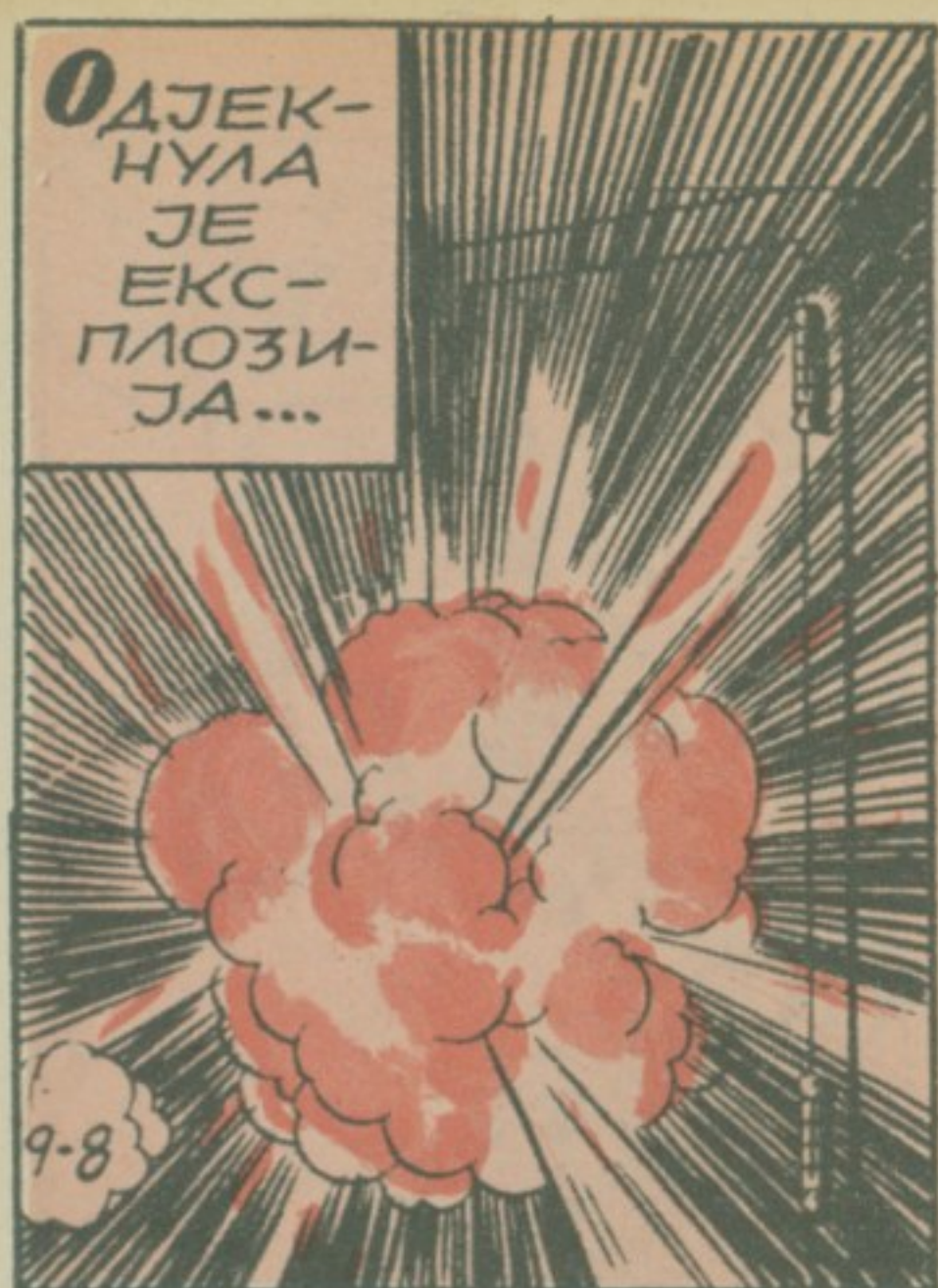
© 1958, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

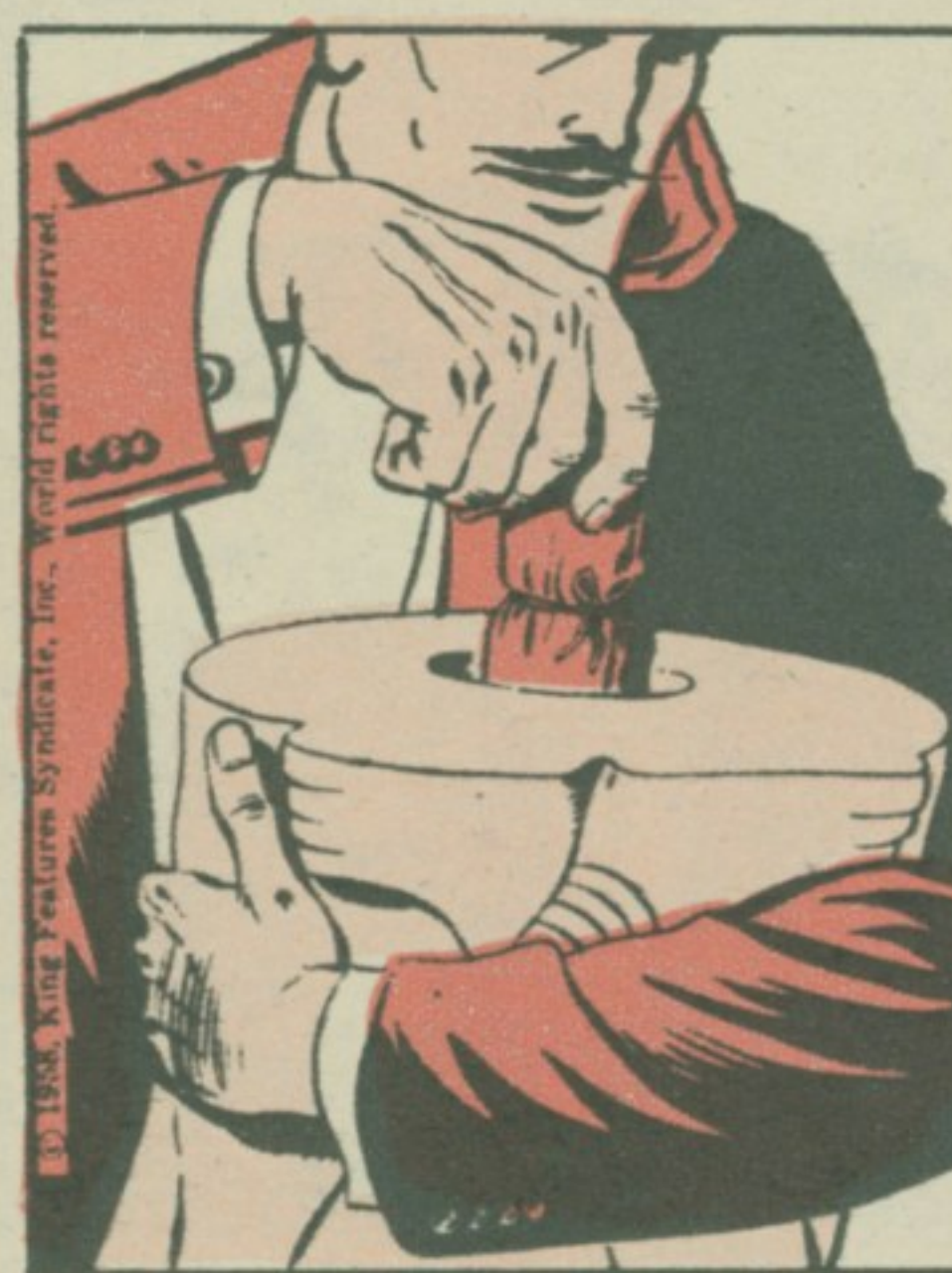

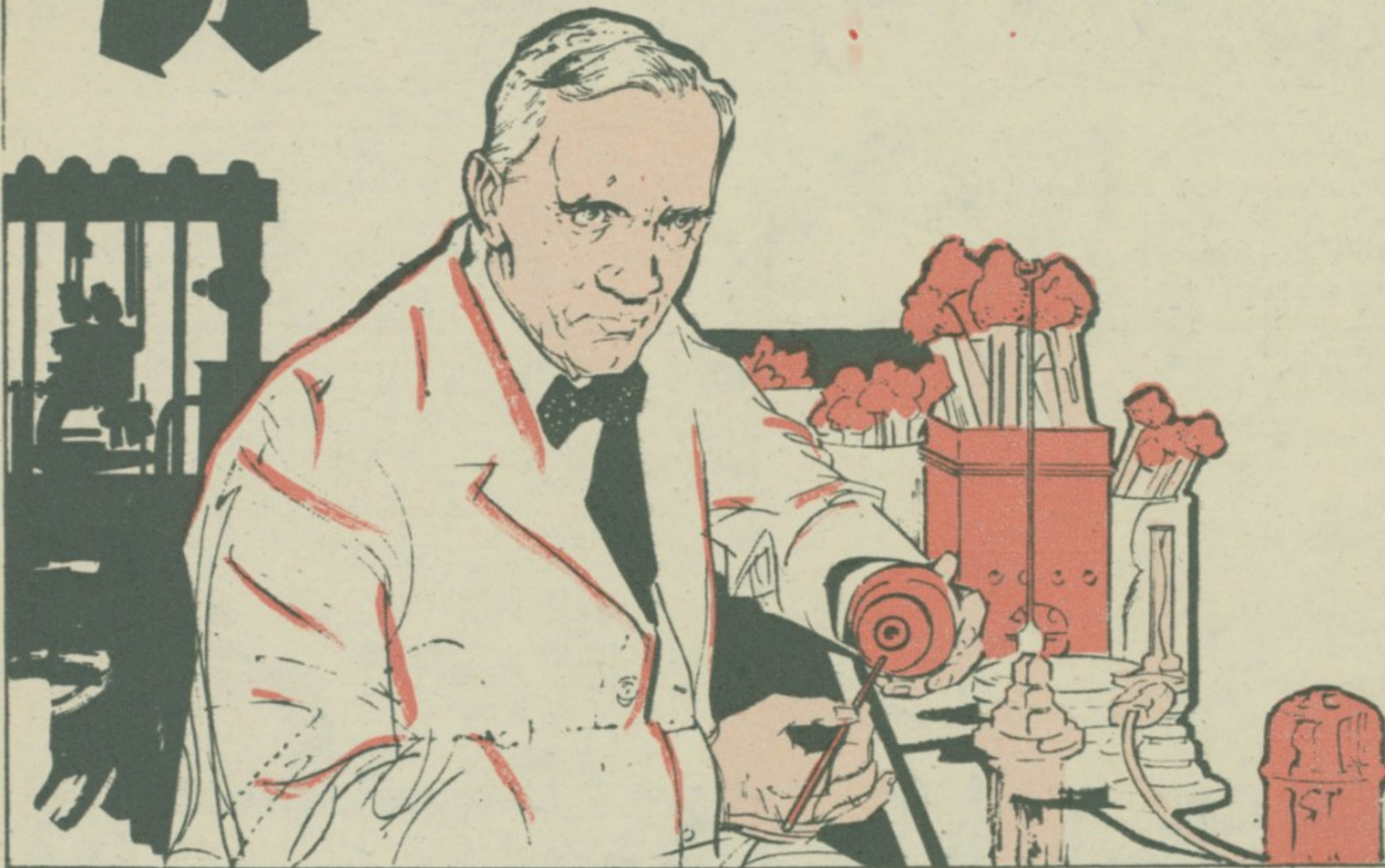

ДОБАР СТРЕЛАЦ ДОКТОР ФЛЕМИНГ

ИСТРАЖИВАЊЕ
НЕПОЗНАТОГ

ЧОВЕК,
О КОМЕ ЋЕМО
ВАМ ПРИЧАТИ, СПАСАО
ЈЕ МИЛИОНЕ
ЖИВОТА.
БИО ЈЕ ТО ВЕЛИКИ
БОРАЦ ЗА МИР...
ЗАИСТА ЈЕ НЕОБИЧНО
ДА ПРИЧУ ПОЧИЊЕМО
НА ЈЕДНОМ ПОЛИГОНУ
ЗА ГАЂАЊЕ,
У ЛОНДОНУ,
ГДЕ СУ СЕ
1900. ГОДИНЕ
ОБУЧАВАЛИ ДОБРО-
ВОЉЦИ ЛОНДОНСКЕ
ШКОТСКЕ РЕГИМЕНТЕ
КОЈА ЈЕ ТРЕБАЛО
ДА КРЕНЕ У БИТКУ
ПРОТИВ
ТРАНСВАЛА...

1125

25

ОДЛИЧНО! БРОЈ 3 ЈЕ ПОСТИГАО 15 ПОГОДАКА У ЦЕНТАР СА 15 МЕТАКА!

ПРЕКИНИТЕ ГАЂАЊЕ!

КО ЈЕ БРОЈ 3 У ОДЕЉЕЊУ К?

ЈА, ГОСПОДИНЕ!

КАКО СЕ ЗОВЕШ?

АЛЕКСАНДАР ФЛЕМИНГ, 3 БАТАЈОН, ЧЕТА Б.

ЧИМЕ СЕ БАВИШ? БОКСОМ?

ЗАПОСЛЕН САМ У ТУРИСТИЧКОЈ АГЕНЦИЈИ!

ПА ЗАШТО ОНДА ИМАШ ТАКАВ НОС?

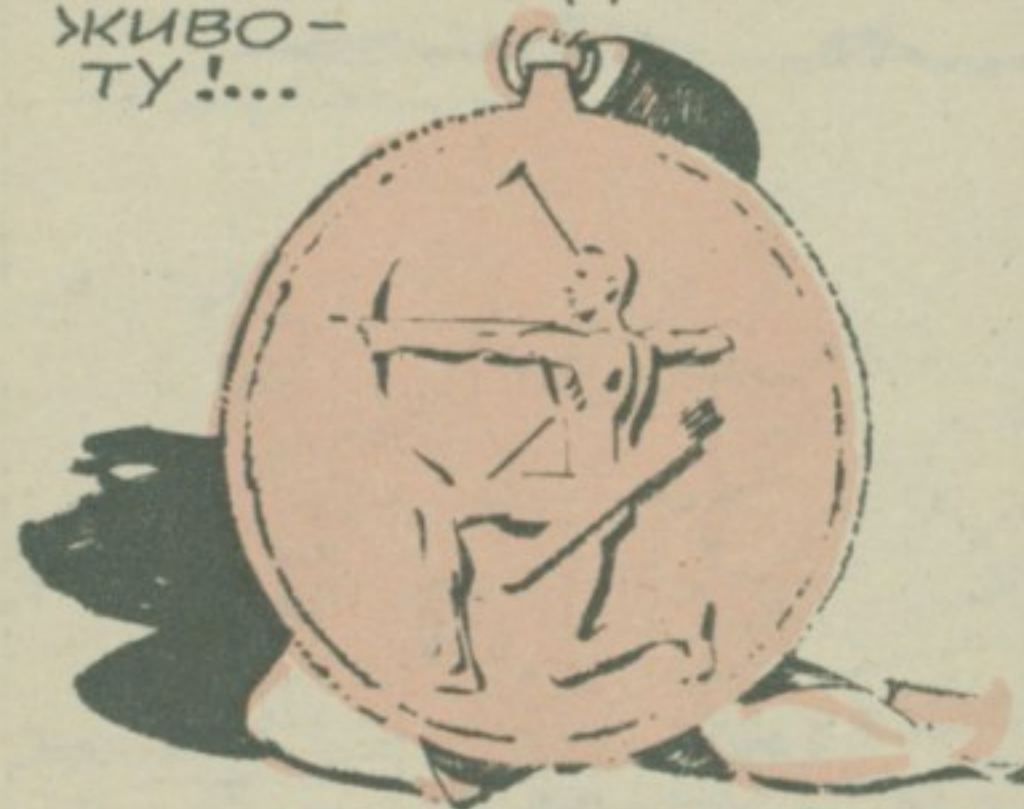
ПА... УДАРИЛИ СУ МЕ ПО НОСУ... КАД САМ БИО ДЕЧАК!

ДОБРО, ФЛЕМИНГ, КАО НАЈБОЉЕМ СТРЕЛЦУ У ПУКУ ДОДЕЉУЈЕМ ТИ ОВУ МЕДАЉУ!

О!... ХВАЛА, КАПЕТАНЕ!

БРОНЗАНА МЕДАЉА... ФЛЕМИНГ ЈЕ БИО ЗАДОВОЉАН. У ЖИВОТУ СЕ ДОГАЂАЈУ ЧУДНОВАТЕ СТВАРИ! НИЈЕ МОГАО ДА ПРЕТПОСТАВИ КАКВУ ЋЕ УЛОГУ ОДИГРАТИ ОВА МЕДАЉА У ЊЕГОВОМ БУДУЋЕМ ЖИВОТУ!...

НЕКОЛИКО ГОДИНА КАСНИЈЕ, ФЛЕМИНГ ЈЕ НАПУСТИО ТУРИСТИЧКУ АГЕНЦИЈУ И ПОЧЕО ДА СТУДИРА МЕДИЦИНУ.

КАДА ЈЕ ДИПЛОМИРАО, ЗАПОСЛИО СЕ У БОЛНИЦИ СТ. МЕРИ У ЛОНДОНУ.

ДАН ЈЕ У БОЛНИЦИ БИО ВРЛО НАПОРАН!

КАКО ЈЕ, ФЛЕМИНГ?

НИЈЕ ЛОШЕ... МАЛО САМ УМОРАН УВЕЧЕ...

ТРИКАРАЊЕ ПО ХОДНИЦИМА, ПРЕГЛЕДИ, ИНЈЕКЦИЈЕ, ИНТЕРВЕНЦИЈЕ...

ТАКАВ ЈЕ ЖИВОТ ЛЕКАРА!

СВАКАКО, АЛИ ВИШЕ БИ МИ СЕ СВИЂАЛО ДА СЕ БАВИМ ИСТРАЖИВАЊЕМ...

ФЛЕМИНГ ЈЕ НАСТАВИО ДА ОБАВЉА СВОЈУ ЛЕКАРСКУ ДУЖНОСТ И ПОСТАО ЈЕ ВЕОМА ДОБАР ЛЕКАР КАО И МНОГИ ДРУГИ. ГОТОВО СЕ ПОМИРИО С МИШЉУ ДА СЕ ОПРОСТИ ОД БАКТЕРИОЛОГИЈЕ. ЈЕДНОГ ДАНА...

ТАКО ЈЕ АЛЕКСАНДАР ФЛЕМИНГ ПРЕШАО У БАКТЕРИОЛОШКО ОДЕЉЕЊЕ БОЛНИЦЕ СТ. МЕРИ. ПОЧЕО ЈЕ ДА ТРАЖИ НЕКО СРЕДСТВО ПРОТИВ СТАФИЛОКОКА, МИКРОБА КОЈИ ИЗАЗИВАЈУ РАЗЛИЧИТЕ ВРСТЕ ЗАПАЉЕЊА.

ЈЕДНОГ ЛЕТЊЕГ ДАНА 1928. ГОД.

ЕВО ТИХ ПРОКЛЕТИХ СТАФИЛОКОКА!

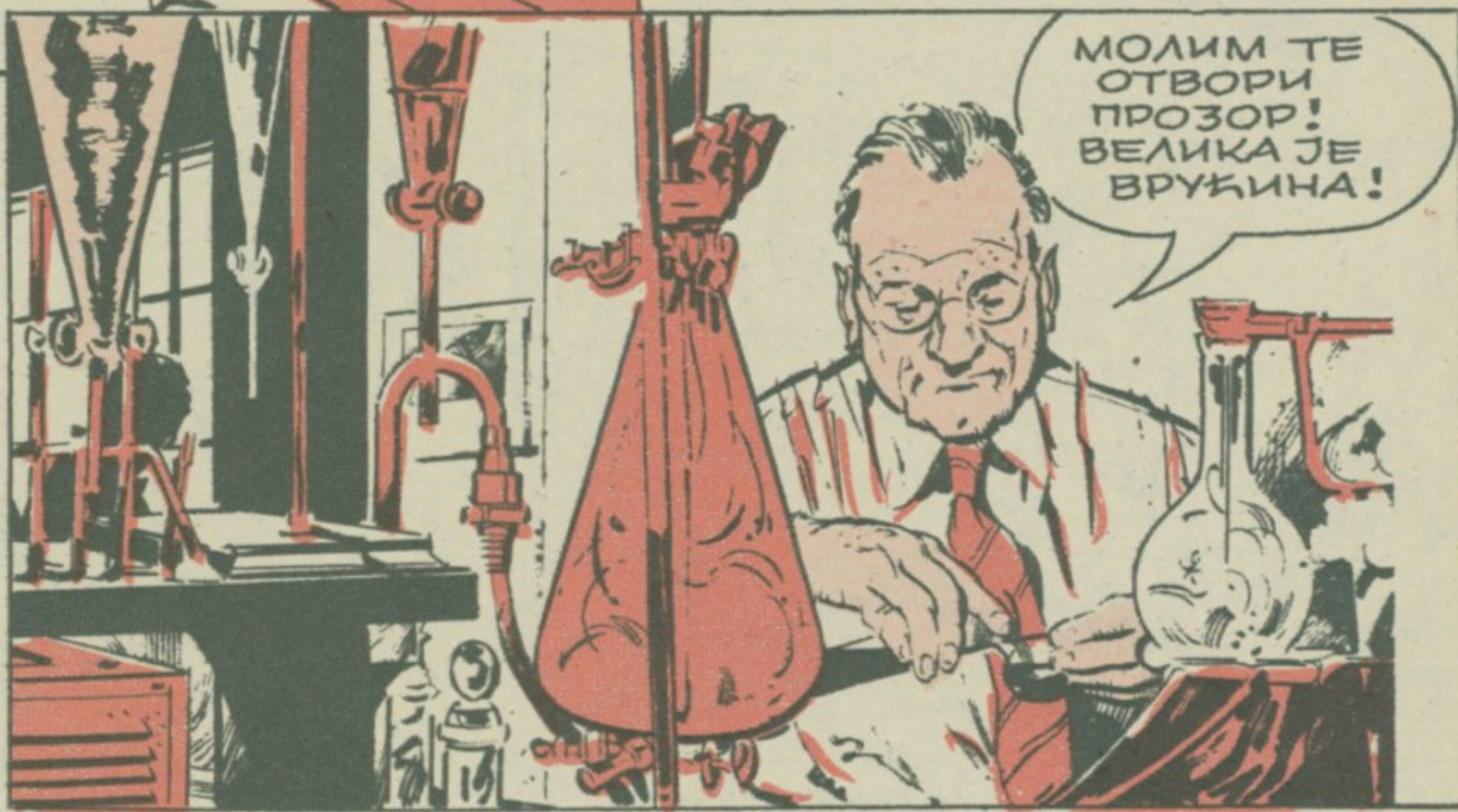

... УЋУ ТИ У ТЕЛО И ЗАРАЗЕ ТЕ! ИЗАЗОВУ СТОТИНУ РАЗЛИЧИТИХ БОЛЕСТИ!

ПРОКЛЕТИ МИКРОБИ! КАД БИХ МОГАО ДА ВАС УНИШТИМ, ЈА...

ХЕЈ, ФЛЕМИНГ!

МОЛИМ ТЕ ОТВОРИ ПРОЗОР! ВЕЛИКА ЈЕ ВРУЋИНА!

ЕВО, ОТВОРИО САМ ГА.

БИО ЈЕ ЗАИСТА ТОПАО ДАН... ВЕТАР БИ ПОВРЕМЕНО ЗАЊИХАО ГРАНЕ ДРВЕЋА У БАШТИ... ТОГ ДАНА, ПРИРОДА ЈЕ ПРИПРЕМИЛА ВЕЛИКИ ПОКЛОН ЧОВЕЧАНСТВУ...

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ДАНА, ФЛЕМИНГ ЈЕ УЗЕО У РУКЕ ЕПРУВЕТЕ СА ОНИМ СТАФИЛОКОКАМА...

ЗАБОГА!... ДВЕ ЕПРУВЕТЕ САМ ОСТАВИО ОТВОРЕНЕ!...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО? КАКВЕ СУ ТО МРЉЕ?

ФЛЕМИНГ ЈЕ САДРЖАЈ ЕПРУВЕТЕ СТАВИО ПОД МИКРОСКОП...

ШТА ЈЕ ОВО? ДОШЛО ЈЕ ДО ПРАВОГ ПОМОРА СТАФИЛОКОКА! МИЛИОНИ СУ УГИНУЛИ ОКО ОВЕ МРЉЕ!

ЗАИСТА, ЧУДНО! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

ФЛЕМИНГ ЈЕ УПОРНО ТРАЖИО ОДГОВОР. ЕПРУВЕТА ЈЕ БИЛА ОТВОРЕНА, ПРОЗОР ЈЕ БИО ОТВОРЕН, ПОВРЕМЕНО ЈЕ ДУВАО ВЕТАР... СХВАТИО ЈЕ: ВЕТАР ЈЕ ДОНЕО НЕКУ БИЉНУ ПЛЕСАН ИЗ БАШТЕ ПРАВО У ЕПРУВЕ-ТУ...

ПОЧЕО ЈЕ ДА ТРАЖИ У ВРТУ.

ШТА РАДИШ, ФЛЕМИНГ? ТРАЖИШ БЛАГО?

ПА... ТРАЖИМ ЈЕДНУ ПЛЕСАН КОЈОЈ СТАФИЛОКОКЕ НИСУ СИМПАТИЧНЕ!

И МИСЛИМ ДА САМ ЈЕ НАШАО!

ПЛЕСАН КОЈА ЈЕ УНИШТИЛА СТАФИЛОКОКЕ ЈЕ ИДЕНТИФИКОВАНА...

... ТО ЈЕ "PENICILLIUM NOTATUM"... ОЧИГЛЕДНО ОВА ПЛЕСАН ИМА НЕШТО У СЕБИ ШТО УБИЈА СТАФИЛОКОКЕ...

... НАЗВАЊУ ЈЕ "ПЕНИЦИЛИН"... ПОКУШАЊУ ДА ТУ СУПСТАНЦУ ИЗОЛУЈЕМ ИЗ ПЛЕСНИ... БИЛО БИ ТО ЈЕДНО НОВО, САСВИМ НОВО СРЕДСТВО ПРОТИВ ИНФЕКЦИЈА...

ФЛЕМИНГ ЈЕ РАДИО УПОРНО И СТРПЉИВО. АЛИ, ПОШТО НИЈЕ ДОБРО ПОЗНАВАО ХЕМИЈУ, НИЈЕ УСПЕО ДА ИЗДВОЈИ ИЗ ПЛЕСНИ ОНУ НЕПОЗНАТУ СУПСТАНЦУ. НАСТАВИО ЈЕ ДА НЕГУЈЕ "PENICILLIUM NOTATUM"... И ЈЕДНОГ ДАНА...

А-ЋУХ!

НАЗДРАВЉЕ, ШМИТЕ! ИМАШ ЛИ КИ-ЗАВИЦУ?

ЈОШ ГОРЕ, ФЛЕМИНГ! СИНУСЕ! ПУКИ ЋЕ МИ ГЛАВА!

РАЗУМЕМ. У ПРЕДЕЛУ ЧЕЛА НАПАЛЕ СУ СТАФИЛОКОКЕ...

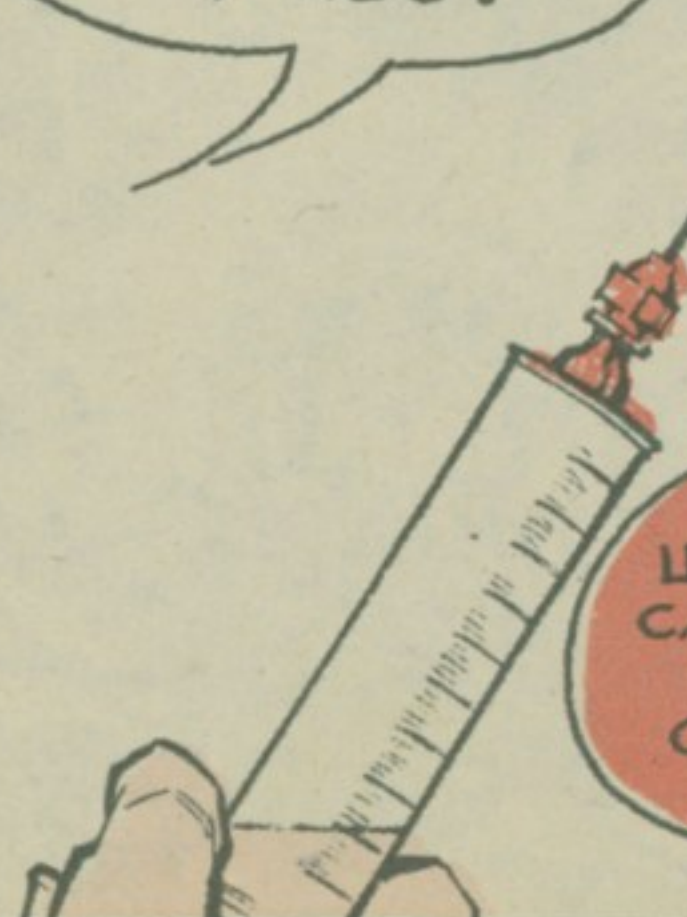
ЈАО!...

ФЛЕМИНГУ СИНУ ИДЕЈА.

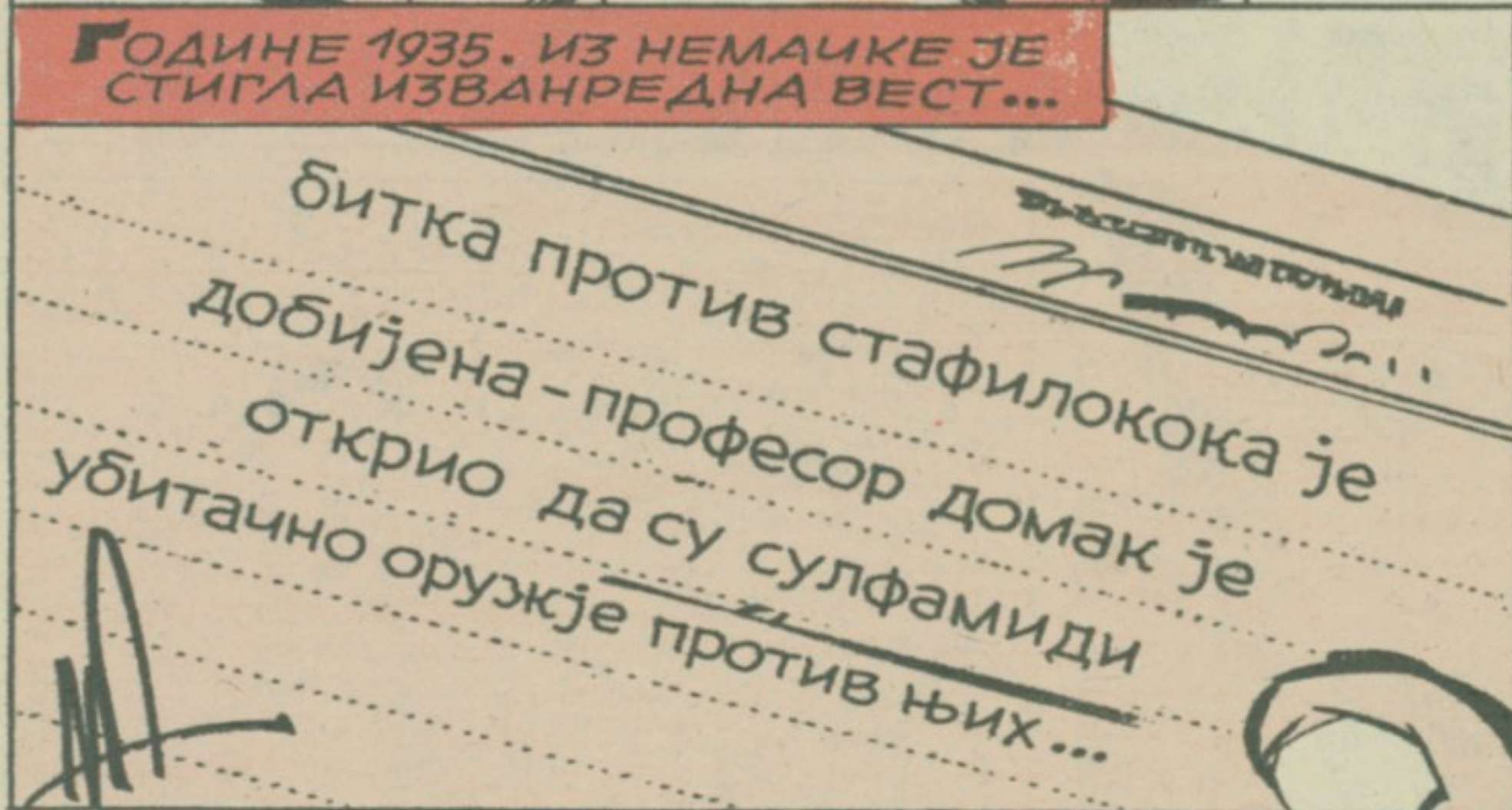
СЛУШАЈ, МИСЛИМ ДА ИМАМ НЕШТО ШТО УНИШТАВА СТАФИЛОКОКЕ! ХОЋЕШ ЛИ ДА ТИ ТО УБРИЗГАМ У НОС?

УБРИЗГАЈ ШТА ХОЋЕШ... САМО ДА МИ ПРОБУ ОВИ СИНУСИ!

ФЛЕМИНГ ЈЕ НАПИСАО О ПЕНИЦИЛИНУ ЧЛАНАК ЗА „ЧАСОПИС ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ПАТОЛОГИЈУ“. АЛИ ТАЈ ЧЛАНАК НИЈЕ ИЗАЗВАО НАРОЧИТО ИНТЕРЕСОВАЊЕ. ФЛЕМИНГ ЈЕ И ДАЉЕ ГОДИНАМА ПОКУШАВАО ДА ИЗОЛУЈЕ ИЗ ПЛЕСНИ МАТЕРИЈУ КОЈА УБИЈА СТАФИЛОКОКЕ...

...СА РАЗАРАЊИМА, ХИЉАДАМА МРТВИХ И РАЊЕНИХ...

ПОКАЗАЛО СЕ ДА СУЛФАМИДИ ИМАЈУ ОГРАНИЧЕНО ДЕЈСТВО. У СВИМ ЛАБОРАТОРИЈАМА СВЕТА, ПОЧЕЛА СУ УЖУРБАНА ИСТРАЖИВАЊА. ТРАЖЕНО ЈЕ СРЕДСТВО ПРОТИВ ИНФЕКЦИЈА КОЈЕ СУ КОСИЛЕ РАЊЕНИКЕ...

У ОКСФОРДУ ЈЕ РАДИЛА ЈЕДНА ГРУПА ИСТРАЖИВАЧА ПОД РУКОВОДСТВОМ ДОКТОРА ФЛОРЕЈА И ЧЕНА...

ЈЕДНОГ ДАНА 1940...

ФЛОРЕЈ, ЈЕСИ ЛИ ЧИТАО ОВАЈ ЧЛАНАК НЕКОГ ФЛЕМИНГА?

КОГА?

ФЛЕМИНГА!

НИКАД НИСАМ ЧУО ЗА ЊЕГА.

ПА, ВЕРОВАТНО ЈЕ ВЕЋ ОДАВНО МРТАВ. КАЖЕ ДА ЈЕ ПРОНАШАО ЈЕДНУ УБИСТВЕНУ ПЛЕСАН... НИЈЕ ИЗДВОЈИО ИЗ ЊЕ АКТИВНУ СУПСТАНЦУ, АЛИ НАЗВАО ЈУ ЈЕ "ПЕНИЦИЛИН".

ПА ШТА ОНДА?

ЕТО, ЈА САМ ИЗДВОЈИО ТУ МАТЕРИЈУ ИЗ ПЛЕСНИ. ЕВО, ОВДЕ У ЕПРУВЕТИ ИМАМ ЧИСТИ ПЕНИЦИЛИН. ШТА КАЖЕШ? ДА НАПРАВИМО ЈЕДАН ЕКСПЕРИМЕНТ?

ХМ, МИСЛИШ ДА ВРЕДИ?

НЕ ШКОДИ ДА ПРОБАМО!

ЧЕН И ФЛОРЕЈ СУ ИЗВЕЛИ ОПИТ. ПЕДЕСЕТ МИШЕВА СУ ЗАРАЗИЛИ СМРТОНОСНОМ ДОЗОМ СТАФИЛОКОКА. ПОЛОВИНУ МИШЕВА ЛЕЧИЛИ СУ СА ПЕНИЦИЛИНОМ...

ОД ТЕ ПОЛОВИНЕ, САМО ЈЕ ЈЕДАН МИШ УГИНУО. А ОНИ КОЈЕ НИСУ ЛЕЧИЛИ ПЕНИЦИЛИНОМ УГИНУЛИ СУ СВИ ДО ЈЕДНОГА!

Овај узбудљиви експеримент објављен је у најугледнијем енглеском медицинском часопису "THE LANCET". Читав научни свет се заинтересовао. И влада се заинтересовала за ту новост. Чен и Флореј су стрпљиво радили на проучавању тог новог средства...

Једног дана...

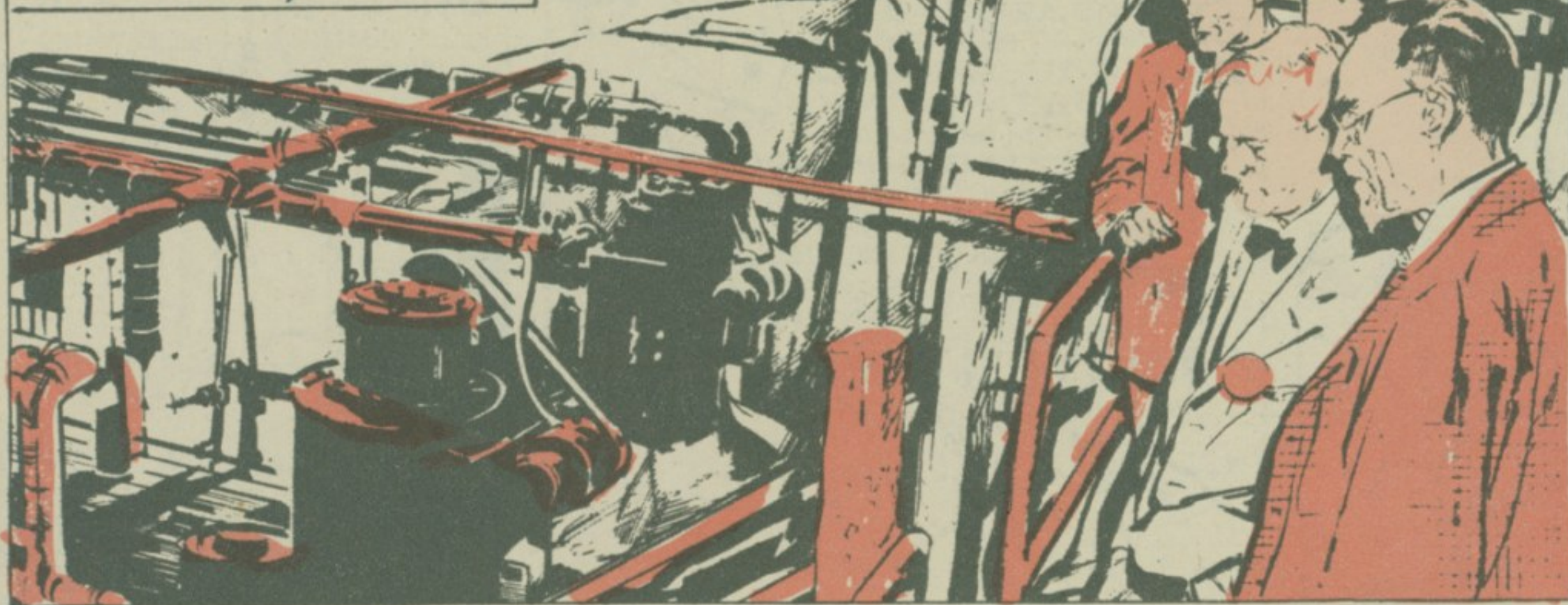
ДОКТОРЕ ЧЕН... ДОКТОРЕ ФЛОРЕЈ... ЈЕДАН ГОСПОДИН ВАС ТРАЖИ.

КАЖИ ДА НИСМО ОВДЕ.

АЛИ ОН ДОЛАЗИ ИЗ ЛОНДОНА И ИНСИСТИРА ДА ГА ПРИМИТЕ.

САВЕЗНИЦИ СУ ОДМАХ ПРИСТУПИЛИ ИНДУСТРИЈСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ ПЕНИЦИЛИНА...

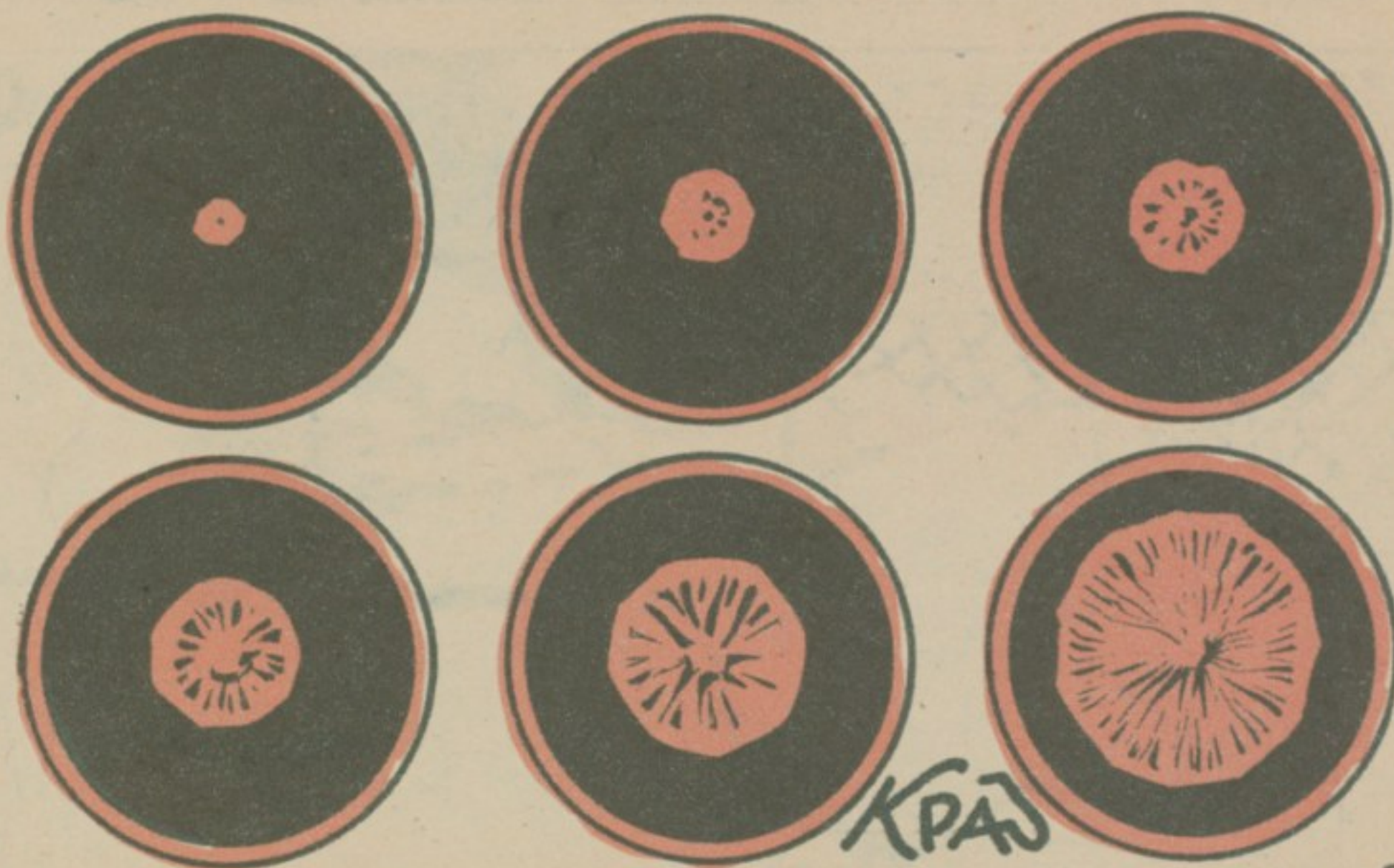
И ВЕЋ 1943. ГОДИНЕ, НОВИ ЛЕК ЈЕ ПОЧЕО ДА СПАШАВА ЖИВОТЕ РАЂЕНИХ ВОЈНИКА.

ГОДИНЕ 1946. ФЛЕМИНГУ, ЧЕНУ И ФЛОРЕЈУ ДОДЕЉЕНА ЈЕ НОБЕЛОВА НАГРАДА ЗА МЕДИЦИНУ...

ПРИРОДА ЈЕ ПОКЛОНИЛА ЧОВЕКУ МОЋНО ОРУЖЈЕ ПРОТИВ БОЛЕСТИ. ЈЕДАН ГЕНИЈЕ ЗНАО ЈЕ ДА СХВАТИ ВРЕДНОСТ ПОКЛОНА. НАУКА ЈЕ ИЗДВОЈИЛА ПЕНИЦИЛИН А ТЕХНИКА ЈЕ ПОЧЕЛА ДА ГА МАСОВНО ПРОИЗВОДИ.

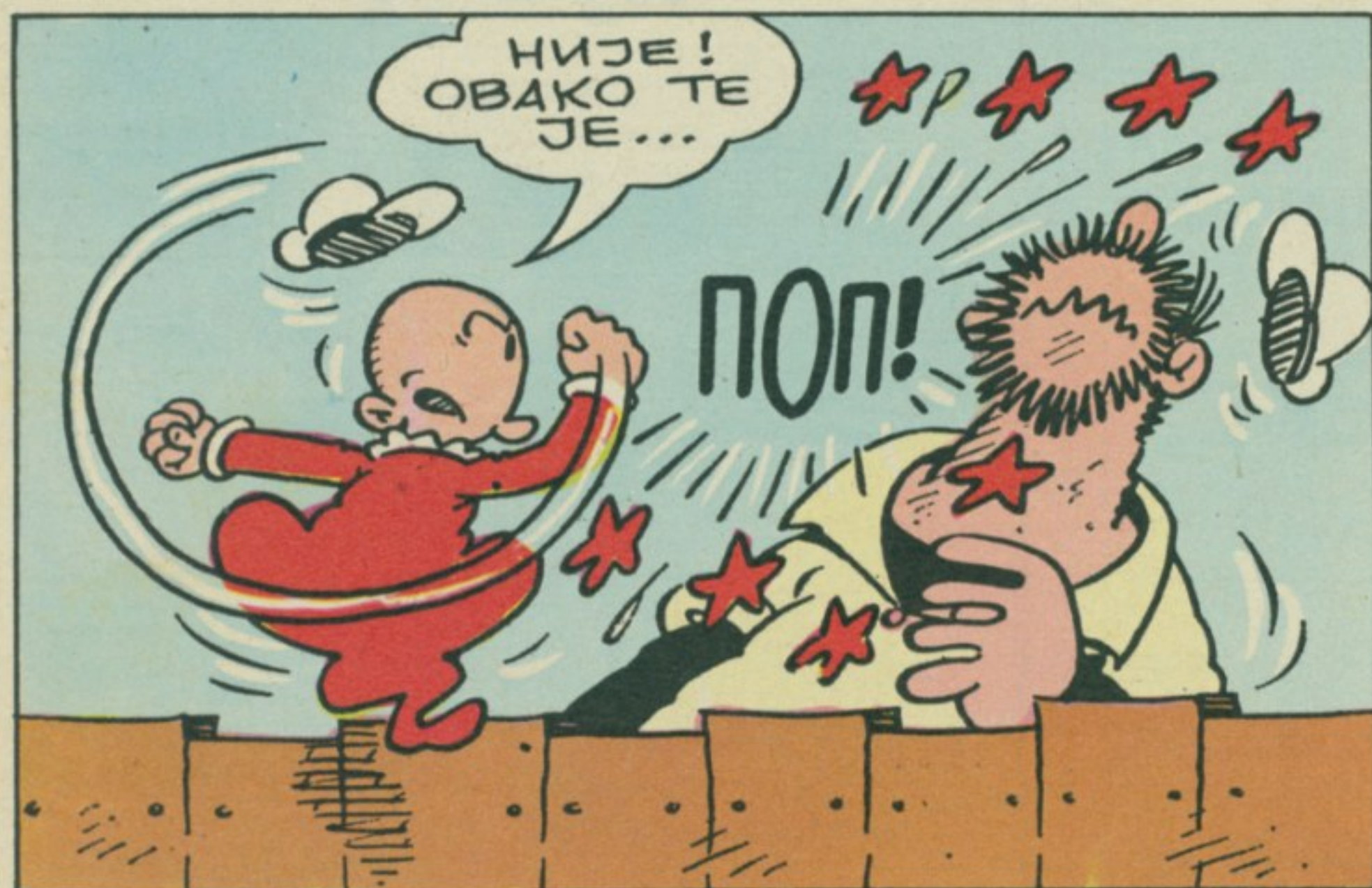
ДЕНИС: ОПЕРАЦИЈА СПАСАВАЊА МАЧАКА

Тражимо пријатеље

Ученица сам Индустријске техничке школе у Титограду. Имам 16 година. Желе бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Волим забавну музику. Мира Становић, Врела Рибничка 32, Титоград.

Волела бих да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије који читају „Политикин Забавник“. Навијам за „Звезду“. Језик дописивања српскохрватски и руски. Молим фотографију у писму. Алида Кадрибашић, Основна школа „Џевад Манџић“, Тузла.

Желе ми је да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије. Навијам за „Динамо“. Имам 19 година. Хоби ми је цртање. Владо Радин, Пролетерских бригада 240, Загреб.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Имам 12 година. Волим фудбал, музику и навијам за „Партизан“. Имре Ворш, Цара Душана 65, Нови Сад.

Желе ми је да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Навијам ватрено за „Црвену звезду“. Хоби ми је скупљање вињета. Зоран Вукчевић, 34324 Горња Трнава код Тополе.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 13 година. Славица Јовановић, пошта Клина, Метохија.

Хоби ми је скупљање разгледница и салвета. Желе бих да размењујем писма са вршњацима. Стара сам 13 година. Језик дописивања српскохрватски и руски. Милена Крсмановић Отона Жупанчића 31, Нови Београд.

Желе бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Сакупљам значке, салвете и разгледнице. Анкица Предојевић, Ваљарска 33, 26310 Алибунар.

Волео бих да се дописујем са младима из земље и иностранства. Језик дописивања српскохрватски и немачки. Душко Роквић, Булевар октобарске револуције 23, Нови Сад.

Имам 14 година. Желе бих да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље који навијају за „Партизан“, воле Бориса Бизетића, Зорана Лековића и скупљају фотографије певача. Данка Васић, 28. фебруара бр. 19, 14210 УБ.

Имам 10 година и похађам IV разред основне школе. Свирам клавира. Желе бих да се дописујем са другарицама из Југославије које воле забавну музику и Микију Јевремовића. Весна Буквић, Цара Душана 25, Крагујевац.

Желе бих да се дописујем са друговима и другарицама рођеним 19. јуна који воле гимнастику и навијају за „Партизан“. Драга Хаџић, уч. VII/7 ОШ „Душан Кораћ“, 84000 Бијело Поље.

Желим да се дописујем са друговима из иностранства. Имам 13 година. Мењам разгледнице за поштанске марке. Језик дописивања српскохрватски, немачки и мађарски. Славо Пајевић, Булевар 23. октобра 55, Нови Сад.

Имам 16 година. Желио бих да се дописујем са друговима и другарицама широм земље. Навијам за „Црвену звезду“, волим кошарку. У писму молим и фотографију.

графију. Буро Драгосављевић, ШУП Га „1. Мај“, 44240 Двор на Уни.

Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Верни сам навијач „Црвене звезде“ Скупљам слике ОТО-МОТО. Имам 12 година. Драган Симић, Браће Николића 19, 11271 Сурчин.

Желе ми је да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Стара сам 15 година. Ученица сам I разреда гимназије. Сакупљам фотографије Мике Цегера и Марка Волана. Љубинка Митић, Косовска 22, Скопље.

Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама широм Југославије. Рођен сам 29. јула 1954. године. Волим забавну музику и скупљам разгледнице и стари новац. Јевто Радошевић, Планина 2, 64000 Крањ.

Желе бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Стара сам 13 година. Сакупљам значке и привеске за кључеве које бих размењивала. Љиљана Георгијевска, основна школа „Куман Јосифовски — Пити“, 91000 Скопље.

Имам 16 година. Желим да се дописујем са младима из Југославије. Одговорићу на свако писмо. Ружица Валент, ОГТШ 56223 Борово.

ЗА НАЈМЛАЂЕ

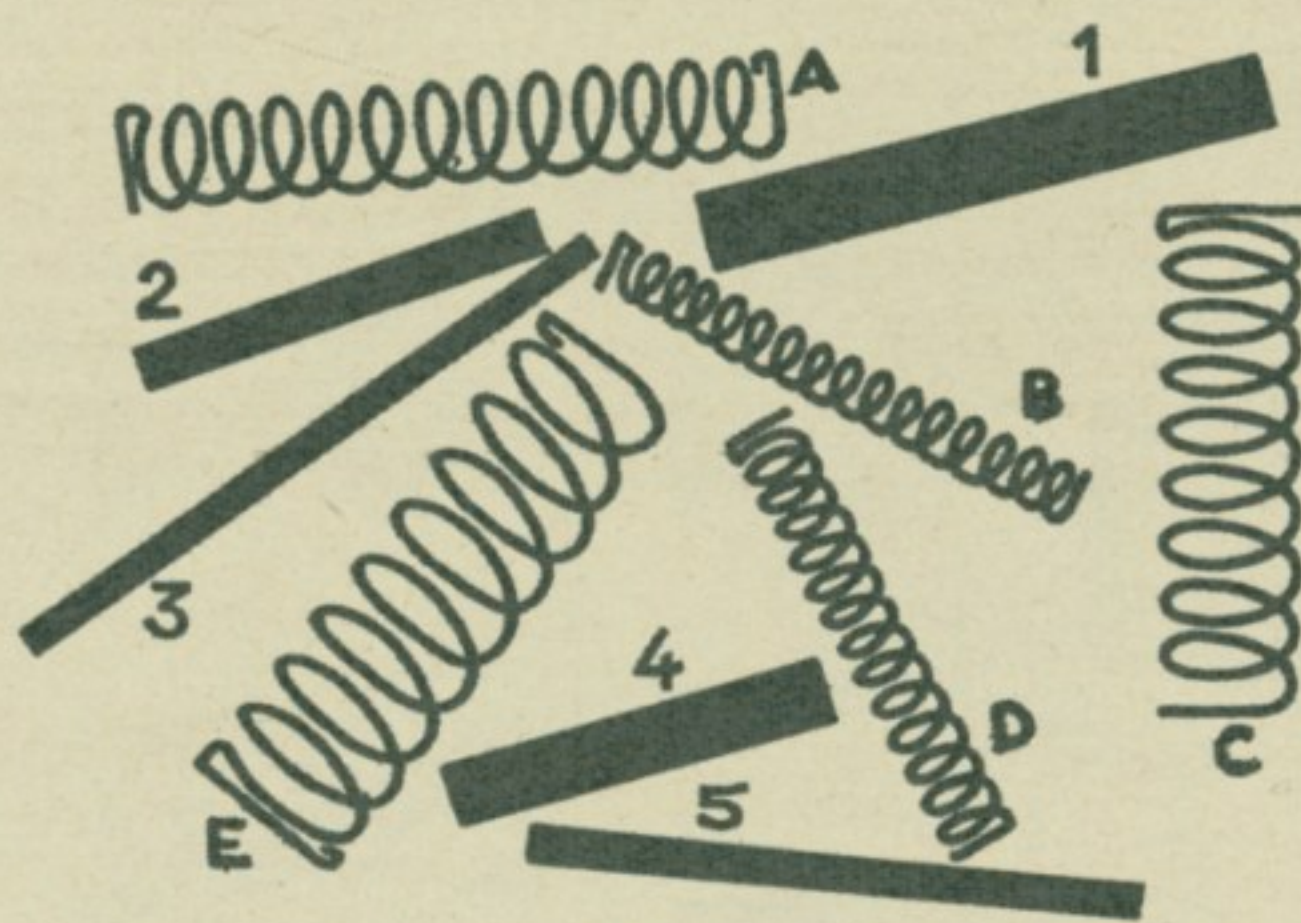
Путник на нашем цртежу веома је расејан. Пошао је на станицу али заборавио је да понесе... Шта? Ако желите да сазнате шта је то заборавио повежите једним потезом оловке све тачке обележене бројевима од 1 до 17.

ОДГОВОР:

Заборавио је да понесе оловку.

ИМАТЕ ЛИ ОШТРО ОКО?

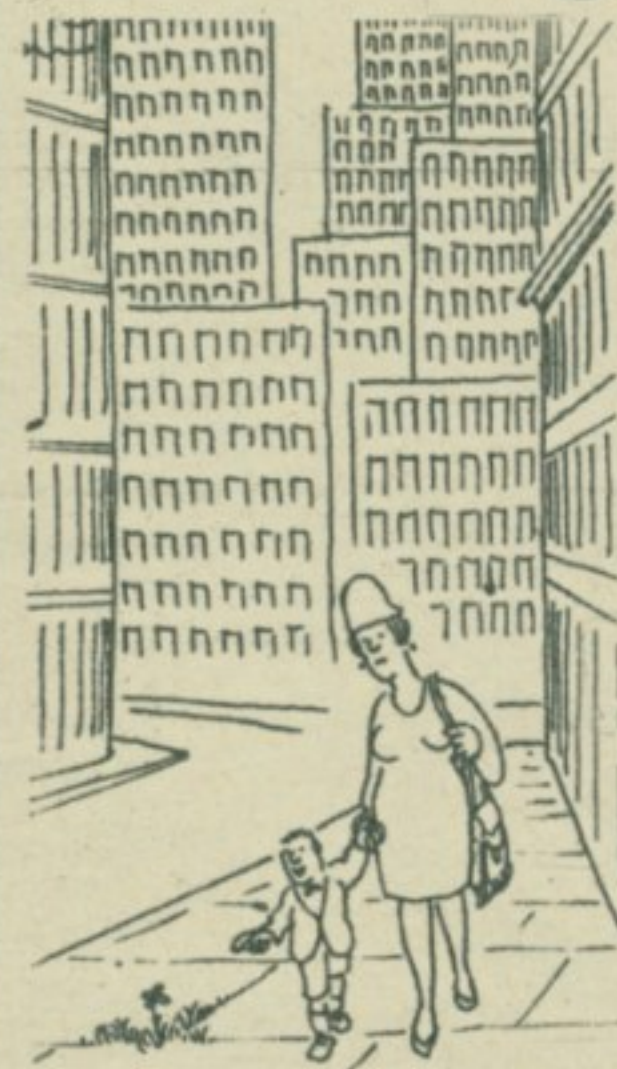
Погледајте добро наш цртеж на коме је пет спирала и пет штапића. Међу спиралама и штапићима само су једна спирала и један штапић исте дужине. Који? (Пази! Рачуна се дужина спирале а не исправљене жице).

ОДГОВОР:

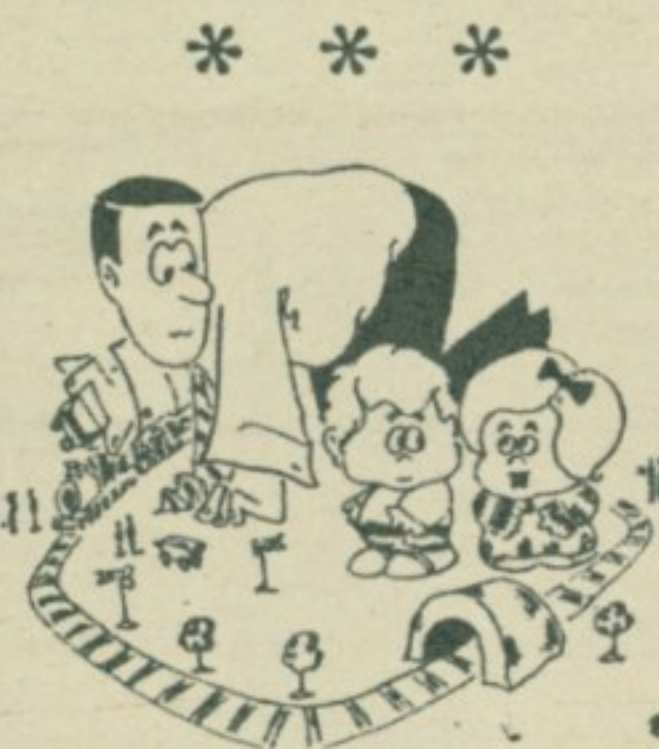
Спирала 1 и штапић 1.

хумор

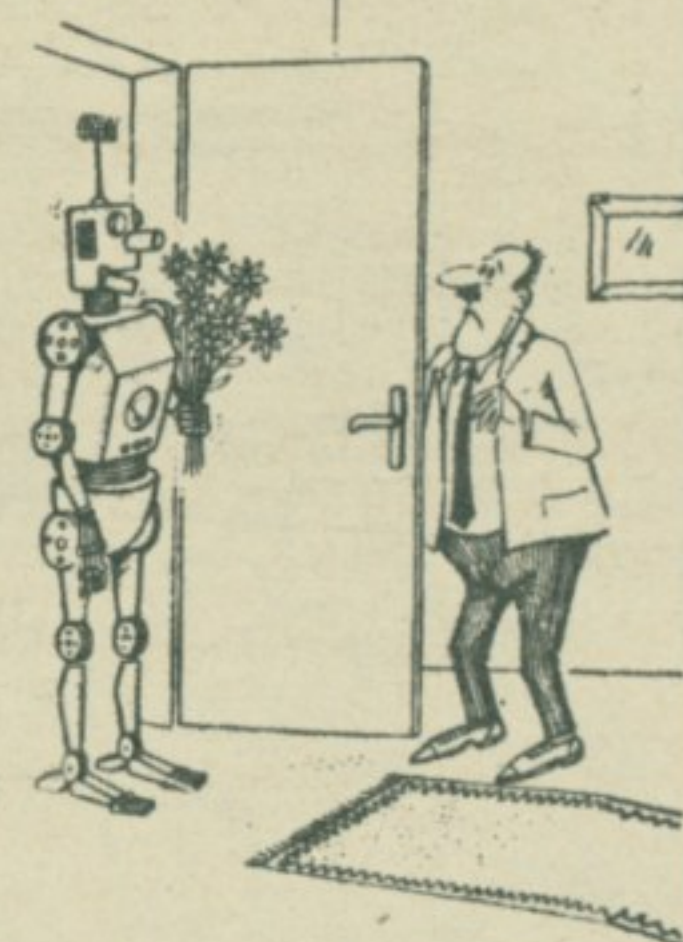

— Шта је круг? Па то је права која се уједа за реп!

— Гледај, мама, пролеће!

А шта ће твој тата да буде кад порасте?

— Дошао сам да затражим руку ваше шиваће машине!

КОКО БИЛ

ПИШТОЉИ СЕ Н

Џон Весли Хардин

Стари Џон Селман, Хардинов убица.

Пречасни Џозеф Хардин путовао је половином прошлог века по тексашкој покрајини Бонем и проповедао божју науку. Мада је револверима барицао исто тако вешто као и Библијом, био је то заиста побожан човек, па је хтео да таква буду и два сина које му је у Бонему родила жена Елизабет. Првенцу је дао своје име, а другога је назвао по чувеном енглеском проповеднику Џону Веслију чији је ватрени дух у претходном веку учврстио методистичку цркву у Британији.

Овако побожно крштен Џон Весли Хардин постао је један од најогрезлијих убица на Дивљем западу.

СМИРИЋУ ТИ ЖИВЦЕ!

Ако путник намерник данас упита неког Тексашанина за Џона Веслија Хардина, овај ће му озареног лица одговорити:

— Он је наш Џеси Џемс!

Одиста, многи проналазе сличности између ове двојице; не само да су обојица били синови проповедника и застранили у безакоње — један у пљачку, други у убиство — већ су обојица од себе направили легенду. Џемс и данас важи као „амерички Робин Худ“ који је пљачкао богате да би давао сиромашнима, а Хардин — као човек чврстог духа, првичан и поштен, који је само игром случаја био принуђен да убија.

А убијао је много. Још пре него што је почео да се брије, на души је имао

дванаест живота. Томе је придодao још гомилу Индијанаца и Мексиканаца када је 1871. године кренуо као гонич стоке за Ебилејн.

У Ебилејну је нашао врло краткотрајно уточиште. Тамошњи шериф, чувени Бил Хикок, одобрио му је боравак под условом да не прави изгреде. Међутим, већ неколико вечери касније дошло је до незгоде.

Хардин је седео у салуну и пио са једним својим земљаком када је један грмаљ треснуо шаком о шанк и окрену се њиховом столу.

— Тексашани ми иду на живце! — рекао је презриво.

— Овде су двојица! — одговори Хардин, устајући. — Један од њих ће ти смирити живце!

Када се дим разишао, човек који је мрзео Тексашане лежао је на поду с рупом у глави, а Хардин је на коњу напуштао град.

Људски живот у то доба није био на великој цени, те тексашког „Џеса Џемса“ нису озбиљно гонили, за разлику од правог чије је име било исписано на потерницама широм Америке. Разлика је била велика: Хардин је само убијао, а Џес — пљачкао драгоцене новаце! То се на Дивљем западу сматрало већим злочинем.

УБИСТВО НА РОЂЕНДАН

Но, и убиство може бити опасно ако се претера. Тако је и Хардин „претерао“ једног мајског дана 1874. године.

У то време он је живео

Нека причу настави сам Хардин. Ево како је тај догађај описао у својој аутобиографији, која је издата после његове смрти, 1896 године:

„Окренуо сам се на петам и на петнаестак метара од себе угледао покрајинског шерифа. Био је наоружан и прилазио ми је.

— Имате ли налог за хапшење? — упитао сам.

— Не знам ко сте — одговорио је.

— Зовем се Џон Весли Хардин. Прича се да сте незадовољни што ме шериф Кариз још није ухапсио.

— Којешта! — слегао је Веб раменима.

— У том случају — рекао сам осмехнувши се — позивам вас на пиће. Данас ми је рођендан!

Веб је прихватио и пош

у градићу Команч у тексашкој покрајини Браун Каунти са својом женом Џејн Боуен и тек рођеном кћерком Моли. Био је одлучио да се смири, или, како је он то говорио, „да остави пиштоље да се охладе“. Ба вио се продајом стоке, владао се примерно, и сви око њега били су убеђени да је ватрени Тексашанин најзад ушао у зрели, мужевни животни период.

Али, прошлост не оставља тек тако на миру. У подне 26. маја представник власти у овој покрајини, неки Чарлс Веб, узео је своја два пиштоља и винчестерку и одјахао у Команч. Чуо је да је озлоглашени Хардин тамо, а да градски шериф Џон Кариз није ни прстом мрднуо да га стави иза браве.

Управо тог дана Хардин је славио свој двадесет први рођендан. У весељу није пропустио да обиђе ниједан од шест градских салуна.

— Задовољан сам — говорио је пријатељима који су га пратили. — Опет сам у старом добром Тексасу. Сви моји су ту и могу да их видим кад год пожелим!

Предвече, послао је свог млађег брата Џефа да му набави коња и кочије. Хтео је да се одвезе до куће свог оца који је живео у околини града. Чекајући одлучио је да скокне у салун Џека Рајта на још једно пиће. Али, пред вратима га је сачекао заменик шерифа Френк Вилсон.

— Вес, доста си пио! — рекао му је. — Хајдемо кући!

Управо у том тренутку неко примети:

— Гле, ено проклетог Чарлија Веба!

НЕ ХТАДЕ

ли смо унутра. У тренутку кад сам се машио врата, неко је викнуо:

— Пази, Вес!

Окренуо сам се и видео како Веб вади пиштољ. Брзо сам скочио у страну и опадио...

УПОМОЋ, ЛОПОВИ

Била је то, по тврђењу Хардинових пријатеља, његова четрдесета жртва. Па ипак, за ово убиство, макар и у самоодбрани, имао је да плати више него за ова остала. Убити шерифа било је опасно као и — опљачкати новац!

Хардин је сместа побегао у планине, за длаку измакавши гомили која је хтела да га линчује. Али, становништво Команча ипак се крваво осветило за шерифово убиство: Хардинов старији

брат Џозеф обешен је о телеграфски стуб, а још неколико рођака, које су сматрали његовим савезницима, страдало је од револвера.

Тек после овога освануле су потернице: „УХВАТИТЕ ХАРДИНА! НАГРАДА — 4.000 ДОЛАРА!“ Сада је Вес имао за леђима не само разјарену руљу и обласне шерифе, већ и Пинкертонovu детективску агенцију, а да и не говоримо о великом броју оних који су једноставно хтели да се на лак начин обогате. И тако, гоњен и дању и ноћу, Вес је бежао као без душе: из Команча у Њу Орлеанс, одатле у Флориду, Џорџију, Алабаму, и, најзад, опет у Флориду. Али, правди овога пута није могао умаћи. Када је 23. августа 1877. године под лажним именом Џ. Х. Свејн стигао у Алабаму, два припадника ренџерских јединица ступила су се на његову кочију.

— Упомоћ, лопови! — вик

нуо је Хардин и дао се у бекство. Али, сакривени ренџери навалише са свих страна. Вес је најзад сатеран у угао. Пред њим је, са упереним револвером, стајао ренџерски поручник Џон Армстронг.

— Пуцајте! — рекао је Хардин. — Свеједно ми је. Али, знајте да ћете убити невиног човека!

ДРУГИ ЧОВЕК

Месец дана касније, пред седник суда у тексашком граду Гонзалесу саопштио је пред препуном двораном своју одлуку:

— Оптужени Џон Весли Хардин крив је за другостепено убиство и кажњава се са двадесет пет година принудног рада...

Капија затвора Раск у Хантсвилу отворила се јед-

Џон Весли Хардин био је по много чему сличан чувеном Џесу Џемсу. Али, постојала је једна разлика: Џес је пљачкао банке, а Џон — само убијао!

ног хладног фебруарског по поднева 1894. године и осуђеник број 7109 изишао је на оштар тексашки ветар. Имао је четрдесет једну годину. Шеснаест година провео је у затвору, девет му је опроштено.

Ушао је у њега као убица. Током година, полако се окренуо позиву свога оца — нагомилао је правне и теолошке књиге и почео да их проучава. По изласку из затвора вратио се својој деци у Гонзалес (жена му је умрла две године раније), завршио правне студије и измолити од државног гувернера потпун опроштај. Сада, када је поново био слободан грађанин Тексаса, истакао је на кући фирму: „ЏОН ВЕСЛИ ХАРДИН, правник“.

Није то више био онај Хардин који је убио Чарлса Веба. Био је благ, мање нагао и осетљив на увреду. Па ипак, није постао мек. И даље бунтован, човек од борбе, укључио се у политичку битку у Гонзалесу у жељи да добије место шерифа. Када је ту изгубио, отишао је да окуша правничку срећу у тексашком граду Лондону, а затим у Ел Пазу. Било је то његово последње боравиште.

СМРТ ДРАГОГ ГОСТА

Овако је писао „Ел Пазо Тајмс“ од 7. априла 1895. године:

„Међу нама је један од најугледнијих Тексашана, Џон Весли Хардин. У младим данима господин Хардин уживао је углед храброг човека који не трпи увреде. Због тога су многи пробисвети и зликовци, у жељи да стекну сличну репутацију, стављали на пробу његово стрпљење. Али, грешили су. Јер, храбри Тексашанин преживео је многе опасне сусрете, а његови противници већ дуго почивају под земљом.

Године су начиниле од господина Хардина мирног, дос-

тојанственог пословног човека. Али, под тим миром крије се нечувена чврстина, чврстина која попушта само пред разумом и законом. Драги гост налази се у нашем граду као тужилац у случају Бада Фрејзера коме се суди због покушаја убиства. Његове учешће у процесу најбоља је гаранција да ће одлука суда бити праведна...“

Случај Бада Фрејзера брзо је окончан и Хардин је могао да напусти Ел Пазо. Па ипак, остао је. Завеле су га чари извесне госпође Мек Роуз чијег су мужа власти гониле због убиства, те се налазио у бекству. Неколико недеља, живот је текао мирно. А онда је почела незгода која ће Џона Веслија Хардина коштати живота.

Госпођа Мек Роуз необично је волела да обилази салуне. Тако ју је једне ноћи неки полицајац, познат у граду као Џон Селмен Млађи, затекао на улици и ухапсио због скитње. Хардин ју је избавио, али је, изведен из такта полицајчевим заиста необјашњивим поступком поручио његовом оцу, Џону Селмену Старијем, да му је син битанга.

Стари Селмен био је сумњив тип који се у животу налазио с обе стране закона, а сада је, случајно, био представник власти у Ел Пазу. Он одлучи да овога пута не одговори на увреду, али поручи Хардину да ће га убити ако још једном чује нешто слично. Хардин на то одговори како би стари добро учинио да не излази без оружја.

Стари Џон га је послушао. Увече 19. августа 1895. године узео је своја два револвера и упутио се ка салуну „Акме“ где је Хардин обично дочекивао касне саате.

Затекао је Хардина како стоји за шанком и коцка се с барменом Хенријем Брауном.

— Изгубио си! — рекао је Вес. — Дугујеш ми дупли виски!

У том тренутку одјекнуо је пуцањ и Хардин се срушио на под. Није успео чак ни да види свог убицу.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ИДУЋЕМ БРОЈУ: УЗАЛУДНА БОРБА!

СТАРИ РЕЧНИ ВУК

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од седамнаест питања дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте успели да их пронађете, честитамо! А ако пак нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

Ко је изумео грамофон?

- а) Томас Едисон
- б) Никола Тесла
- ц) Грахам Бел

Који је најстарији музички инструмент данас у употреби?

- а) гитара
- б) бубњеви
- ц) труба

Чијим је делима посвећен музички фестивал у Бајројту?

- а) Лудвига ван Бетовена
- б) Рихарда Вагнера
- ц) Јозефа Хајдна

Последњи континент који је бели човек освојио је:

- а) Аустралија
- б) Африка
- ц) Америка

Који је континент други по величини?

- а) Европа
- б) Америка
- ц) Африка

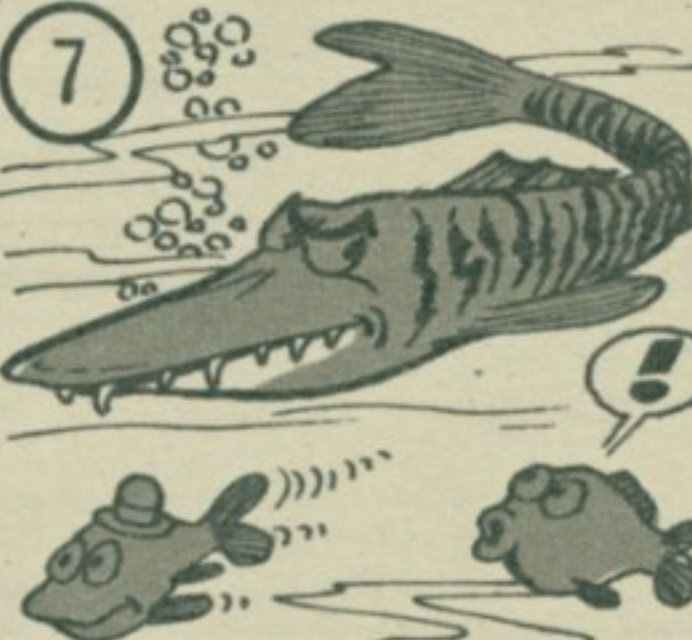
Цени се да човек у току живота утроши на јело:

- а) десет година
- б) четири године
- ц) годину дана

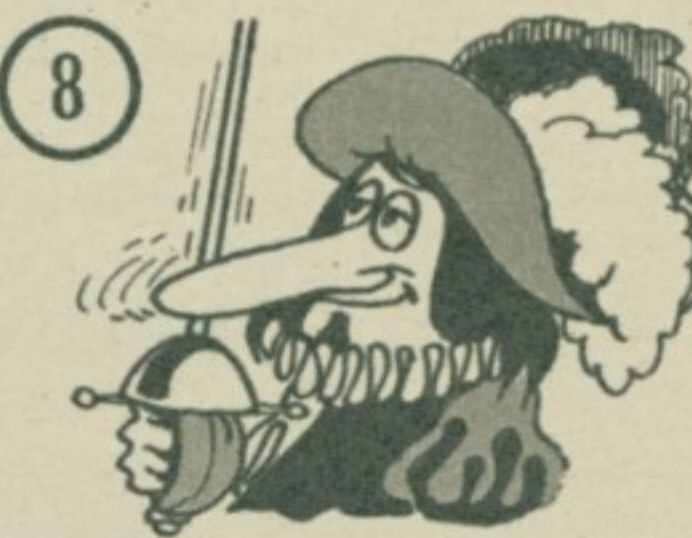
Коју рибу називају „речним вуком“?

- а) баракуду
- б) пирану
- ц) штуку

Ко је написао „Сирана де Бержерака“?

- а) Пјер Корнеј
- б) Едмон Ростан
- ц) Франсоа Рабле

У ком систему мерења температуре 212 степени представља тачку кључања?

- а) Фаренхајтовом
- б) Целзијусовом
- ц) Реомировом

Омиљен музички инструмент старих Грка била је:

- а) китара
- б) харфа
- ц) лира

Како се звао римски бог мора?

- а) Јупитер
- б) Посејдон
- ц) Нептун

Које је море највеће на свету?

- а) Средоземно море
- б) Јужно кинеско море
- ц) Северно ледено море

Који је трговачки, а који административни центар Холандје?

- а) Амстердам, Хаг
- б) Хаг, Амстердам
- ц) Хаг, Роттердам

Како се раније звао Ирак?

- а) Персија
- б) Месопотанија
- ц) Асир

Баку је главни град:

- а) Тајланда
- б) Украјине
- ц) Азербејџана

Који инсекти живе у некој врсти „робовског уређења“?

- а) скакавци
- б) мрави
- ц) пчеле

Ко је написао „Петра Пана“?

- а) Џејмс Метју Бери
- б) Оскар Вајлд
- ц) Чарлс Дикенс

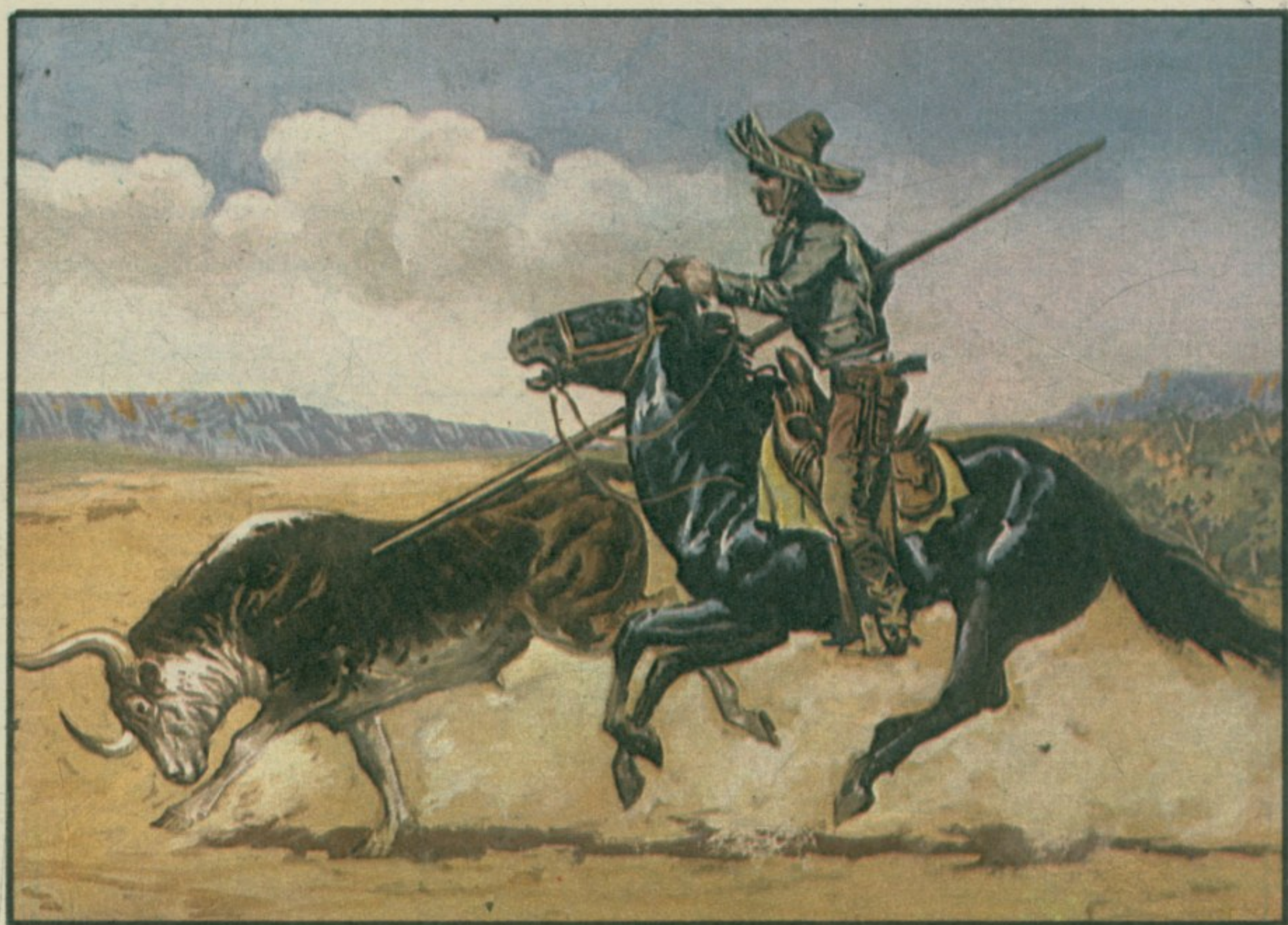
- 1-а) Проналазак грамофона патентирао је 1878. године аме-
рички научник Томас Алва Едисон.
- 2-б) Чувени фестивал који се одржава у немачком граду
Бајројту посвећен је делима Рихарда Вагнера.
- 4-а) Аустралија је последњи континент који је освојио
бели човек.
- 5-ц) Други континент по величини је Африка (29.840.000
км²).
- 6-б) Израчунао је да човек просечног апетита и матери-
јалног стања утроши на јело 4 године живота.
- 7-ц) „Речним вуком“ називају штуку, која је једна од нај-
прожорљивијих риба.
- 8-б) „Сирана де Бержерак“ је чувена драма у стиховима
француског писца Едмона Ростана (1868—1918).
- 9-а) Тачна кључања налази се на 212 степени у систему
Фаренхајта.
- 10-ц) Лира, пореклом из Азије, била је омиљен музички
инструмент старих Грка. На тој је свирао и легендарни
Орфеј.
- 11-б) Римски бог мора звао се Нептун.
- 12-б) Највеће на свету је Јужно кинеско море
- 13-а) Амстердам је трговачки, а Хаг административни центар
Холандије.
- 14-б) Старо име Ирака је Месопотанија.
- 15-ц) Баку је главни град совјетске републике Азербеј-
џана.
- 16-б) Извесне врсте мравна имају „робове“. У Европи живе
и неке које су без својих „слугу“ неспособне да одр-
же живот.
- 17-а) Чувену бајку „Петар Пан“ написао је 1904. године
британски писац и новинар Џејмс Метју Бери.

ОДГОВОРИ:

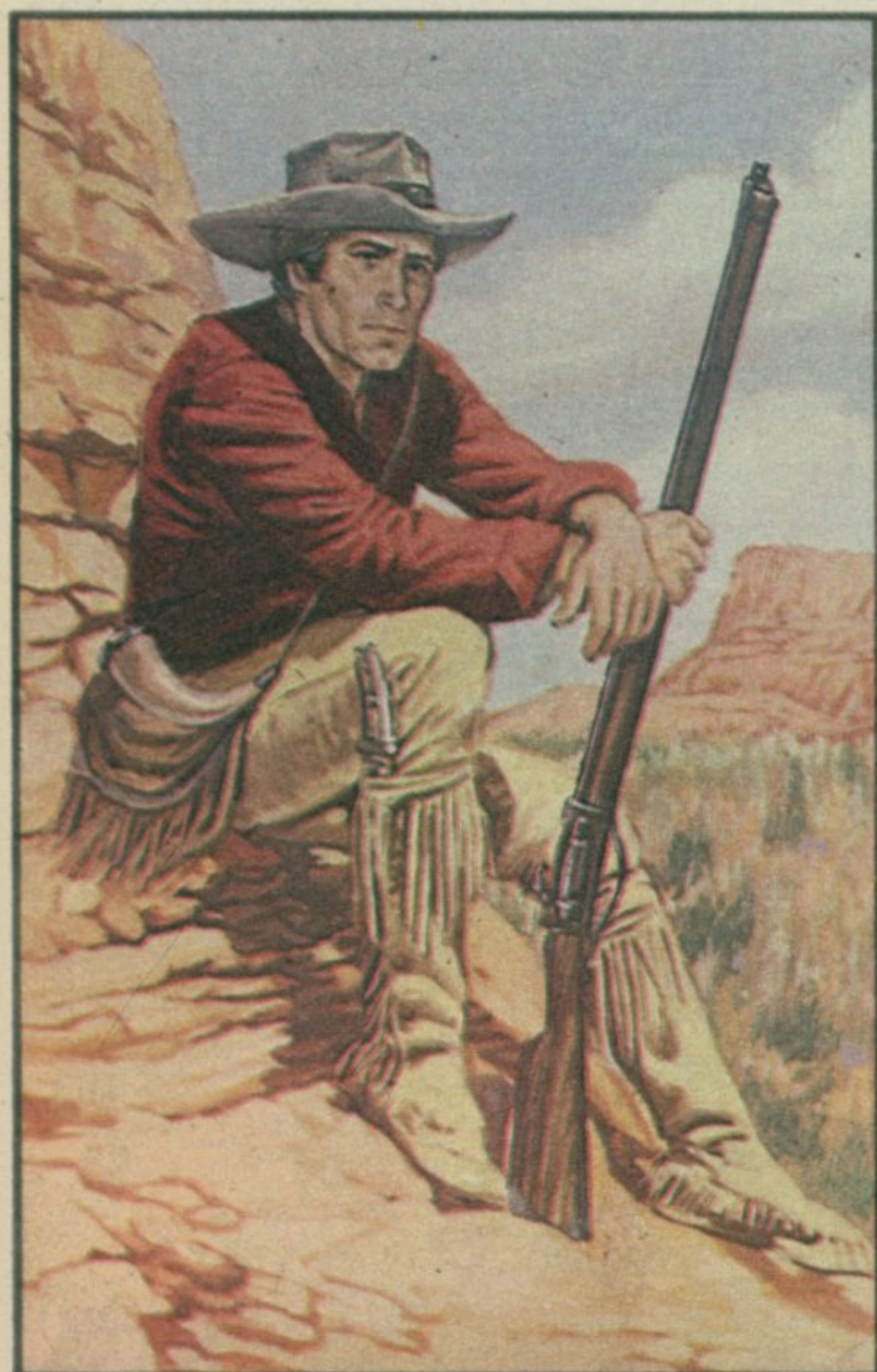
КЛОПКА ЗА ГРИЗЛИЈА

ДЕЈВИ КРОКЕТ БРАНИ АЛАМО — У пионирским данима Дивљег запада сваки одрастао човек морао је да зна две ствари: да барата оружјем и да лови. Најчувенији међу онима којима је лов постао најважније и готово једино занимање био је Дејви Крокет. Од њега, Буфала Била и Била Хикока није било бољих стручњака за велике медведе — гризлије. Крокет је познавао прерију као свој џеп. Пушком од које се ретко кад одвајао убио је преко пет стотина гризлија. У тешким данима Тексаса, кад је мексички генерал Санта Ана напао Аламо, Дејви Крокет је похитао у помоћ браниоцима и борио се заједно са њима до последњег даха.

ЛОВ НА КРЗНА — Лов је у Америци био веома уносан посао, нарочито за ловце-трапере који су по пространим шумама постављали замке дивљим животињама. Излажући се опасностима трапери су у брдима, далеко од света, проводили и по читаву годину дана. Враћали су се са товарима скупоцених кожа даброва, гризлија и других звери и продајући их, богатали се. Један од најчувенијих трапера Кид Карсон још као дечак одметнуо се у прерију наоружан дугачким карабином и ножем. Карсон је био у пријатељству с Индијанцима, знао је неколико њихових дијалеката, па за време својих ловачких експедиција није морао да страхује од „црвених“.

ЈА И ГИТАРА
„ЛЕС ПОЛ“
СВИРАМО ЗА ВАС
РОК-ЕН-РОЛ!

Сваког петка читајте у Забавнику све о најбољим певачима и ансамблима света. Сваког по недељу на Радио-Београд I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, слушајте најновије хитове.

ВЕЧЕ
УЗ
РАДИО

БЕРЗА ПЛОЧА

Имам више плоча и радо бих их заменила за плоче Мелани или неких лаганијих песама. Нудим плоче: T. Rex, Tom Jones, Elvis Presley, Rod Stewart, Elton John, Mouth and MacNeal, Bee Gees и још старијих плоча домаће забавне музике.

Весна Дамњановић,
Грге Андријановића 14/6
Београд

XXX

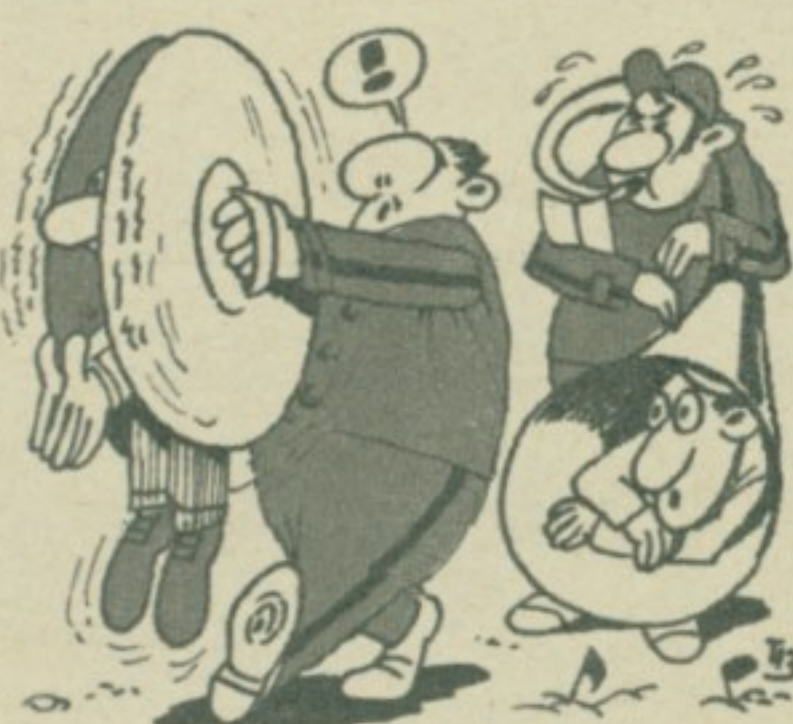
Купујем следеће ЛП плоче: URIAN HEPP: „MAGICAL BIRTHDAY“ и GRAND FUNK RAILROAD: „LIVE ALBUM“. Интересују ме само очуване плоче. Обавезно навести цену.

Ненад Абрамовић,
Иве Лоле Рибара 1/1,
Ковин

XXX

У замену за дупли албум „Бум фестивал Љубљана 72“ или за ЛП плоче „Дневник једне љубави“ Јосипе Лиса и „TIME“ нудим: 385 на лепница са кутија за шибице.

Предраг Мартиновић,
Јужни Булевар 12-б
Титоград

Продајем следеће албуме: SANTANA: „Caravanserai“ и „Third Album“; OSIBISA: „Heads“; FREE: „Live“ и „Heartbreaker“; STATUS QUO: „Piledriver“; JETHRO TULL: „Living in the Past“; MELANIE: „4 Sides of Melanie“; CAT STEVENS: „Catch a Bull at Four“.

Петар Топалов,
ЈНА Ц-4, Сомбор

Купио бих ЛП плоче хора и оркестра Реја Конифа и Мантованија које су издале у 1973. години.

Ада Берановић,
В. Петровића 10, стан 47
Нови Сад

ЖИТ СТРАНА Т. REX

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СВЕМИРСКЕ ЖАБИЦЕ
(SPACEBALL RICOCHET)

Текст и музика: Марк Болан
Изводи група: Т. Рекс

Ја сам само човек
који разуме ветар
и све оне ствари
које могу да расплачу децу.

Са мојом „Лес Пол“ гитаром
јасно ми је да сам мали,
али уживам да живим,
у сваком случају.

Књига по књига,
постајем све осетљивији
уек када ми писац
говори као пријатељу.

Шта ја у ствари могу?
Љивимо у зоолошком врту.
Све што ми остаје јесте
да по свемиру бацам „жабице!“

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: СВЕМИРСКЕ ЖАБИЦЕ можете чути у понедељак 23. јула ове године у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

ЗАБАВНИКОВА МУЗИЧКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

MOZART WOLFGANG AMADEUS (Волфганг Амадеус Моцарт) један од најзначајнијих композитора у историји музике. Рођен је 1756. у Салцбургу а умро 1791. године у Бечу. Отац, иначе професионални музичар, пренео је своје знање и љубав према музици на малог Волфганга и овај већ као дете од шест година путује Европом држећи концерте отменој публици. Поред напорних путовања и сталних концерата млад музичар налазио је времена и за компоновање. Због неразумевања у родном граду одлази у Беч, где и даље компонује и приређује концерте али углавном живи од давања часова. Његов огромни опус обухвата 25 клавиријских концерата, 30 гудачких квартета, 40 виолинских соната и 49 познатих симфонија. Компонувао је и вокална дела и историчари издвајају неколико арија и миса. Његове најпознатије опере су: „Фигарова женидба“, „Дон Хуан“, „Чаробна фрула“. Умро је у 31. години, непризнат и сиромашан.

MOTHERS OF INVENTION (Мадерс оф инвеншн) је један од најчуднијих али и најбољих састава у Америци. Основан је 1965. године „Мадерси“ су својом оригиналношћу, свежином и необичношћу унели немир у свет поп-музике, а употребом нових проналазака у електроници, модерним цезом, пародијама и театралношћу створили су један потпуно нов стил. Вођени интелигентним музичарем Френком Запом снимили су неколико изузетних албума и освојили најлакшавија признања свих музичких стручњака. Најпознатији албуми су:

„ABSOLUTELY FREE, FREAK OUT, ONLY IN IT FOR THE MONEY, ONCLE MEAT и ANOTHER BAND FROM L. A.“

ДИСКО КВИЗ

1. Питер Нун (Peter Noone) је вођа популарне групе:

- а. Строубс (STRAWBS)
- б. Херман Хермитс (HERMAN HERMITS)
- ц. Манфред Мен (MANFRED MANN)

2. Боб Дилан (BOB DYLAN) се једно време појављивао у пратњи групе:

- а. Арцент (ARGENT)
- б. Бенд (BAND)
- ц. Ванила Фаџ (VANILLA FUDGE)

3. Вики Леандрос (VICKY LEANDROS), победница Евровизије 72, наступила је прошле године на једном фестивалу у Југославији:

- а. „Сплит 72“
- б. „Златан делфин“ — Пореч
- ц. „Словенске попевке“

4. Дејвид Крозби (DAVID GROSBY) дуго је свирао у ансамблу:

- а. Холис (HOLLIES)
- б. Флок (FLOCK)
- ц. Бирдс (BYRDS)
- д. Фемили (FAMILY)

РЕШЕЊЕ:

- 1. Херман Хермитс
- 2. Бенд
- 3. „Златан делфин“ — Пореч
- 4. Бирдс

MOODY BLUES (Муди Блауз) Енглески састав основан 1964. године у Бирмингему. У почетку ансамбл се звао „Moody Blues Five“ и свирао је дуго по Француској. Већу популарност стичу 1967. године када песмом „Ноћ

у белом сатену“ долазе на топ-листе. Од тада се сматрају за један од најбољих музичких састава у Британији. Досад су издали седам ЛП плоча и све су златне. Поред тога што свирају и певају сви чланови су и добри композитори. Године 1970. основали су сопствену диско кућу „TIRESHOLD“. Чланови су: Реј Томас (Ray Thomas) флаута; Џастин Хауард (Justin Hayward) гитара; Џон Јодџ (John Lodge) бас гитара; Мајк Пиндер (Mike Pinder) клавијир и оргуље и Грем Еџ (Graeme Edge) бубњеви.

АЛБУМИ: DAYS OF FUTURE PASSED, IN THE SEARCH OF THE LOST CHORD, ON THE THRESHOLD OF THE DREAM, DEDICATED TO OUR CHILDREN'S CHILDREN'S CHILDREN, A QUESTION OF BALANCE, EVERY GOOD BOY DESERVES FAVOUR и SEVENTH SOJOURN.

Догодило се то прошле јесени у Бирмингему. У једној кафаници дугокоси, коврцави момак журно је испио пиво и једва се пробивши кроз гужву око шанка излетео на улицу. Чим је изишао око кригле из које је пио избио је прави рат. Двадесетак девојака потукло се до крви око обичне стаклене чаше. Али из те чаше пио је лично Марк Болан и она је одједном постала драгоцен сувенир.

Марк Болан је шеф популарне групе Т. Rex која је у Британији само током 1971. године продала преко 6 милиона плоча. Споменимо уз то да трговина мајицама и постерима са сликама или написима „T. Rex“ цвета. Све што је повезано са Марком Боланом и његовом групом веома је уносно. Право име му је Марк Фелд. Детињство је провео између гезги на пијаци у лондонском Сохоу, где је помагао мајци, и оближњих диско кућа у којима су се рађале звезде. Носио је инструменте популарним певачима сањајући да и сам једног дана постане поп-певач. Писао је и покушавао да пева. Године 1965. снимно је прву плочу. Од те плоче па до незапамћеног успеха „T. Rex-a“ Марк је пролазио кроз разне фазе чврсто убеђен да зна прави пут. Захваљујући томе што је лично познавао многе „важне људе“ многа врата била су му отворена. Као соло певач није много успео, а ни сарадња с групом није била успешнија. Популарност је почео да стиче тек кад се удружио са Стивом Туком и са њим основао тандем „Тираносаурус Рекс“. У време „подземне“ музике то је био пун погодак. Тиха музика и интересне песме које су лансирали свиделе су се многим. Али за Марка Фелда то је био само први корак. Када је требало поћи даље Марк је одлучно окренуо леђа Стиву и свим пријатељима који су волели такву врсту музике. Искористио је моћ коју је нудила електрика и променио стил:

Потпомогнут својим партнерима: Мики Фином, Стивом Кјуријем и Билом Легендом, Марк ускоро постаје идол најмлађе генерације.

Пред музиком, коју њен творац Марк Фелд назива „космички рок“, многи некадашњи популарни певачи признали су пораз. Млади Британци али и њихови вршњаци широм света на прво место стављају „T. Rex-e“ и Марка Фелда који је своје презиме променио у Болан.

Своју велику популарност објашњава овако: „Као Ленон, Макартни, Џегер и ја се разликујем од осталих. То сам увек знао и сачекао сам својих пет минута“.

☆☆☆

Сингл плоче: RIDE A WHITE SWAN, HOT LOVE, GET IT ON, JEEPSTER, TELEGRAM SEM, METAL GURU, CHILDREN OF THE REVOLUTION, XX CENTURY BOY и

Албуми: T. REX, ELECTRIC WARRIOR, BOLAN BOOGIE, THE SLIDER и TANX.

АДРЕСА
МАРКА БОЛАНА

Mark Bolan, c/o Warrior Musik, 16. Doughty Street, London WC 1, ENGLAND

ПОДПИШКИ
ЗАБАВНИК

T. REX
(Mark Bolan)

ИЉА ВАРШАВСКИ

ПАТКА У КАЈМАКУ

Он је муцао, збуњивао се, покушавао да ми објасни, а ја сам мислио на печење које ће ми прегорети

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Право да кажем, волим да добро поједем. Не видим зашто бих то крио, јер између гурмана и ждероња, како се то обично каже, велика је разлика. Ја просто мислим да свако јело мора да буде припремљено на најбољи начин. Узмемо, на пример, обичан комадић меса. Оно може да се баци у шерпу и скува, може да се самеље и од њега направе фаширане шницле, а може да се прелије вином и динста с гљивама и зачини тако да постане ремек-дело кулинарске уметности. На жалост, у наше време су људи почели да заборављају да је јело пре свега — уживање.

Знате ли како се најбоље припрема патка? Једноставно је треба, пре него се стави у загрејану пећницу, намазати дебелим слојем кајмака. Ако још не дозволите да се предуго пече, труд ће бити награђен! Имаћете изванредну румену кожицу, која просто голица језик и непце.

Била је недеља и тек што сам ставио патку у рерну, кад зазвони неко на вратима.

— Сигурно пошта — рекла је жена. — Иди отвори!

Необичан јосеџилац,

Нећу да изигравам скромност. Као писац фантастичних романа уживам велику популарност. После изласка сваке моје књиге буквално ме засипају писмима. Пажљиво чувам сва та писма, јер она су, ма шта ви рекли, ипак део моје славе. Када ми долазе гости, поготово браћа, волим да их извадим и да се хвалим.

На жалост, моји обожаваоци не задовољавају се увек само писмима, често ме зову телефоном. Израдио сам већ читав систем како да избегнем молбе које обично почињу речима: „Поклоните ми неколико минута за врло важан разговор“. Све су то или обична шкрабала, или децачи који примају за озбиљно оно што пишем. Најгоре је кад лично дођу јер, поред тога што морам с њима да губим своје драгоцене време, они ми још и

мо је на црвеном врату имао ка-риран шал.

У људе се дубоко разумем. Не чекавши на тужну исповест о догађајима који су га довели до просјачког штапа, извадио сам из џепа 40 копејки и пружио му. Посетилац је нестрпљивим покретом одбио новац и без устручавања ушао.

— Преварили сте се — и он ме на моје изненађење ослнови именом — Дошао сам до вас послом, и то хитним.

Погледа своје ноге обувене у ог-

ромне чизме, мокре као и одело, премести се с ноге на ногу и крену према соби. Обесхрабрен, кренуо сам за њим.

— Каква је сврха ваше посете? — упитих леденим гласом кад смо се нашли у мом кабинету.

— Одмах — прешао је дланом по мокрој глави и обрисао руку о панталоне. — Сада ћу све да вам објасним, али разговор мора да остане међу нама. Ствар је у томе... ствар је у томе да сам ја дошао са друге планете.

Морао сам да се насмејем. Из мог пера изишло је бар двадесетак сличних прича и зато не наседам на такве глупости. Моје искуство у тим стварима омогућавало ми је да брзо разголитим сваког уцењивача. Чак је понекад то било и забавно.

— Са друге планете — у мом гласу није било ни трунке изненађења. — А са које у ствари?

— Како да вам кажем? Њено име вам ништа не би значило, она је вама на Земљи непозната.

— Није важно! Покажите ми на астрономској карти место где се налази та ваша планета.

Он је мало зајмурио као да је кратковид и идући прстом по карти показао на једну између многих звезданих скупина.

утрапе своје рукописе које, признајем, никада не читам.

Дакле, пошао сам да отворим врата. Није био поштар. Човек који је стајао на прагу мало је личио на моје уобичајене посетиоце. Могао је да има близу четрдесет пет година. Испод дубоких упалих очију црвенели су се отекали подочњаци, а крив нос и клемпаве уши нису га баш улепшавали. Напољу је вејао снег а он је био без капе и капута. Пахуљице снега топиле су се на његовој глави ошишаној до коже. Био је обучен у јефтино, очигледно тек купљено одело, које му је било прешироко у раменима, док су рукави били прекратки. Са-

Док сам ја секао сочно печење мој посетилац је подигао руке и узлетео под облаке.

— Ево ту. Са Земље би требало да се примети у овом сазвежђу. Ипак, ви је ни кроз један телескоп не можете да видите. Ни њу ни звезду око које се окреће.

— Зашто?

— Није важно — опет се намрштио. — Објашњење је дугачко.

— А на ком се растојању од Земље она налази?

— На ком растојању? — замишљено је поновио питање. — На ком растојању. Па... према томе како се гледа...

— А како ви рачунате растојање међу звездама? Можда у километрима? — питање сам поставио са толико ироније да би и лудак то осетио.

— У километрима? Стварно, не знам. Не, у километрима не може.

— Зашто?

— Не би могло. Километри, па они...

— Различити су — подсмешљиво сам додао.

— Да, да — радосно се осмехнуо — баш различити.

— Онда можда у светлосним годинама?

— Добро, може у светлосним годинама. Нешто око... две хиљаде година. Признајем, никада се нисам баш заинтересовао...

Ту сам му нанео нов удар.

— Па колико сте времена ви летели догде?

— Не знам — некако се беспомоћно окретао наоколо. — Ти појмови о времену и простору нису ми баш...

Лудаци су ујорни

Било је очигледно да се запleo. Још два питања и сатераћу га у ђорсокак.

— Када сте слетели?

— Пре двадесет година.

— Шта?

Само је идиот могао да одговара на овакав начин. Он чак није ни покушао да својим одговорима бар колико-толико да изглед истине. Лудак! Треба га што брже испратити. Треба мењати тактику. Кажу да су лудаци изузетно упорни. Са њима се треба увек сложити.

— А где сте били цело то време? — упитих га тобоже брижним тоном.

— Тамо — испружио је прст према таваници. — На орбити. Непознати летећи објекти... чули сте ваљда за њих?

— Чуо сам. Значи ви сте били на томе, како кажете летећем тањиру?

Он је потврдно климнуо главом. — Шта сте тамо радили читавих двадесет година?

— Шта сам радио?! — неочекивано је пао у ватру. — Идиотско питање! Шта сам радио? Све сам радио! Дешифровао сам ваше емиције у етар, посматрао. Покушајте, ви да budete тако двадесет година на орбити! Двадесет година јести само синтетичку храну! Шта сам радио? Није то седење за столом и писање прича.

Погледао сам на сат. Било је време да се патка прелије, иначе ће корица да се пресуши. Ипак, нисам могао да га самог оставим у кабинету.

— Стварно, то мора да је врло тешко — рекао сам помишљиво. — Двадесет година не силазити из тањира то не може свако. Видети Земљу испод себе, а немати могућности сићи на њу, то је да полудиш!

— Силазио сам ја на Земљу — рекао је ирачно — али не на дуже. Само на по четири сата. Више сам одлазио у библиотеке, упознавао се са књигама. Па, ево, и овамо сам дошао јер сам прочитао ваш

роман.

— Не разумем. Како вам ја могу помоћи?

— Ето, оболео сам. Нерви не могу да издрже више на орбити. Разумете? Кроз месец дана имам везу са Комитетом. Саопштићу им своју одлуку о Земљи. Дотле морам да проживим код вас, да се мало средим, да накупим животне снаге за ту везу, јер иначе ништа од тога неће да буде.

— Из чега неће ништа да буде?

— Осећао сам да само што нисам експлодирао. Нека је он и луд, али ни ја немам нерве на бацање.

— Веза да успе, немам довољно животне снаге, а преко радио-веза траје ужасно дуго.

— Па шта онда?

— Па то да ћете ви да останете без наше помоћи још неодређено дуго.

— А чим мислите да нам помогнете? — Постављао сам питања већ потпуно малаксао. Мислио сам само на патку коју је већ требало извадити из перне.

Досија!

Он се презриво осмехнуо.

— У свим областима. Зар се ваша знања могу да пореде са нашим? Од нас можете да добијете све: дуг живот, управљање силом теже, савлађивање простора и времена. Зар за све то не заслужујем да спавам месец дана овде код вас? Нама су потребни такви људи као што сте ви, радозналци надарени маштом. Верујем да ће вам се гај месец дана исплатити. На своју одговорност, још пре добијања одобрења Комитета, ја ћу почети да вас уводим у област виших наука. Ви ћете постати први просветитељ нове епохе, јер наши методи учења...

— Доста! — дрекнуо сам. — Нисте се обратили на праву адресу, зато постоји Академија наука. Обратите се тамо! И схватите да више не могу да на вас трошим своје време.

— Академија наука... — и он је устао. — Ја не могу тамо да се обратим без знања Комитета. Можда кроз месец дана, када...

— Ни говора! Мој дом није крчма. Ако хоћете да се одморите, узмите тамо собу и одмарајте се колико хоћете а мене, молим, оставите на миру!

Искриво је врат и скупно рамена. Ја сам у принципу против сваке милостије веће од једне рубље, али ипак сам сад био спреман на све, само да се ослободим тог лудака.

— Ево — рекао сам узимајући са стола новац — купите себи капу и ручајте.

Он је ћутећи гурнуо у џеп новчић од десет рубаља и пошао према вратима. Постигао је, очигледно оно, што је хтео!

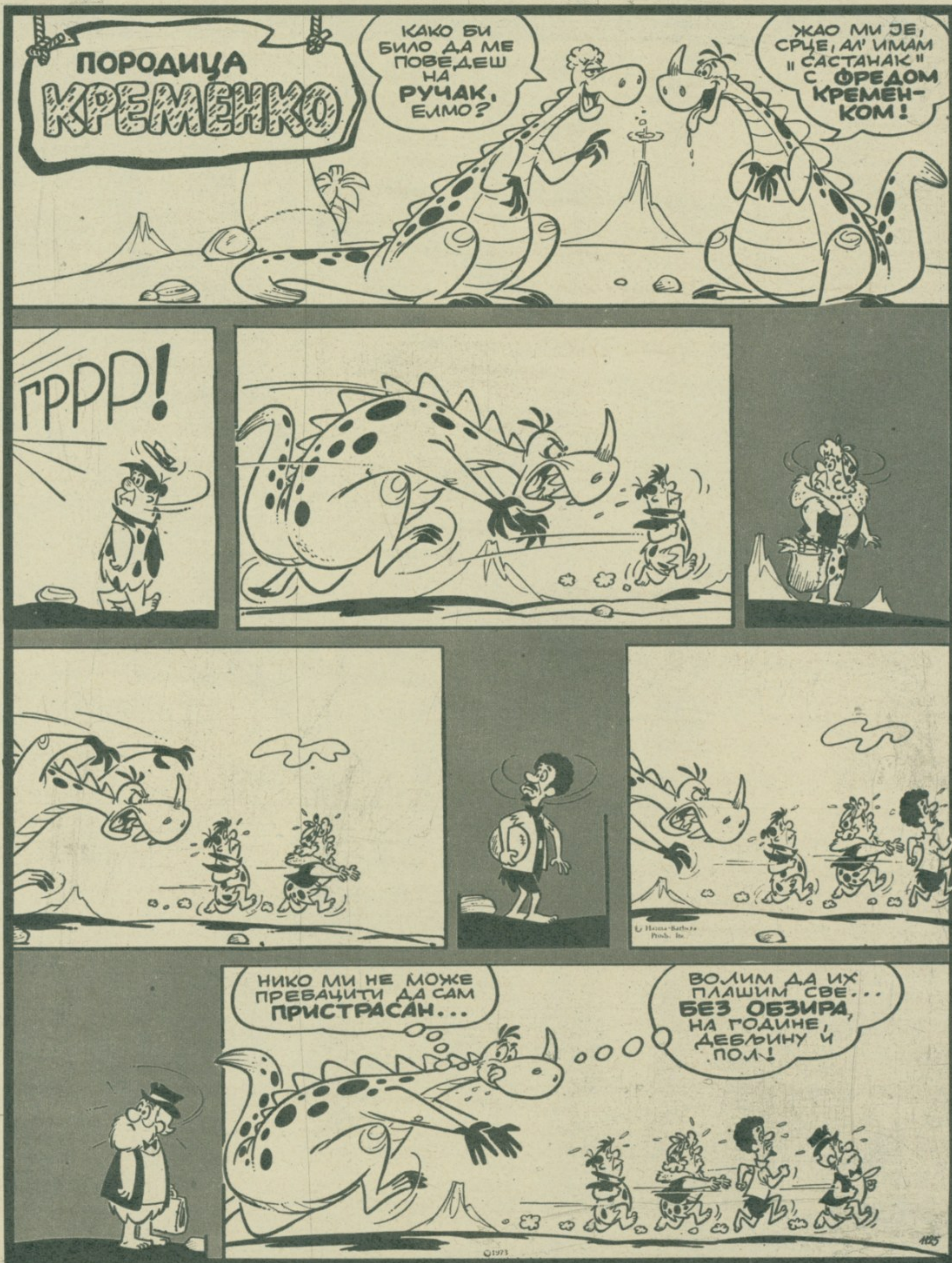
Затворио сам врата за њим незадовољан самим собом. Тако се осећа свако кад га неко намагарчи. Уосталом, лоше расположење је ишчезло чим сам ушао у кухињу. Све је било у реду. Патка покривена руменом кожом већ је стајала на столу.

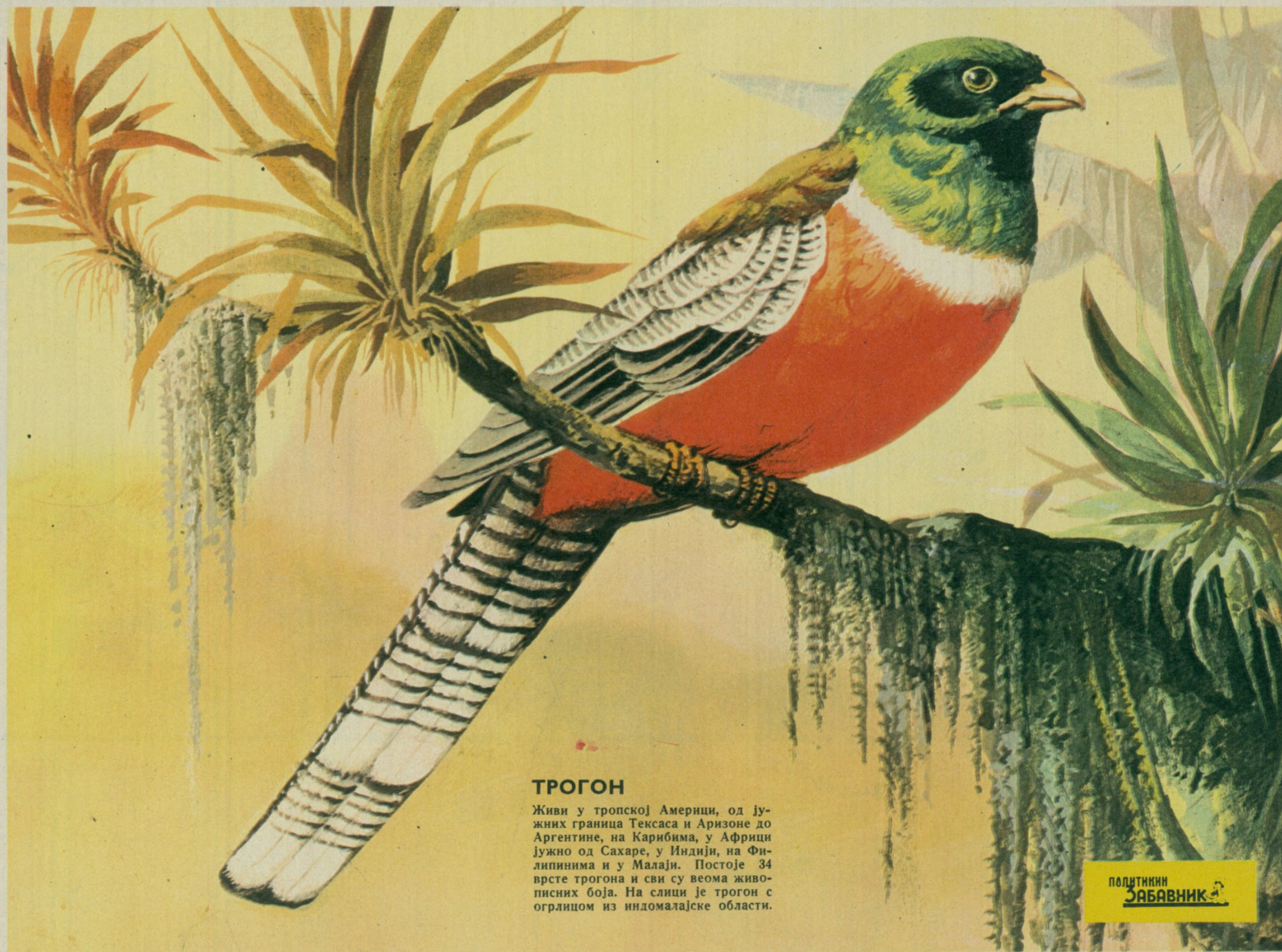
— Ко је то био? — питала је жена пружајући ми нож.

— Некакав лудак, можда чак и варалица.

Напунивши чашу расхлађеним вином погледао сам кроз прозор. Снег је падао у крупним пахуљцама. Мој посетилац још се врзماо по дворишту. Жежио се од зиме и, некако као птица, вртео главом. Затим је подигао руке, одигао се од земље, висио неколико секунди непомично, а затим се нагло, повећавајући брзину, сакрио иза облака.

— Чудан неки хеликоптер — рекла је жена. — Овакав досад нисам видела.

ТРОГОН

Живи у тропској Америци, од јужних граница Тексаса и Аризоне до Аргентине, на Карибима, у Африци јужно од Сахаре, у Индији, на Филипинима и у Малаји. Постоје 34 врсте трогона и сви су веома живописних боја. На слици је трогон с огрлицом из индомалајске области.

ПОЛУТИКИН
ЗАБАВНИК

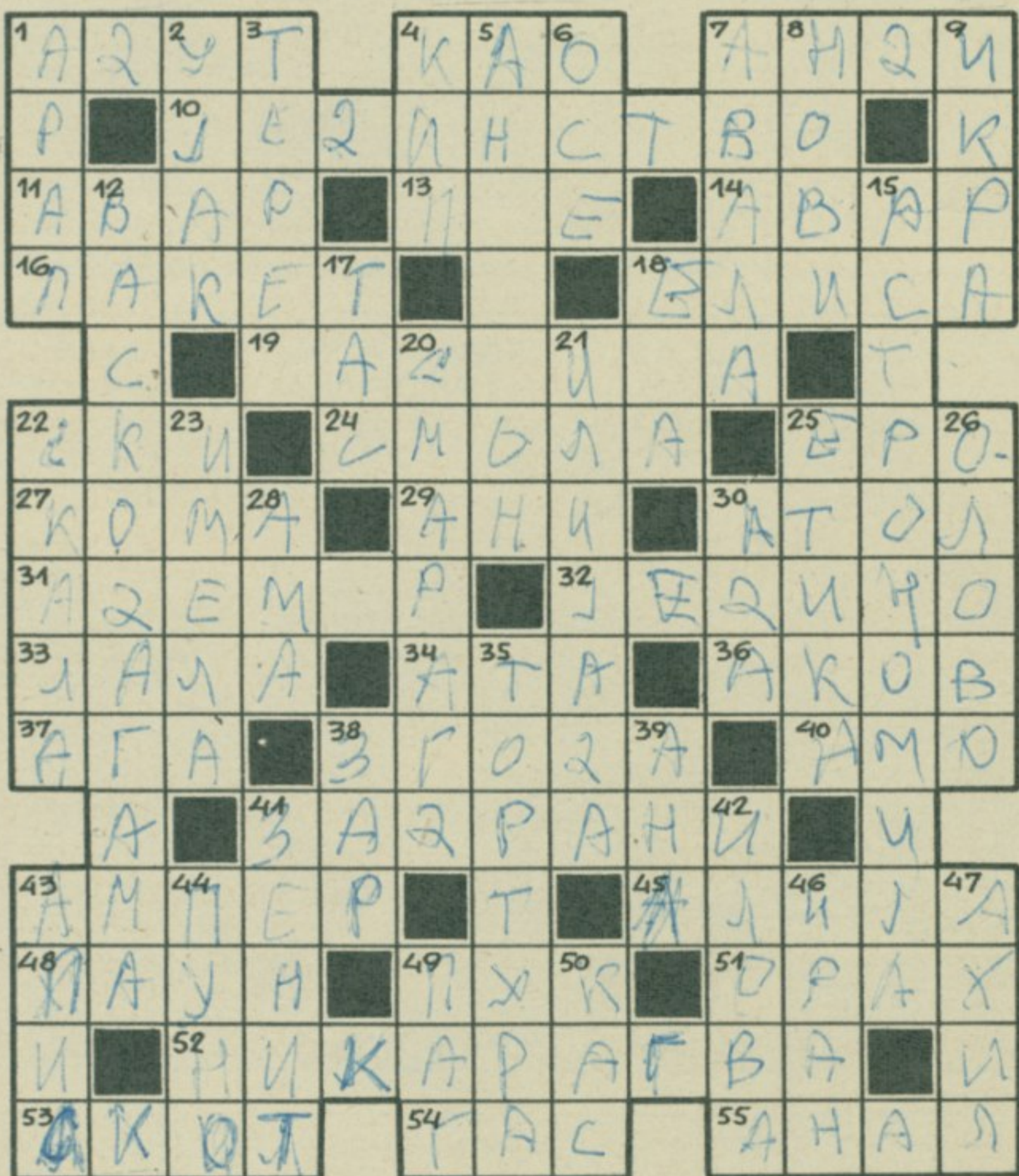
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) најјача карта, 4) попут, 7) планински масив у Јужној Америци, 10) слога, сложеност, 11) глас, звук (турц.), 13) египатско божаство, 14) Обар, 16) поштанска пошиљка, 18) пропелер, 19) женско име, 22) смучке, 24) лепљива жућкаста течност, добија се из дрвета, 25) Ужичанин, 27) зарез, 29) француска филмска глумица (Жирардо), 30) корално острво, 31) чувени бразилски фудбалер, 32) само, искључиво, 33) тулипан, 34) отац (слов.), 36) стара мера за течност, 37) турска титула, 38) догађај, доживљај, 40) овамо, 41) становници једног нашег приморског града, 43) јединица за мерење јачине електричне енергије, 45) муслиманско мушко име, 48) птица са дивним великим репом, 49) већа војна јединица, 51) коштуњав плод, 52) држава у Средњој Америци, 53) аутор романа „Ајванхо“ (Валтер), 55) лептопис.

УСПРАВНО:

1) становник највећег полуострва на свету, 2) мајчин брат, 3) митолошки јунак, убио Минотаура, 4) биста, статуа, 5) хемијски елемент, 6) зоља, 7) планина крај Београда, 8) град у Хрватском приморју, 9) рибља јаја, 12) португалски морепловац, открио морски пут за Индију око Африке, 15) наука о васиони, 17) део територије, 18) древни град на Сицилији, 20) драги камен светлоселене боје, 21) познато Хомерово дело, 22) музичка лествица, 23) полупаразитска билька, 25) наука о моралу, 26) хемијски елемент, 28) узвик нестрпљења, 30) речно острво, 35) мучење, 38) упитна речца, 39) наша филмска глумица (Карић), 41) тачка на небеском своду над посматрачевом главом, 42) река у Хрватској, 43) египатски свети бик, 44) напуњено, 46) држава у Азији, 47) грчки јунак, рањив само у пету, 49) острво на Јадрану, 50) врста коњског хода.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) клип, 4) боа, 7) алир, р, 10) редакције, у, 11) упис, 13) Рио, 14) Одра, 16) пасат, н, 18) авион, н, 19) катарка, б, 22) рад, 24) север, 25) сок, 27) Амор, 29) лап, 30) Утва, 31) кечига, 32) регали, 33) урез, 34) пси, 36) одар, 37) ник, 38) Ламза, 40) асо, к, 41) Лутраки, н, 43) некад, с, 45) Иршиш, 48) онај, 49) лим, 51) Вука, в, 52) политичар, л, 53) ариш, 54) кит, 55) шала.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Миролуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тромесечна 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тромесечна 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: DM 46 — \$ 16 — Ft 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

НОВИ ИЗДАВАЧКИ САВЕТ »ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА«

Раднички савет НИП „Политика“ именовао је 15. јуна 1973. године издавачки савет „Политикиног забавника“ уз претходно консултовање представника ССРН Србије као оснивача НИП „Политика“ и других друштвено-политичких организација. Чланови Савета су МИРА АЛЕЧКОВИЋ, књижевник; ВЕРА БЕЛОГРИЋ, уредник деце редакције Телевизије Београд; ДАНЕ ЂУКИЋ, ВКВ радник Индустије културних лекаја; др СТАНИСЛАВ ЖИВКОВИЋ, управник галерије САНУ; др МИЛИЦА ЈОЈИЋ - МИЛЕНКОВИЋ, неуропсихијатар у Заводу за ментално здравље; СЕКУЛА ЈОКСИМОВИЋ, мајор, војни историчар; БРАНИСЛАВ ЈОВИЋ, студент, члан комисије за пioniре Републичке конференције Савеза омладине СР Србије; инж. МИЛИВОЈЕ ЈУГИН; др ВЛАДИМИР КОНДИЋ, директор На-

родног музеја у Београду; ВОЈО КОВАЧЕВИЋ, генерал-пуковник, — члан Председништва Републичке конференције покрета горана СР Србије; МАРКО КРСМАНОВИЋ, доцент Академије за ликовне уметности у Београду; ДРАГАН МАРШИЧЕВИЋ, начелник спортског центра у Југословенском заводу за физичку културу; СЛАВКО ЊЕГОВАН, управник пливалишта Ташмајдан; РАНКО РАДОВАНОВИЋ, директор Просветно-педагошког завода у Београду; др СЛОВОДАН РИВНИКАР, ванредни професор Природно-математичког факултета у Београду; ВОЈИДАР СТОШИЋ, глумац, члан Савременог позоришта у Београду; НУРДИХАНА ВОЗИЋ, члан редакције, председник органа управљања; КРИНКА ВИТОРОВИЋ, члан редакције и ЖИВОРАД СТОЈАНОВИЋ, главни и одговорни уредник листа.

РОНИЛАЧКИ САТ

Драги Забавнице, хтио бих купити један ронилачки сат а овде их нема, па те зато молим да ако можеш објавиш адресу где се могу набавити као и могу ли се наручити преко Политикиног забавника.

Вељко Радојевић,

десетар, Славонски Брод

Једино трговинско предузеће које увози сатове „Дарвила“ свих вр-

имају ронилачке сатове, које марке и по којој цени. Мањи увозник је и Предузеће робних кућа Београд.

АДРЕСА НАЈБОЉЕГ СТРЕЛЦА 1973.

Драги Забавнице,

јављам ти се први пут и желео бих да ми ишто пре одговорим, ако знаш, која је адреса Слободана Стрелца, фудбалера мог клуба ОФК Београд.

Гордан Горунуовић,
ученик, Крушевац

ста, па и ронилачке, јесте „Јувела“, Београд, Б. Кидрича 14. Можете се само код њих интересовати да ли

ОФК Београд не даје кућне адресе својих играча из разумљивих разлога, да их навијачи или они из супротних табора не би узнемиравали и тако им ометали нормалан тренинг, и зато пиши Сантрачу на адресу клуба на Карабурми: 11000 Београд, Мије Ковачевића 10. Твоје писмо адресирано на клуб гарантовано ће му бити одмах уручено.

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СА „ПРИРУЧНИКОМ ЗА НОВУ МАТУРУ“ МОЖЕТЕ БРЗО И УСПЕШНО ДА ОБНОВИТЕ ЦЕЛО СРЕДЊОШКОЛСКО ГРАДИВО!

НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“ у сарадњи са групом познатих педагога приредило је специјално за гимназијалце и средњошколце „ПРИРУЧНИК ЗА НОВУ МАТУРУ“ који садржи сажето градиво из СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, ИСТОРИЈЕ, ГЕОГРАФИЈЕ, БИОЛОГИЈЕ, ХЕМИЈЕ, ФИЗИКЕ и МАТЕМАТИКЕ по наставном плану од I до IV разреда.

Ово је јединствен приручник, штампан на 378 страна, за припрему матуре и за брзо и успешно понављање градива у току школске године. Можете га добити поузећем, по цени од 40 н. дин. за само неколико дана ако пошаљете писмо или дописницу са наручином на: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд.

